

ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป
ในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พชรวรรณ ครุฑนาค

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

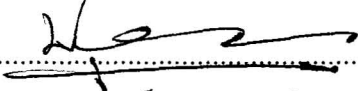
มีนาคม 2542

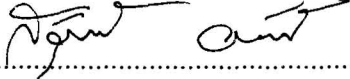
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

11 46

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

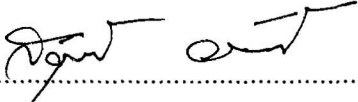
คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

คณะกรรมการสอบ

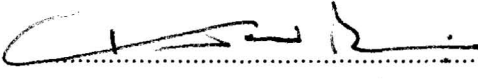

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 49

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือ แนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ปฐม นิคมานนท์ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ดังกล่าวเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ คุณอำนาจ ผิวซ่า ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชาธิวาสที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะบางประการในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณครู-อาจารย์โรงเรียนราชวินิต มัชฌม ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณชาลี และคุณธิดา ทองน้ำ ซึ่งให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ตลอดจนญาติ พี่น้อง และพระคุณของครู-อาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

พชรวรรณ ครูทนาถ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
สมมติฐานของการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม	13
องค์ประกอบของจริยธรรม	14
รากฐานของจริยธรรม	15
คุณธรรมและจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา	20
แนวคิดทางจริยศึกษา	23
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใหญ่	24
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบิดามารดา	26
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
งานวิจัยต่างประเทศ	29
3 วิธีดำเนินการ	33
รูปแบบของการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ขั้นตอนการนำเสนอ	37

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	62
รูปแบบของการวิจัย	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
ผลการวิจัย	64
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	79
ข้อเสนอแนะทั่วไป	79
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	88
ประวัติย่อของผู้วิจัย	134

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่กำลังเร่งรัดพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง บริการด้านต่าง ๆ ก็มีการขยายตัวอย่างกว้างขวาง เช่น ด้านการศึกษา การคมนาคม การสาธารณสุข ปลูก ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผลเสียที่เกิดจากการพัฒนาดังกล่าวก็มีมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดปัญหาด้านศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นความผิดทั้งในทางกฎหมาย และจริยธรรม มีผลต่อความสงบสุขของประชาชนเป็นอย่างมาก

ปัญหาด้านศีลธรรมในสังคมปัจจุบันจำแนกได้หลายประเภท ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการเสพยาของมีนเมาและสิ่งเสพติด ปัญหาทางเพศ เช่น การข่มขืน ล่อลวง ปัญหาโสเภณี ปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การคดโกง ปอกลอก จี้ปล้น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น การกักตุนสินค้า การขายสินค้าในราคาแพงเกินควร การเอาเปรียบลูกค้าด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา ปัญหาการให้และรับสินบน ปัญหาเกี่ยวกับการพนัน การมั่วสุมในแหล่งอบายมุขและสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ปัญหาการกดขี่เอาเปรียบผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้นอกจากมีต้นเหตุจากทางเศรษฐกิจแล้ว ส่วนหนึ่งก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง

สาเหตุหนึ่งของปัญหาเหล่านี้เกิดจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว เนื่องจากปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และสังคมปัจจุบันก็สนใจการพัฒนาด้านวัตถุแต่เพียงด้านเดียว ขาดความสนใจในการพัฒนาทางด้านจิตใจ (สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. 2531 : 1062) ซึ่ง ทวีป อภิสิทธิ์ (2540 : 43 - 44) ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “เมื่อใดที่ความเจริญด้านวัตถุถึงจุดรุ่งเรืองสูงสุด ความเจริญด้านจิตใจซึ่งหมายถึงด้านคุณธรรมและจริยธรรมมักจะลดต่ำลง”

อีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะในปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างสูง มีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้เข้ามาแบ่งเบาภาระให้มนุษย์เกิดความสะดวกสบายมากขึ้น จึงมีเวลาว่างมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านจริยธรรมตามมา ทั้งนี้เพราะการมีเวลาว่างมากทำให้จิตใจเกิดความฟุ้งซ่าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เกิดปัญหาในสังคมต่าง ๆ นานา

ในแง่ของการศึกษา เยาวชนเป็นกลุ่มประชากรที่ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษจากสังคม เพราะเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัย และพลังอำนาจของชาติ

ต่อไปในภายภาคหน้า เยาวชนจึงเปรียบเสมือนผู้ซื้ออนาคตของสังคม หากเยาวชนถูกทอดทิ้งปล่อยปละละเลย เท่ากับว่าสังคมต้องสูญเสียอนาคตที่ดีของชาติไป ส่งผลให้สังคมนั้นต้องประสบกับความยุ่งยาก และความหายนะได้ (จิรี มีสุข. 2524 : 30)

ในทำนองเดียวกัน เตือนใจ ชีวภักดี (2523 : 49) ก็ได้เน้นย้ำว่า เยาวชนเป็นกลุ่มประชากรที่ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษจากสังคม โดยสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถาบันครอบครัวและสถาบันอื่น ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน จะต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาเยาวชนอย่างจริงจัง และเป็นระบบ

เยาวชนเป็นผู้ที่อ่อนเยาว์ และอ่อนต่อความคิด จึงมักถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย จากสถิติของกองกำกับการสวัสดิการเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2538-2539 ได้รวบรวมเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ยกพวกตีกัน เสพสิ่งเสพติดให้โทษ เที่ยวเตร่ในเวลาค่ำคืน กระทำผิดอาญาต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 กรณีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ.2538 - 2539

กรณีกระทำและประพฤติน่า ไม่สมควรของนักเรียน	พ.ศ.2538			พ.ศ.2539		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย	260	26	286	239	21	260
2. เที่ยวเร่ร่อนในที่สาธารณะ	4	-	4	15	-	15
3. เข้าสถานที่ที่มีการเล่นการพนัน	1	-	1	5	-	5
4. หลบหนีการเรียน	321	214	535	471	62	533
5. ดมสารระเหย	8	-	8	1	-	1
6. พกพาอาวุธ	4	-	4	-	-	-
7. ดื่มสุรา	17	2	19	14	-	14
8. สูบบุหรี่	32	-	32	19	-	19
9. ก่อความเดือดร้อนรำคาญ	221	14	235	9	-	9
10. พยายามก่อเหตุทะเลาะวิวาท	299	1	300	430	8	438
11. ก่อเหตุทะเลาะวิวาท	254	-	254	402	-	402
12. เที่ยวเตร่เกินเวลา 22.00-04.00 น.	4	1	5	77	23	100

ตาราง 1 (ต่อ)

กรณีกระทำและประพฤติน่า ไม่สมควรของนักเรียน	พ.ศ.2538			พ.ศ.2539		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
13. มั่วสุมเล่นวีดีโอเกมส์	8	-	8	20	-	20
14. ลักทรัพย์	8	-	8	1	-	1
รวม	1,441	258	1,699	1,703	114	1,817

ที่มา ผลการปฏิบัติงานและวิธีดำเนินการของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน
พ.ศ.2538 - 2539

เมื่อพิจารณาสาเหตุต่าง ๆ ของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนแล้ว นับได้ว่า
ครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก ดังที่สุนทร โคตรบรรเทา (2532 : 38-45)
ได้สรุปเกี่ยวกับครอบครัวว่า

ครอบครัวเป็นสังคมหน่วยแรกที่เด็กรู้จักและใกล้ชิดที่สุด พ่อแม่เปรียบเสมือน
เป็นครูคนแรกที่สอนทุกสิ่งทุกอย่างให้ลูก ไม่ว่าจะเป็นการกิน การพูด การนอน
การคบเพื่อน ตลอดจนทัศนคติ นิสัยและบุคลิกภาพพื้นฐาน เด็กได้เรียนรู้จาก
ตัวอย่างมากกว่าคำพูด โดยปกติธรรมชาติของเด็กเป็นคนเลียนแบบอยู่แล้ว
บุคลิกภาพของลูกมักเป็นเหมือนเงาแทนตัวของพ่อแม่ กิริยาท่าทาง นิสัย คำพูด
และความคิดเห็น จะสะท้อนสิ่งที่ดีและไม่ดีของพ่อแม่ตนเอง เด็กวัยรุ่นที่สูบบุหรี่
ฝิ่น กัญชา และยาเสพติดอย่างอื่นมักจะซื้อหรือมองไปที่พ่อแม่ซึ่งดื่มเหล้า สูบบุหรี่
และกินยาไม่รู้จักชำนาน ลูกจึงทำตามตัวอย่างของพ่อแม่มากกว่า
ทำตามคำพูดของพ่อแม่

ดังนั้นพ่อแม่จึงจำเป็นต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก เพื่อเด็กจะได้
จดจำเป็นตัวอย่างของการประพฤติที่ดีงามต่อไป

นอกจากพ่อแม่จะเป็นตัวอย่างที่ดีของเด็กแล้ว ผู้ใหญ่ในสังคมก็ควรทำตัวเป็น
ตัวอย่างที่ดีของเด็กด้วย ดังที่ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ ปยุตโต) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่

พระราชวรมูณี (2530 : 73) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันไว้ว่า

เยาวชนพบเห็นสิ่งที่ไม่ดีในสังคมปัจจุบันจนนำมายึดถือปฏิบัติโดยไม่สามารถแยกความถูกผิดได้ ผู้ใหญ่จึงควรสร้างจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตนในด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน การจะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไปได้ด้วยดีนั้น ต้องมีผู้ใหญ่ทั้งหลายเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ซึ่งผู้ใหญ่ควรตระหนักถึงความรับผิดชอบในการที่จะร่วมมือกันสนับสนุนคุณธรรม และจริยธรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนพึ่งตัวเองได้ รู้จักเดินทางในทางที่ถูกที่ควร ถ้าผู้ใหญ่ทำตัวประดุจแม่ปูเดินคดไปคดมา แล้วพรัาสอนให้ลูกปูคือเด็กกรุ่นหลังเดินให้ตรงทางนั้นย่อมไม่มีทางเป็นไปได้ การสอนลูกหลานว่าไม่ควรดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน ฯลฯ แต่ผู้ใหญ่ทำตัวอย่างเสียเองเช่นนี้จะให้ลูกปูเดินตรงได้อย่างไร

ดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมก่อน นั่นก็คือ ต้องเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อบุคคลอื่น และต่อสังคมโดยส่วนรวมนั่นเอง

ความจริงแล้วเด็กต้องการเลียนแบบผู้ที่ตนนิยมชมชอบมาแล้วตั้งแต่วัยเด็กอ่อน แต่ความต้องการประเภทนี้มีความรุนแรงในระยะวัยรุ่น เนื่องจากมีเหตุผลสองประการคือ เป็นการลดความไม่รู้จำไม่เข้าใจตัวเอง และเป็นการแสวงหาแบบอย่างเพื่อดำเนินรอยตามแนวทางที่ถูกที่ควร หากเด็กวัยรุ่นขาดความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น เช่น พ่อแม่ เด็กก็ขาดการเห็นตัวแบบ หรือถ่ายทอดจากพ่อแม่ในเรื่องคุณค่าทางศีลธรรมจรรยา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือแนะแนวทางในการประพฤติ โดยเฉพาะลูกที่เป็นวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่มีความสำคัญ เป็นวัยที่อยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการมีเสรีภาพ ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการได้รับความเป็นธรรม ถ้าพ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันดี เด็กก็จะมีความสุข การสอนให้รู้จักระเบียบวินัย สอนให้รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก เด็กก็จะเรียนรู้ในการเห็นยั้งความ ต้องการทุกอย่างของตน รู้จักสะกดอารมณ์ของตนเอง สิ่งใดที่สังคมไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย หรือไม่นิยม จะต้องระมัดระวัง ไม่ฝ่าฝืน เช่น การหยิบฉวยข้าวของของผู้อื่น อยากชกต่อยตีคนอื่น ลูกที่เป็นวัยรุ่น หากเขาขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ เด็กก็จะขาดการเป็นตัวแบบหรือถ่ายทอดจากพ่อแม่ในเรื่องคุณค่า ศีลธรรมจรรยา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือแนะแนวทางในการประพฤติให้เด็ก (สุชา จันทรเฒ. 2520 : 43 - 44)

การที่บิดามารดาประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรมและจริยธรรมจึงสอดคล้องกับปรัชญาความเชื่อในการดำเนินชีวิตของคนไทยคือ (1) ใช้ความขยันหมั่นเพียร

และปัญญาในการดำเนินชีวิต และ (2) ใช้คุณธรรมและจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา ในการดำเนินชีวิต (สมักร สุพรรณรัตน์. 2539 : 12)

ผู้ใหญ่ต้องไม่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้เด็กรู้สึกขัดแย้งในใจ เช่น เด็กบางคนสงสัยในหลักธรรมบางข้อเป็นต้นว่า เด็กรู้ว่าการพูดปดเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ แต่ในทางปฏิบัติเด็กพบว่า บางครั้งผู้ใหญ่ก็พูดปด หรือเด็กได้รับการสอนว่าการโก่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ แต่ในสังคมมีตัวอย่างให้เด็กเห็นว่าคนที่คิดโก่งบางคนประสบความสำเร็จ ร่ำรวย อยู่ดีกินดี และมีชื่อเสียงในสังคม จึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ และมีแนวโน้มที่จะทำสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรม บิดามารดาจึงควรขัดข้อขัดแย้งนี้เสียโดยทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็นจริง

ทุกวันนี้เป็นยุคเศรษฐกิจรัดตัว พ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะอบรมสั่งสอนลูก ลูกจึงขาดตัวแบบที่ดีในการชี้ช่องแนวทางทั้ง ๆ ที่ลูกต้องการให้พ่อแม่เป็นแบบอย่างมากที่สุด

ครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญมากต่อระบบการพัฒนาร่างกาย และจิตใจของเด็ก เป็นสถานที่เลี้ยงดูเด็กให้เป็นคนที่เจริญเติบโตที่สมบูรณ์ ไม่ให้เกิดปัญหาสังคม บางครอบครัวไม่ได้ให้การเลี้ยงดู รักใคร่ หรือให้ความสุขแก่เด็กอย่างเพียงพอ เช่น ครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกกัน ครอบครัวที่พ่อแม่ตาย หรือครอบครัวที่พ่อแม่ยากจนมีลูกมาก ไม่อาจจะเลี้ยงดูลูกให้ดีได้ ลูกมักจะโน้มเอียงไปในทางที่จะประพฤติผิดระเบียบของสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกสังคมประสบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่พัฒนาแล้ว หรือกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาก็ตาม (สุพัตรา สุภาพ. 2536 : 58)

จากงานวิจัยของ ประชิด เขยทังศ์ (2538) เรื่องคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งได้วิจัยความคาดหวังของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยให้นักเรียนระบุคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง ได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ว่านักเรียนคาดหวังคุณธรรมจริยธรรมอะไรบ้างจากผู้ใหญ่แต่ละกลุ่ม ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของ บิดา มารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน คือ มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคาดหวังของนักเรียนชายและนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไปมีค่าเท่ากับ .9521*, .9604** และ .9604** ตามลำดับ ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาจากแผนภาพเส้นกราฟก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันอีกด้วย นั่นก็คือความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงสอดคล้องกัน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับ .9687** , .9695** และ .9695** ตามลำดับ ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาจากแผนภาพเส้นกราฟก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันอีกด้วย นั่นก็คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกัน

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กับ ปานกลาง ที่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป เท่ากับ .9542** , .9578** และ .9578** ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับสูง เท่ากับ .9588** , .9417** และ .9417** ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับสูง เท่ากับ .9775** , .9692** และ .9692** ซึ่งทุกค่าล้วนมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาจากแผนภาพเส้นกราฟก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน นั่นคือทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดถืองานวิจัยของ ประชิด เขยกิจวงศ์ เป็นจุดเริ่มโดยนำเครื่องมือในงานวิจัยดังกล่าวมาปรับปรุงโดยหลอมรวมแบบสอบถามที่ใช้กับผู้ใหญ่ 3 ชุดให้เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกัน ในงานวิจัยของประชิด เขยกิจวงศ์ ดังกล่าวสอบถามความคาดหวังจากนักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ส่วนงานวิจัยฉบับนี้จะขยายกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สอบถามความคาดหวังจากนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เพื่อดูความสอดคล้องด้านความคาดหวังของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ว่ามีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่เหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

การที่ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน สอบถามทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ทำให้ทราบความคาดหวังของทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งจะให้แนวทางในการลดความแตกต่างระหว่างวัย หรือ ช่องว่างทางความคิดระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง และระหว่างเด็กกับครูให้เกิดผลดีต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ โดยตั้งความมุ่งหมายเฉพาะเป็น 3 ประการดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ปกครอง ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ตามทัศนะของบุคคล 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง

2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของความคาดหวังด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ แต่ละกลุ่มจากทัศนะของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

3. เพื่อประมวลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะให้ประโยชน์ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ ทำให้ทราบความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม คือ บิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ว่าบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการทั้งในด้าน จริยศาสตร์ และด้านการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียน ด้านในระบบโรงเรียน เป็น การศึกษาแง่หนึ่งในองค์ประกอบด้านจิตวิทยาของเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ส่วนด้าน นอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาทัศนะของครู และผู้ปกครอง

2. ประโยชน์ด้านการปฏิบัติ ผลจากการศึกษาความคาดหวังของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นบุคคลต่างวัย คือ ทั้งวัยเด็ก และผู้ใหญ่ ที่มีบทบาทใกล้ชิดต่อการให้การศึกษาแก่เด็ก ก่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ว่ามีความคาดหวังตรงกัน หรือต่างกันอย่างไร ซึ่งนำไปสู่การแสวงหาแนวทางเพื่อสร้างความเข้าใจ หรือลดช่องว่างทางความคิดระหว่างวัยได้ หนทางหนึ่ง

3. ประโยชน์ด้านการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยต่อเนื่องจากงานวิจัยของประชิด เขยทิวส์ (2538) ทำให้ได้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้ปัญหาและแง่มุมต่าง ๆ ที่นำไปสู่งานวิจัยต่อเนื่องอื่น ๆ ที่กว้างขวาง และลึกซึ้งต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้เจาะจงเลือกศึกษากับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ครู และผู้ปกครอง ของโรงเรียนราชวินิต มัธยม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ดังสถิติในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 มีจำนวนทั้งสิ้นดังนี้

1. จำนวนนักเรียน จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,872 คน แยกเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1,870 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,002 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

2. จำนวนครู ครูทั้งหมด 160 คน แยกเป็นครูชายจำนวน 32 คน ครูหญิงจำนวน 128 คน ครูมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 80 คน ครูมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 80 คน

3. จำนวนผู้ปกครอง ถือเกณฑ์ผู้ปกครอง 1 คนต่อนักเรียน 1 คน จะได้ผู้ปกครอง เท่าจำนวนนักเรียนคือ 2,872 คน

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัธยม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540
ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของการวิจัย

ระดับชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น				
ม.1	11	326	268	594
ม.2	12	340	280	622
ม.3	12	288	302	590
รวม ม.ต้น	35	666	850	1,516
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย				
ม.4	8	204	179	383
ม.5	7	156	178	334
ม.6	7	180	170	350
รวม ม.ปลาย	22	540	357	1,067
รวม ทั้งหมด	57	1,260	1,207	2,413

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการวิจัย ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ ถือตามผลการศึกษาของ ประชิต เขียววงศ์ (2538) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 40 ประการ ดังนี้

1. ประหยัด
2. รู้จักให้อภัย
3. ตรงต่อเวลา
4. พุดจาสุภาพ
5. มีสติปัญญา
6. กล้าตัดสินใจ

7. ให้เกียรติผู้อื่น	24. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
8. มีความอดทน	25. วางตัวได้เหมาะสม
9. มีใจเป็นกลาง	26. ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น
10. มีความจริงใจ	27. รู้จักควบคุมอารมณ์
11. มีระเบียบวินัย	28. มีความกตัญญูรู้คุณ
12. กล้าแสดงออก	29. มีความเมตตากรุณา
13. สุภาพอ่อนโยน	30. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
14. มีความคิดริเริ่ม	31. มีความขยันหมั่นเพียร
15. มีความซื่อสัตย์	32. พร้อมที่จะรับฟังปัญหา
16. มีความสามัคคี	33. มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี
17. มีความเสียสละ	34. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
18. มีความเป็นผู้นำ	35. รัก และเอาใจใส่ครอบครัว
19. มีความยุติธรรม	36. ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล
20. มีความรอบคอบ	37. ประพฤติตนตามกฎหมาย
21. เป็นที่ปรึกษาที่ดี	38. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
22. มีความกล้าหาญ	39. ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์
23. ไม่มัวสุมอบายมุข	40. มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น

ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

1. สถานภาพของผู้ตอบ แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 1.1 นักเรียน
 - 1.2 ครู
 - 1.3 ผู้ปกครอง
2. คุณลักษณะของนักเรียน มีดังนี้
 - 2.1 เพศ แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.2.1 เพศชาย
 - 2.2.2 เพศหญิง
 - 2.2 ระดับชั้น แยกเป็น 2 ระดับ คือ
 - 2.2.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 2.2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- 2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถือตามคะแนนเฉลี่ยสะสม แยกเป็น 3 ระดับ
 - 2.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00
 - 2.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.99
 - 2.3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ค่าเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป
3. คุณลักษณะของผู้ปกครอง มีดังนี้
 - 3.1 เพศ แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 3.2.1 เพศชาย
 - 3.2.2 เพศหญิง
 - 3.2 ระดับการศึกษา แยกเป็น 2 กลุ่ม
 - 3.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 3.2.2 ปริญญาตรีขึ้นไป
4. คุณลักษณะของครู มีดังนี้
 - เพศ แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 4.1 เพศชาย
 - 4.2 เพศหญิง

ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามที่นำมาศึกษา ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา ครู และ
 ผู้ใหญ่ทั่วไปแยกเป็น 40 ประการ ตามที่ระบุในขอบเขตด้านเนื้อหา

สมมติฐานของการวิจัย

1. เปรียบเทียบระหว่างสถานภาพของผู้ตอบ
 - นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของ
 ผู้ใหญ่ เป็นรายข้อ และการจัดเรียงลำดับสอดคล้องกัน
2. เปรียบเทียบในกลุ่มนักเรียน
 - 2.1 นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
 ของผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่ม สอดคล้องกัน
 - 2.2 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความ
 คาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มสอดคล้องกัน
 - 2.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับ
 คุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มสอดคล้องกัน

3. เปรียบเทียบในกลุ่มของผู้ปกครอง

3.1 ผู้ปกครองชายและหญิง มีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่ม สอดคล้องกัน

3.2 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั้ง 3 สอดคล้องกัน

4. เปรียบเทียบในกลุ่มของครู

ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มสอดคล้องกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณธรรม** หมายถึง สภาพคุณงามความดีของการกระทำของบุคคลหรือสภาพจิตใจที่เป็นกุศล ซึ่งเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคม เช่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความเมตตา กรุณา เป็นต้น หากสังคมใดประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณธรรม สังคมนั้น ๆ ก็จะมี ความสงบสุข และมีความเจริญก้าวหน้า ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คุณลักษณะที่ดีของบิฑามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ที่นักเรียน ครู และผู้ปกครองคาดหวังอยากให้คุณลักษณะที่ดีเหล่านั้นเกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่ม คือ บิฑามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป

2. **จริยธรรม** หมายถึง แนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งต่อสังคมด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง จริยธรรมของ บิฑามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

3. **คุณธรรมจริยธรรม** ทั้ง 2 คำนี้มักใช้คู่กัน หมายถึง ความดีงาม ไม่ว่าจะเป็น ด้านการกระทำหรือจิตใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

4. **ความคาดหวัง** ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความต้องการหรือความคาดหวัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผู้ปกครอง และครู ที่เห็นว่า บิฑามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปควร ประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมตามภาระหน้าที่และบทบาทของแต่ละคน

5. **บิฑามารดา** ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง บิฑามารดาโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง ว่าเป็นบิฑามารดาของนักเรียนใดคนหนึ่ง

6. **ครู** ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพสอนในโรงเรียนทั่วไป

7. **ผู้ใหญ่ทั่วไป** ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง บุคคลทั่วไปที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ไม่ได้ เจาะจงว่าเป็นบิฑามารดา ครู หรือมีตำแหน่งหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีความสัมพันธ์ อย่างใดอย่างหนึ่งกับนักเรียนที่เป็นการเฉพาะเจาะจง

8. ผู้ปกครอง ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้ที่ดูแลรับผิดชอบต่อนักเรียนในระหว่างที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนราชวินิต มัชฌม อาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

9. โรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง โรงเรียนราชวินิต มัชฌม สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

10. นักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนราชวินิต มัชฌม ประจำปีการศึกษา 2540 ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

11. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมที่นักเรียนเรียนครบตามหลักสูตร ตั้งแต่ภาคเรียนแรกจนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00 - 2.99 และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้นำเสนอเป็น 10 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
2. องค์ประกอบของจริยธรรม
3. ประเภทของจริยธรรม
4. รากฐานของจริยธรรม
5. คุณธรรมจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา
6. แนวคิดทางจริยศึกษา
7. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใหญ่
8. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบิดามารดา
9. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

ได้มีผู้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ต่าง ๆ ดังนี้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525 : 10) ให้ความหมายคุณธรรมว่า หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการทำความดี หรือเป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ความเสียสละ ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526 : 2) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าดี เช่น ความซื่อสัตย์ การมีวินัย ประหยัด เป็นต้น

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2532 : 92) ให้ความหมายคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่ดีที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามหรือควรทำในสิ่งดีงาม เช่น ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ การทำหน้าที่ให้ดีที่สุดตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย และการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีปรองดอง เป็นต้น

ชาญชัย อินทรประวัติ (2535 : 9) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดี สภาพความดีของจริยธรรมในระดับสูง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 49) ให้ความหมายจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะ และพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะที่สังคมต้องการ กับลักษณะที่สังคมไม่ต้องการ ผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะที่สังคมต้องการ

สำโรช บัวศรี (2523 : 43 - 44) ให้ความหมายจริยธรรมว่า หมายถึง ค่านิยมระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่นถือมั่น

วิทย์ วิศทเวทย์ (2528 : 8) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์โดยใช้จริยศึกษา พฤติกรรมด้านคุณค่าสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดชั่วควรละเว้น

แสง จันทรงาม (2530 : 20) อธิบายความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาทางกาย วาจา ใจ เป็นการกระทำ พูด หรือคิด ที่เราอาจประเมินค่าเป็นดีเป็นชั่วได้ ถ้าชั่วยกควรละเว้น ถ้าดีก็ควรกระทำ

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) สมัยดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชวรมนี (2539 : 13) ให้คำอธิบายว่า จริยธรรมในทางพุทธศาสนา ถือเป็น ‘มรรค’ กล่าวคือ วิถีทางจริยธรรมเป็นการปฏิบัติเพื่อเข้าถึงจุดหมาย คือ ทำให้หมด ‘ปัญหา’

องค์ประกอบของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 -3) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของจริยธรรม โดยแยกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ไว้ในสังคมของตน ถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำ และชนิดใดควรละเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 - 10 ปี ซึ่งจะได้รับการปลูกฝังเป็นพิเศษ ดังนั้น ผู้ที่เป็นบิดามารดาเปรียบเสมือนครูคนแรกจึงควรปลูกฝังให้ในระยะนี้

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติ รวมทั้งความรู้ และความรู้สึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงนับได้ว่าทศนคติเชิงจริยธรรมสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำ ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลาหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือลดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สังคม

เห็นชอบและสนับสนุน เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การลักขโมย การกล่าวเท็จ ซึ่งอาจเรียกว่า พฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์เช่นนี้

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบ และสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม

นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 5 - 6) ยังให้ข้อสรุปเกี่ยวกับผู้ที่มีจริยธรรมสูงว่าต้องเป็นผู้ที่มีองค์ประกอบทางจริยธรรมครบทั้ง 4 ด้าน คือ มีความรู้ว่าจะสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดผิดหรือถูก เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม สังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับ และมีการเลือกกระทำหรือไม่ กระทำสิ่งใดอย่างถูกต้องเหมาะสม ส่วนผู้ที่มีจริยธรรมต่ำมักเป็นผู้ขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง หรือทั้ง 4 ด้าน หรือเป็นผู้มีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านแต่มีอยู่ในปริมาณน้อย

ประเภทของจริยธรรม

แสง จันทรงาม (2530 : 20 - 21) ได้จำแนกประเภทของจริยธรรมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. จริยธรรมธรรมชาติ คือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เป็นไปเองโดยธรรมชาติ แม้ในสัตว์เดียรฉานก็มี เช่น แม่ไก่รักลูก จริยธรรมธรรมชาติส่งผลต่อส่วนรวมดีมาก เพราะจะเป็นไปเองโดยเคร่งครัด
2. จริยธรรมบังคับ คือ การงดเว้นชั่ว ทำดี ของคนเพราะถูกอำนาจบางอย่างบังคับให้ทำ เช่น ไม่ดื่มเหล้าเพราะไม่มีเหล้าจะดื่ม จริยธรรมแบบนี้ยังไม่ดีเพราะถูกบังคับจึงทำ
3. จริยธรรมเจตนา คือ เว้นชั่วและทำดีด้วยเจตนา คือความตั้งใจของตนเอง โดยไม่มีใครมาบังคับ จริยธรรมประเภทนี้จัดว่าดีแท้

รากฐานของจริยธรรม

สมบุญ ณ าคยาชีวิน (2522 : 10 - 12) ได้สรุปรากฐานของจริยธรรมตามทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เน้นถึงประสบการณ์ทางครอบครัว ได้แก่ นักจิตวิทยากลุ่มจิต

วิเคราะห์ (Psycho Analysis) กลุ่มนี้เห็นว่าลักษณะของจริยธรรม คือ ความสำนึกผิดชอบชั่วดี (Conscience) เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติหลังจากที่เด็กได้รับการฝึกหัดอบรมได้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทคำสอนของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ ผู้ใกล้ชิด และเลียนแบบอย่างที่ดีจากบุคคลเหล่านั้นมาสม่ำเสมอ จนในที่สุดเกิดความเคยชิน ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจ รู้สึกละอายใจ มีความไม่สบายใจ และนึกตำหนิตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะการลงโทษตนเอง (Self Criticism) ตามแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่า อำนาจอิทธิพลของข้อห้ามทั้งหลายที่เรียกว่า ซุปเปอร์อีโก้ (Super - ego strenght) เป็นตัวการที่ทำให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะทำความดี นั่นก็คือ ความสำนึกผิด (Sense of guilt) ซึ่งก่อให้เกิดความวิตกกังวล (Anxiety) ตำหนิตนเอง ความรู้สึกเช่นนี้จะก่อให้เกิดจิตสำนึก (Conscience) ลักษณะ ต่าง ๆ ภายในครอบครัวที่เชื่อว่าจะมีผลต่อจริยธรรมของเด็กมีหลายประการ คือ การเน้นแบบอย่างที่ดี ความรัก ความสัมพันธ์ในครอบครัว

2. ทฤษฎีเน้นถึงการเรียนรู้ทางสังคม แนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้อธิบายว่า การเกิดจริยธรรมเป็นกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) อันเกิดจากกระบวนการซึมซาบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่ตนเติบโตขึ้นมา นักจิตวิทยากลุ่มนี้ยังรับเอาแนวคิดสำคัญของนักจิตวิทยากลุ่มจิตวิเคราะห์ที่ให้ความสำคัญแก่ตัวแบบ (Model) โดยเห็นว่าการเรียนรู้ทางสังคมเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต และการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ แบนดูรา (Bandura) และวอลเตอร์ (Walters) ซึ่งเป็นตัวแทนของนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ และมีพัฒนาการทางจริยธรรมจากการเลียนแบบพ่อแม่และผู้ใกล้ชิด แต่เด็กจะลอกเลียนแบบเฉพาะบางคนเท่านั้น เช่น คนที่ตนรัก คนที่มีอำนาจเหนือตนสามารถตัดสินใจโทษหรือให้รางวัลแก่ตนเองและผู้อื่นได้ แรงจูงใจของการเลียนแบบ ก็คือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เป็นที่รัก และเป็นพวกเดียวกันกับผู้ที่เป็นแบบอย่าง นอกจากนี้ การเลียนแบบคนแปลกหน้าก็อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้เลียนแบบมองเห็นผลของการกระทำของตัวแบบนั้น ๆ ว่าได้ประโยชน์และความพอใจอย่างไรบ้าง

3. ทฤษฎีที่เป็นในลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพ ได้แก่ ลักษณะทางเชาวน์ปัญญา ความคิดอย่างมีเหตุผล การมองการไกล ความรอบคอบ อดทน ความสงสาร การบังคับตนเอง ทั้งหมดเหล่านี้เป็นพลังจิตและเป็นพลังปัญญาของบุคคลซึ่งมีความเข้มแข็งของบุคลิกภาพรวม จริยธรรมที่เกิดจากคุณลักษณะของบุคลิกภาพเหล่านี้อาจเรียกว่า เป็นจริยธรรมที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งตรงกันข้ามกับจริยธรรมภายนอกที่เกิดมาจากอิทธิพล คำสอน แบบอย่าง ของบุคคลภายนอก ที่เรียกว่า Super ego strenght ลักษณะต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับจริยธรรม ได้แก่ สถิติปัญญา ความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้า (Foresight) ความตั้งใจ สมาธิ ความสามารถบังคับตนเองให้อาชนะสิ่งยั่วยุ และความนับถือตนเอง พอใจในตัว

โดยสรุปบุคคลจะมีจริยธรรมหรือคุณธรรมนั้นก็มรากฐานมาจากครอบครัว โดยมีพ่อแม่เป็นครูคนแรก อีกทั้งมีสังคมที่ตนอยู่เป็นสิ่งที่จะทำให้ตนตัดสินใจว่าจะเลือกกระทำตามที่สังคมต้องการหรือไม่ต้องการ และบุคลิกของแต่ละคนก็เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรมอีกด้วย

เมื่อเกิดจริยธรรมในบุคคลแล้ว จริยธรรมดังกล่าวจะมีการพัฒนาตามที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 27 - 28) ได้สรุปเกี่ยวกับการพัฒนาทางจริยธรรมตามทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ ทฤษฎีนี้ให้การอธิบายว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ เพียเจท์ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กออกเป็น 3 ขั้น คือ

1.1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ ขั้นนี้เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดลอมอย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางกายซึ่งต้องการได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น และเมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อม และบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

1.2 ขั้นยึดคำสั่ง เด็กที่มีอายุ 2 - 8 ปี จะมีพัฒนาการในขั้นยึดคำสั่ง นั่นก็คือเด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ คือ ประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

1.3 ขั้นยึดหลักแห่งตน เกิดขึ้นจากการพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนเด็กด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจนกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึง การแลกเปลี่ยนและความเท่าเทียมกันของบุคคล ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติจะบรรลุถึงขั้นยึดหลักแห่งตน แต่มีเด็กบางคนที่มีพัฒนาการอาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นยึดคำสั่ง เนื่องจากถูกบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูหรือสังคม หรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีนี้ได้สรุปว่า ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลที่ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ความรู้ และความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม มีผู้พบว่าความรู้เชิงจริยธรรมนั้นส่วนใหญ่เด็กจะมีอยู่แล้วภายในที่แรกที่เข้าโรงเรียน และการพัฒนาทางด้านนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงอายุต่อมา ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้นส่วนมากจะขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งทำให้การศึกษาพัฒนาการทางด้านนี้เป็นไปได้อย่างยากลำบาก โคลเบอร์กจึงเห็นว่าการใช้เหตุผล เพื่อตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน นอกจากนี้ยังอาจทำให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และท้ายสุดอาจทำให้สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ของเขาในสถานการณ์แต่ละชนิดได้

นอกจากนี้โคลเบอร์กยังเชื่ออีกว่า การบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมมิใช่การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองว่า "ดี" หรือ "เลว" แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้ง ซึ่งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าวโคลเบอร์กจึงแบ่งประเภทเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ หมายถึง การกระทำตามเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ ยังต้องการการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรองตรองซึ่งใจโดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 : 405) ยังได้วิเคราะห์ต่อไปอีกว่า คนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นแบ่งออกเป็น 6 ชั้น โดยวิเคราะห์จากคำตอบของเยาวชนชาวอเมริกันที่มีอายุระหว่าง 10 ปี ถึง 16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่มีการขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนบุคคล และกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมมีชั้นต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นที่ 1 การมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือกว่า ชั้นนี้อยู่ระหว่างอายุ 2 - 7 ปี

ชั้นที่ 2 การเลือกกระทำในสิ่งที่จะทำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ ชั้นนี้อยู่ระหว่างอายุ 7 - 10 ปี

ชั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน อยู่ในระหว่างอายุ 10 - 13 ปี

ชั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนด หรือคาดหวัง ชั้นนี้อยู่ระหว่างอายุ 13 - 16 ปี

ชั้นที่ 5 การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้

ของผู้อื่น สามารถควบคุม บังคับตนเองได้ ขั้นนี้จะอยู่ในอายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 6 การยึดหลักอุดมคติสากล ซึ่งตรงกับหลักพุทธศาสนาที่เรียกว่า หิริ โอตตัปปะ คือ ความละอายใจต่อการทำความชั่ว และความกลัวบาป ขั้นนี้จะอยู่ในวัยผู้ใหญ่

นอกจากนี้ โคลเบอร์ก็ยังเชื่ออีกว่าการพัฒนาในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ต้องเป็นไปตามลำดับขั้น คือ จากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 6 ซึ่งจะข้ามขั้นไม่ได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้นก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและเหตุผล จึงทำให้มนุษย์ใช้เหตุผลในขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกที และถูกทิ้งไปในที่สุด นอกจากนี้ โคลเบอร์ก็ ยังพบอีกว่ามนุษย์ทุกคนไม่จำเป็นจะต้องพัฒนาทางจริยธรรมไปถึงขั้นสุดท้ายเพราะผู้ใหญ่ส่วนมากจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่ 4 เท่านั้น

สมบัติ มหารศ (2520 : 5) ได้สรุปพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กว่ามีทั้งหมด 6 ขั้น และเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึง ระดับการตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น แบ่งเป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ (2 - 7 ปี)

ขั้นที่ 2 ยึดหลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)

ระดับที่ 2 ระดับทำตามกฎเกณฑ์อายุ 10 - 16 ปี แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13 - 16 ปี)

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ อายุ 16 ปี - วัยผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นที่ทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)

ขั้นที่ 6 ยึดหลักอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่) มีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม

นอกจากนี้ โคลเบอร์ก็มีความเห็นอีกว่าบ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมมาจากการพัฒนาการเรียนรู้ในขณะที่ยังเด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมที่สูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว โคลเบอร์ก็เชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่น และบทบาทของผู้อื่นร่วมด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้อง และกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด

สามารถสรุปได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เป็นพัฒนาการที่เกิดขึ้นภายหลังโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ผู้ใหญ่ บิดามารดา ครู อาจารย์ จึงควรเป็นแบบอย่างการสอนให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีจริยธรรม

จริยธรรม เป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมี
คุณธรรมจริยธรรมต่อไป

คุณธรรมจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา

ประกาศรี สืห์อำไพ (2531 : 58 - 63) ได้กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรมตามหลัก
พระพุทธศาสนาที่ผู้มีความคุณธรรมจริยธรรมควรยึดถือปฏิบัติ ดังนี้

1. เมตตาและกรุณา ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญ และ
ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์
2. สัมมาอาชีวะ การหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต
3. กามสังวร ความสำรวมระวัง รู้จักยับยั้ง ควบคุมในทางกามารมณ์ ไม่ให้หลง
ไหลในรูปเสียง กลิ่น รส และสัมผัส
4. สัจจะ ความสัตย์ ความซื่อตรง
5. สติสัมปชัญญะ ระลึกได้ และรู้ตัวอยู่เสมอ ฝึกตนให้เป็นคนรู้จักคิด รู้สึกตัวเสมอ
ว่าสิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท

การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ควรมีจิตใจประเสริฐไม่เบียดเบียนผู้อื่น นั่นก็จะต้อง
ประกอบด้วย สัปปริสธรรม 7 สังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 ตามที่ประกาศรี สืห์อำไพ
(2535 : 87 - 89) ได้สรุปเกี่ยวกับธรรมะที่ทำให้มนุษย์สมบูรณ์ว่าควรประกอบด้วยธรรมะ
ดังนี้

1. สัปปริสธรรม 7 ประกอบด้วย
 - 1) รู้เท่าทันกฎหรือหลักความจริงของสิ่งทั้งหลาย
 - 2) รู้ความมุ่งหมาย และผลประโยชน์ที่เป็นสาระของชีวิต
 - 3) รู้จักตนตามสถานะและความสามารถ
 - 4) รู้จักประมาณ คือ ความพอดีตามฐานะของตน
 - 5) รู้จักกาลที่พึงกระทำการให้เป็นไปโดยเรียบร้อย
 - 6) รู้จักชุมชน ประพฤติในระเบียบ วินัย และวัฒนธรรม
 - 7) รู้จักบุคคล ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นตามสถานะ
2. สังคหวัตถุ 4 เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวประสานมนุษย์ไว้ในความสามัคคีประกอบ
ด้วย
 - 1) ทาน คือ ให้ปันด้วยใจเอื้อเฟื้อแผ่เสียสละตามความสามารถ
 - 2) ปิยวาจา คือ กล่าววาจาสุภาพ เป็นประโยชน์ สร้างสามัคคี รักใคร่เกื้อกูลกัน
 - 3) อัตถจริยา คือ ทำประโยชน์แก่สังคม

4) สมนัตตตา คือ ทำตนให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเสมอภาค มีสุขร่วมกัน

3. พรหมวิหาร 4 เป็นธรรมประจำใจของผู้มีจิตใจประเสริฐประกอบด้วย

- 1) เมตตา หมายถึง ความรักความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข
- 2) กรุณา หมายถึง ความสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
- 3) มุทิตา หมายถึง ความเบิกบานพลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี
- 4) อุเบกขา หมายถึง ความมีน้ำใจมั่นคงเที่ยงธรรมดุจตราขึง

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต. 2538 : 45 - 50) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทำชีวิตให้ดีได้ต้องมีการเรียนรู้ และฝึกฝนพัฒนาให้ชีวิตดำเนินไปอย่างถูกต้อง จนบรรลุความสันติสุข นั่นก็คือ ต้องมีไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา

1. ศีล คือ การไม่เบียดเบียนกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยดี มีน้ำใจต่อกัน ช่วยเหลือกัน ทุกคนอยู่ในวินัย ไม่ว่าจะเป็นพระ ข้าราชการ ครูอาจารย์ หรือนักเรียน รู้จักประกอบอาชีพที่สุจริต อีกทั้งต้องมีอินทรีย์สังวร นั่นคือ การดูให้เป็น ฟังให้เป็น เช่น เด็กจะดูโทรทัศน์ บิดามารดา ครูอาจารย์ ก็ควรสอนให้เด็กรู้จักเลือกดูแต่ในสิ่งที่ดี และมีประโยชน์

2. สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด นั่นคือ เมื่อจิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความสุขไม่ฟุ้งซ่าน จิตจดจ่อต่อสิ่งที่กำลังคิด กำลังพูด และกำลังทำ สามารถรวมพลังสติปัญญา และความคิดมาใช้ในสิ่งที่กำลังคิด พูด ทำ นั้นได้อย่างเต็มที่และมีสติอยู่เสมอ

3. ปัญญา คือ ความรอบรู้ เช่น รอบรู้สิ่งที่ควรรู้ รอบรู้สิ่งที่ เป็นประโยชน์ และไม่ เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้มีสมาธิและปัญญาย่อมเกิดประโยชน์ต่อตนเอง

อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และกวี อิศริวรรณ (2533 : 145 - 156) ได้สรุปถึง ประโยชน์ของการมีสมาธิ และปัญญาไว้ดังนี้

ประโยชน์ของผู้มีสมาธิ

1. ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน คือ เมื่อใดที่จิตสงบตั้งมั่น เมื่อนั้นความฟุ้งซ่าน ก็ไม่มี ผู้ที่เรียนด้วยใจสงบไม่ฟุ้งซ่านก็จะเรียนได้เข้าใจเร็ว

2. ประโยชน์ในการทำงาน ผู้ที่ทำงานด้วยใจเป็นสมาธิ และรู้จักจัดลำดับงานให้ดี แม้งานจะมากสักเพียงใดก็ย่อมทำให้ลุล่วงไปได้ทันเวลาและได้งานที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

3. ประโยชน์ในการควบคุมกิเลส ผู้ที่มีสมาธิแม้มีกิเลสก็จะไม่ไปก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

4. ประโยชน์ต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผู้ที่มีกิเลสรบกวนอยู่ตลอดเวลา มีโลก โกรธ หลง รัก ชัง ริษยา พยาบาท อย่างรุนแรง สุขภาพจิตย่อมเสื่อมโทรม ทำให้เป็นโรค ประสาท หดก้ำกั้ง โรคกระเพาะอาหาร โรคหัวใจ ผู้ที่มีสมาธิก็สามารถควบคุมจิตใจให้ สงบลง ผลที่ตามมาก็คือ จะไม่เกิดโรคภัยมาเบียดเบียน

ประโยชน์ของปัญญา

1. ก่อให้เกิดความเจริญในโลก ความรู้ และวิทยาการต่าง ๆ มากมาย ล้วนเกิดด้วยปัญญาของมนุษย์ทั้งสิ้น

2. ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง และความสำเร็จในชีวิต เพราะปัญญาทำให้บุคคล รู้แจ้ง รู้จักวินิจฉัยเหตุการณ์ รู้จักการวางแผน เพื่อสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ เมื่ออยู่ในวัยเรียนก็ประสบความสำเร็จในการเรียน และเมื่ออยู่ในวัยทำงานก็ประสบความสำเร็จในการทำงาน

3. ทำให้เกิดความสุขในชีวิต ผู้มีปัญญาย่อมเข้าใจอะไรแจ่มแจ้งไม่คลุมเครือ รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักความเป็นไปของโลก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนทางในการดำเนินชีวิต ผู้มีปัญญาย่อมรู้จักแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหาก็จะเกิดความทุกข์ตามมา ผู้มีปัญญาจะใช้ปัญญาของตนแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ เมื่อปัญหาถูกแก้ได้สำเร็จ ความทุกข์ก็จะถูกขจัดไป จึงทำให้เกิดความสุข

นอกจากใช้สมาธิและปัญญาในการทำให้ชีวิตมีความสุขแล้ว มนุษย์ยังต้องยึดถือ ขรรวาสธรรม ดังนี้ คือ (วิจิตร เกิดวิสิษฐ์ และปรีชา ช่างขวัญยืน 2533 : 29 - 33)

1. สัจจะ คือ การรักษาความสัตย์ เช่น มีความจริงใจต่อหน้าที่ ต่อกฎหมาย มีความรับผิดชอบและรักงาน ไม่เกียจคร้าน รักษาคำมั่นสัญญา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง ประพฤติดีต่อคนในครอบครัว ขนขวายในการสร้างประโยชน์แก่บุคคลอื่นและแก่ส่วนรวม ยึดมั่นในธรรม และความดีงาม

2. ทมะ คือ ฝึก และข่มใจตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ฝึกทำงานให้เป็นและชำนาญ สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ฝึกจิตใจให้รู้จักยับยั้งใจตนเองให้ยึดมั่นอยู่ในความดี ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง และครอบครัว

3. ขันติ คือ ความอดทน ความเข้มแข็งของจิตในการพยายามทำความดี และอดทนต่อฝ่ายที่ไม่ดี อดทนต่อการทำงานหนักเอาเบาสู้ อดทนต่อความเจ็บป่วย อดทนต่อการกระทำที่ล่วงเกิน อดทนต่ออารมณ์ที่ทำให้จิตใจโน้มไปในความเพลิดเพลินลุ่มหลง เช่น การเที่ยวเตร่ การได้ลาภในทางทุจริต การกระทำผิดประเวณี หลงอำนาจ

4. จาคะ คือ การละวางความชั่ว การเสียสละให้ผู้อื่นปล่อยวางอารมณ์ที่ทำให้เกิดความไม่สงบใจ เช่น ความโกรธเคืองต่อบุคคลอื่น สละอารมณ์ที่ชักนำให้เกิดการกระทำชั่วต่าง ๆ

การมีขรรวาสธรรมอย่างเดียวยังไม่สามารถทำให้ชีวิตสงบและมีความสุขได้ต้องมีวินัยคุมตัวเองไม่ให้ทำตนผิดกฎระเบียบตามที่มี สร้อยพิสุทธ์ (2530 : 23 - 26) ได้สรุปธรรมบรรยายเกี่ยวกับพุทธวิธีสร้างมงคลแก่ชีวิตของหลวงพ่อเสือนั้นก็คือวินัยดังนี้

1. วินัยทางโลก หมายถึง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้ควบคุมกาย วาจาของเราไม่ให้ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2. วินัยทางธรรม หมายถึง ศิล ใ้ควบคุมตัวเองไม่ให้คิด พุด ทำ ในสิ่งที่ไม่สมควร ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น

เมื่อมีวินัยควบคุมตนเองแล้วยังต้องมีธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่ดี นั่นก็คือ หิริโอตตปปะ หรือเรียกว่าธรรมโลกบาล ดังที่ กนก จันทรขจร (2533 : 573 - 592) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่ดี คือ ธรรมโลกบาล 2 หรือธรรมคัมภีร์โลก 2 อย่าง เป็นธรรมะปกครองควบคุมใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดี มิให้ละเมิดศีลธรรมและให้อยู่ด้วยกันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข สังคมมีระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนกัน ไม่กดขี่ข่มเหงบรรพชาพาฬ ธรรมโลกบาล มี 2 ประการ คือ

1. หิริ (Moral Shame) ความอายบาป ละอายใจต่อการทำชั่ว ความละอายแก่ใจ ความเกลียดบาป มีความละอายไม่คิดทำบาป
2. โอตตปปะ (Moral Fear) ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว และผลของกรรม ไม่ทำบาป, ึงต่อหน้าและลับหลัง ทั้งที่คนเห็นและคนไม่เห็น

แนวคิดทางจริยศึกษา

การที่จะมีคุณธรรม และเป็นคนดีในสังคมทั่วไป มักยึดแนวคิดทางด้านจริยศึกษา 3 แนวคิด ดังรายงานการวิจัยของ ชาญชัย อินทรประวัติ (2535 : 35 - 38) อ้างถึงงาน ชาซาน (Charzan. 1985 : 24 - 30) คือ

1. แนวคิดแบบยึดถือสังคมเป็นเกณฑ์ (Social Oriented Moral Education) แนวคิดนี้ยึดหลักคุณธรรม และยึดถือผู้ใหญ่ แนวคิดนี้เชื่อว่าสังคมย่อมมีประเพณี วัฒนธรรม ปทัสถาน หรือมาตรฐานแห่งความดีที่จะถูกถ่ายทอดไปสู่เยาวชนโดยอาศัยผู้ใหญ่ ซึ่งได้แก่ ครูอาจารย์ บิดา มารดา หรือผู้อาวุโสกว่าในสังคมเป็นผู้ทำหน้าที่ปลูกฝัง ถ่ายทอด และดูแล
2. แนวคิดแบบฝึกบ่งเจกบุคคลเป็นเกณฑ์ แนวคิดนี้เชื่อว่า ถ้าบุคคลใดได้รับการศึกษามาดี บุคคลนั้นย่อมมีเหตุผลเชิงจริยธรรมเหมาะสม เป็นผู้มีความห่วงใยต่อปัญหาทางจริยธรรม อีกทั้งผู้นั้นจะมีการพัฒนาจริยนิสัยในชีวิตประจำวันอีกด้วย
3. แนวคิดที่ยึดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมเป็นเกณฑ์ แนวคิดนี้เชื่อว่า บั้เจกบุคคลและสังคมล้วนมีความสำคัญทั้งคู่ เพราะต่างฝ่ายต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ชุมชนเป็นจุดกำเนิดของจริยธรรม เป็นรากเหง้า และจุดมุ่งหมายของจริยธรรม บุคคลจะเรียนรู้จริยธรรมจากสังคม อีกทั้งยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และยอมรับรู้ความต้องการของชุมชน

คุณธรรมและจริยธรรม มีความสำคัญมาก ดังที่ ชาญชัย อินทรประวัติ (2538 : บทนำ) ได้กล่าวว่ จริยธรรมถือได้ว่มีความสำคัญมากไม่ว่าจะมองในลักษณะใด เช่น

มองทางด้านจิตใจ จริยธรรม คือ คุณสมบัติของจิตใจคน ซึ่งจะกำกับหรือทำให้เกิดพฤติกรรมของบุคคล หากมองในแง่กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของสังคม พฤติกรรมของบุคคลย่อมเป็นไปตาม จริยธรรมของสังคม และเมื่อพิจารณาถึงความสงบสุขของสังคมแล้ว จริยธรรมก็มีความสำคัญมาก

นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 30 - 35) ได้ให้ความสำคัญแก่เยาวชน ซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้สังคมเจริญหรือสับสนต่อไปในอนาคต โดยกล่าวสรุปว่า เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในทางวิชาการว่า เยาวชนเป็นช่วงระยะแห่งความขัดแย้ง และสับสนทางจริยธรรม เป็นเวลาที่มาตรฐานทางจริยธรรมหรือศีลธรรมที่ได้รับการสั่งสอนมาตอนเด็ก กำลังมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ในสังคมเรามีพฤติกรรมหลายด้านซึ่งมาตรฐานทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องด้วยนั้น มีการเปลี่ยนแปลงตาม อายุ และบางอย่างอาจจะตามกาลสมัย พฤติกรรมเหล่านั้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่อง ความเป็นอิสระ ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ความก้าวร้าว เรื่องเพศ การปฏิบัติทางศาสนา ความซื่อสัตย์ ความเห็นใจ ความจริงใจ และการแข่งขันกัน ความเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานทางจริยธรรมของเยาวชนมีสาเหตุในการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ

1. ความต้องการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน อยากได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ไม่อยากถูกกันออกจากกลุ่ม
2. ความต้องการรับและเอาอย่างเจตคติ ค่านิยมของตัวแบบ เพื่อสร้างฐานะความมั่นใจให้กับตนเองให้มั่นคงขึ้น เลียนแบบตัวแบบที่คนนิยมนับถือ
3. การรับเอาเจตคติ ค่านิยมใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมที่เหลือทุกด้านของตนตามประสบการณ์ที่ตนได้เผชิญในโลกแห่งความเป็นจริง

ปัจจุบันนักการศึกษาสนใจในด้านจริยศึกษามากขึ้น ดังที่สาโรช บัวศรี (ม.ป.ป. : 5 - 6) ได้กล่าวว่า "เหตุที่นักการศึกษาในปัจจุบันให้ความสนใจแก่จริยศึกษามากขึ้น เพราะเริ่มตระหนักว่าการพัฒนามนุษย์ให้เกิดความเฉลียวฉลาดในเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Intelligence) เพื่อก่อให้เกิดสันติสุขโดยอาศัยจริยธรรมให้มากขึ้น และการจะสร้างและพัฒนาคนได้ จึงต้องอาศัยครูเป็นผู้ชี้แนะ หรือทำตนให้เป็นตัวอย่างนั่นเอง"

ดังนั้น ผู้ใหญ่ทั่วไป ครูอาจารย์ และบิดามารดา ควรเป็นผู้ชี้แนะแนวทางปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง และกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อเด็กจะได้ยึดถือปฏิบัติตามต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใหญ่

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 561) ได้ให้ความหมายของผู้ใหญ่ไว้ว่า หมายถึง คนสูงอายุ คนที่มีอายุมาก คนที่เป็นหัวหน้าในการงาน บุคคลชั้นผู้บังคับบัญชา

จอห์น และไรเวรา (สุนทร โคตรบรรเทา. 2530 : 91 ; อ้างอิงมาจาก John and Riviera. 1965) ให้คำนิยามผู้ใหญ่ว่า เป็นบุคคลซึ่งแต่งงานแล้วเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือมีอายุ 21 ปีขึ้นไป

เชียร์ศรี วิวิธศรี (2534 : 32) กล่าวถึง บุคคลในวัยผู้ใหญ่ คือ บุคคลที่มีพัฒนาการทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจสมบูรณ์เต็มที่ สามารถรับผิดชอบ และดำเนินการใด ๆ ร่วมกับผู้อื่นอื่น ๆ ได้ ผู้ใหญ่จึงควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความมั่นคงในใจ สามารถวินิจฉัยปัญหาของตนเอง ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ทำตามสิ่งที่ตนตัดสินใจโดยพิจารณาถึงสาเหตุ และหลักการเป็นเกณฑ์

2. แก้ปัญหาโดยไตร่ตรองพิจารณาอย่างถี่ถ้วน และใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาในการแก้ปัญหา

3. ผู้ใหญ่รู้ว่าอะไรควรทำหรือไม่

4. ช่วยผู้อื่นเท่าที่สามารถช่วยได้ สามารถทำให้ผู้อื่นพอใจ พึงพาศยซึ่งกันและกัน

5. ผู้ใหญ่ปรับตัวให้เข้ากับชีวิตและสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะได้อย่างมีความสุข สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

6. ต้องกล้าเผชิญความจริง สามารถดำเนินชีวิตให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

7. มีความอดทน คำนึงถึงความต้องการของผู้อื่น ไม่เอาแต่ใจตนเองฝ่ายเดียว

8. ใช้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

9. ทนต่อความผิดหวังได้ เมื่อผิดหวังก็พยายามหาทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสม แต่ถ้ายังแก้ไขไม่ได้ก็มีความอดทนที่จะรอโอกาสใหม่ หรืออดทนรอสิ่งที่ต้องการได้

10. มีแผนระยะยาวในการดำเนินชีวิต ช่วยให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

11. ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น อารมณ์โกรธ อิจฉา ระแวง สงสัย หรือความรู้สึกไม่เป็นมิตร

12. เต็มใจเสียสละ กล้าพอที่จะช่วยรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงหน้าที่ และความสามารถของตนเอง

ผู้ใหญ่จึงนับว่ามีส่วนสำคัญในการประพฤติดนเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังได้ยึดถือไว้เป็นแบบอย่างเพื่อนำมาซึ่งความสงบในสังคม ดังที่สามารถ คนหา (2529 : 149 - 150) ได้วิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ที่ควรเป็นแบบอย่าง คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ไม่หลีกเลียงกฎหมาย ประหยัดและอดออม มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว แต่งกายเรียบร้อยตามวัฒนธรรมไทย ไม่เล่นการพนัน ไม่ดื่มสุรา มีความเมตตากรุณา มีระเบียบแบบแผนในการทำงาน รักษาระเบียบวินัย พุดจาณาเชื่อถือ

นอกจากนี้ พระธรรมปิฎก ครั้งที่ดำรงสมณศักดิ์เป็นพระเทพเวที (2535 : 44) ยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคนที่ประสบความสำเร็จในการครองเรือนหรือเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และเป็นแบบฉบับที่ควรถือเป็นแบบอย่าง เพื่อนำชีวิตของตนและครอบครัวไปสู่ความเจริญ สงบสุข และเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์สังคม ว่าควรประพฤติตนดังนี้ คือ ไม่คบชู้ชู้ชายหมกมุ่นในทางเพศ ไม่ใจแคบ ประพฤติดีมีวินัย ตั้งอยู่ในศีล 5 ไม่ประมาท กระตือรือร้นทุกเวลา มีวิจารณ์ญาณ สุภาพ ยินดีรับฟังผู้อื่น พุดจาน่าฟัง พุดจาสุภาพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักความสุจริต

การจะตัดสินว่าใครเป็นคนดีนั้นต้องดูถึงคุณสมบัติ และครอบครัวของคน ๆ นั้นด้วย คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530 : 3) ได้กำหนดคุณธรรมของผู้เป็นพลเมืองดีที่ใช้ในการคัดเลือกบุคคลตัวอย่างว่าต้องประกอบด้วย คุณลักษณะที่สำคัญคือ มีความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ และรู้จักกาลเทศะ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของรูสเวลท์ (Roosevelt. 1956 : 40) ที่ว่าความเป็นพลเมืองดีควรเริ่มต้นที่ครอบครัว หรือที่บ้าน คือ จะต้องมีความซื่อสัตย์ กล้าหาญ และมีสามัญสำนึกที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบิดามารดา

บิดามารดานอกจากจะต้องมีคุณลักษณะของพลเมืองดี และการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีแล้วยังจะต้องทำหน้าที่ต่อบุตรธิดา ตามที่ พระธรรมปิฎก (2535 : 224) ได้สรุปไว้ว่า บิดามารดาต้องกระทำหน้าที่ต่อบุตรธิดา ในฐานะเป็นทิศเบื้องหน้า ดังนี้คือ ห้ามปรามลูกจากความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี ให้ศึกษาวิชาความรู้ หากผู้ครองที่สมควรให้ มอบทรัพย์สินสมบัติให้ในโอกาสอันควร

บิดามารดาจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็น เพราะบุคคลแรกที่ลูกได้พบและใกล้ชิดลูกเป็นคนแรก ก็คือ บิดามารดา จึงนับได้ว่าบิดามารดาเปรียบเสมือนเป็นครูคนแรกของลูก ไม่ว่าจะเป็นการสอนเรื่องการกิน การพูด ฯลฯ ก็ตามที ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ลูกเป็นคนดี เชื่อฟัง หรือเกรง เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะได้ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม (เดช วิโย. 2523 : 63) ได้สรุปเกี่ยวกับการเลี้ยงดูของบิดามารดาว่า บิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตยจะทำให้เด็กนั้นเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และบิดามารดาที่ไม่รักและปรองดองกันก็จะทำให้ลูกกระทำผิดได้ ตามที่ ศิริพร หลิมศิริวงศ์ (2511 : 202) ได้ทำการศึกษาปัญหาที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจ ล้วนมาจากบิดามารดาที่ไม่ให้ความรักและเอาใจใส่ อีกทั้งไม่รักใคร่ปรองดองกันนั่นเอง

ท่านปัญญานันทภิกขุ (2537 : 57 - 76) ได้กล่าวถึงหลักธรรมที่เกี่ยวกับหน้าที่ของบิดามารดาที่สำคัญ คือ ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว สอนให้ลูกเป็นคนดี รู้จักมารยาท ส่งเสริมให้การศึกษา จัดหาผู้ครองที่เหมาะสม มอบทรัพย์สินให้ในเวลาอันสมควร สอนในสิ่งที่ดี หาโอกาสพาลูกไปเที่ยวหรือไปงานพิธีต่าง ๆ

การที่บิดามารดาจะประพฤติดนเป็นคนดีได้นั้น ต้องทำตัวให้มีเสน่ห์ ตามที่สมิต อาชนิจกุล (2532 : 112) ได้อธิบายเกี่ยวกับการทำตัวให้มีเสน่ห์ดังนี้

1. ต้องมีการให้อันได้แก่ การให้ทรัพย์ ให้ความรู้ ให้ความแข็งแรง และให้สิ่งของแก่คนที่ควรให้
2. ต้องมีวาจาที่อ่อนหวาน ไพเราะ ต่อทุกคน
3. ต้องช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่โอกาสจะอำนวย

หากบิดามารดาประพฤติดนเป็นคนดีมีเสน่ห์แล้ว ลูกจะเกิดความภูมิใจในตัวบิดามารดา และพร้อมที่จะเลียนแบบสิ่งที่ดีจากพ่อแม่โดยไม่ต้องบังคับ เพราะธรรมชาติของเด็กย่อมต้องการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบ ดังที่ เซียร์ส และแม็คโคบี (Sears and Maccoby. 1957) ได้อธิบายว่า เด็กจะเลียนแบบผู้เลี้ยงดูที่ตนรักใคร่ เพราะการเลียนแบบและทำตนคล้ายผู้เลี้ยงดูจะทำให้เด็กพอใจเหมือนกับว่าตนได้อยู่ใกล้ชิดผู้เลี้ยงดูในขณะนั้น

เกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงดูของบิดามารดานั้น ท่านพุทธทาสภิกขุ (2523 : 95) ได้สรุปเกี่ยวกับการเลี้ยงดูของบิดามารดาว่า บิดามารดาควรใช้การลงโทษให้น้อยที่สุด และพยายามแนะนำชักจูงเด็กให้ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่ต้องการ โดยแนะนำแนวทางเลือกต่าง ๆ ให้เด็กตอบสนองความต้องการอย่างเหมาะสม บิดามารดาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของลูก ห้ามปรามลูกมิให้ประพฤติชั่ว ให้ตั้งมั่นอยู่ในความดี เสริมสร้างครอบครัวในด้านคุณธรรม ให้มีการปฏิบัติตามหลักศีลธรรม เช่น พรหมวิหารสี่ และฆราวาสธรรม อันเป็นข้อปฏิบัติของผู้ครองเรือน ซึ่งสอดคล้องกับสุนทร โคตรบรรเทา (2532 : 23) ที่กล่าวถึง การเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดีว่า ลูกเปรียบเสมือนหุ่นดินเหนียวที่พ่อแม่จะปั้น ปรงแต่ง หรือปลูกฝังตัวอย่างที่ถูกต้อง และค่านิยมที่ดีต่าง ๆ ลงไปได้ หรือจะปลูกฝังสิ่งที่ผิดทั้งหลายลงไปย่อมทำได้ ดังนั้น ความรับผิดชอบประการแรกของพ่อแม่ คือ การทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีว่า มนุษย์ควรมีชีวิตอย่างไร

ความสำเร็จ และความก้าวหน้าของบุตรเป็นความหวังของบิดามารดา การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุตรเท่ากับเป็นการพัฒนาครอบครัว และสังคมไปพร้อมกัน ตามที่ สมภพ ชีวรัฐพัฒน์ (2540 : 83) ได้กล่าวถึงหลักการเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้บุตรมีทั้งสติปัญญาและคุณธรรม ควรปฏิบัติดังนี้

1. รักลูกให้ถูกต้อง ไม่ตามใจลูกจนเกินไป พยายามห้ามไม่ให้ลูกทำชั่ว
2. ฝึกลูกให้รู้จักช่วยเหลือตัวเอง รับผิดชอบตัวเอง ให้รู้จักหน้าที่ตั้งแต่เด็ก
3. รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ไม่เคร่งระเบียบจนเกินไป
4. ให้ความรัก และความอบอุ่นกับลูก เสียสละเวลาให้ครอบครัว ไม่เห็นแก่งานมากเกินไป
5. รู้จักชื่นชมลูกเมื่อลูกทำดี และตำหนิเมื่อทำผิด
6. ไม่ใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา ควรใช้เหตุผล

7. ต้องสอนธรรมะให้ลูก ควรปลูกฝังจริยธรรมพื้นฐานตั้งแต่เยาว์วัย เช่น ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัดและออม

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู

ครูที่ดีนอกจากจะพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแล้วยังต้องพัฒนาทางด้านจิตใจด้วย เพราะครูต้องเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป ครูเป็นผู้ที่ช่วยเหลือคนอื่น ๆ ให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี ตามที่ พระธรรมปิฎก สมัยดำรงสมณศักดิ์เป็นพระเทพเวที (2535 : 238) ได้สรุปลักษณะครูดีไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่สร้างความรู้สึกสบายใจ ชวนให้ผู้เรียนอยากเข้าใกล้เพื่อปรึกษาหารือ
2. เป็นผู้นำเคารพ มีความประพฤติดี ทำให้เกิดความอบอุ่นเป็นที่พึ่งได้
3. เป็นผู้ทรงความรู้ เป็นผู้อบรม และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ น่ายกย่อง น่าเอาอย่าง
4. เป็นผู้รู้จักพูด รู้ว่าอะไรควรพูดอะไรไม่ควรพูด เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. พร้อมที่จะรับฟัง และให้คำปรึกษา
6. สามารถชี้แจง หรืออธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่ายได้
7. ไม่แนะนำศิษย์ไปในทางเสื่อมเสีย

ทวีป อภิสัทธ (2523 : บทนำ) ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้มีอาชีพครูว่า ผู้ที่มีอาชีพครูต้องมีค่านิยม มีอุดมการณ์ ความรับผิดชอบ และคุณธรรมสูง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 35 - 39) ได้กำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นครูไว้ดังนี้คือ

1. ศรัทธาในอาชีพครู อุทิศตนเพื่อศิษย์และการศึกษา
2. ชำรงและเสริมสร้างเกียรติแห่งอาชีพครู
3. บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
4. ยึดมั่นในคุณธรรม มีใจรัก และเมตตาต่อศิษย์
5. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย
6. ยึดมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ผู้ที่จะเป็นครูต้องเป็นผู้ที่มีการเสียสละอย่างสูง ตามที่ ปัญญานันทมนี (2525 : 3) กล่าวไว้ว่า

การเป็นครูนั้นเป็นงานหนัก เป็นงานที่ต้องเสียสละเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นงานที่ทำเพื่อให้มิใช่เป็นงานที่ทำเพื่อจะเอา ผู้ใดสมัครเป็นครูก็แสดงว่ามีจิตใจสูง มีความเสียสละเพื่อผู้อื่นโดยแท้ ฉะนั้น อุดมการณ์ของครูอยู่ที่การเสียสละเพื่อศิษย์ สิ่งที่ครูได้รับ

ตอบแทน คือ ความเป็นปราชญ์บุคคลของชาวโลก ความเป็นปราชญ์บุคคลเป็นความปรารถนาที่มีอยู่ในหัวใจของครูนับเป็นงานของครู ซึ่งหมายถึงความเป็นผู้นำของศิษย์ไปสู่ความมีคุณค่าทางปัญญา ทางความสามารถ และทางสร้างสรรค์ทั้งหลาย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา(2526 : 8)ได้วางระเบียบ และคุณสมบัติของครูไว้ดังนี้

1. ตั้งใจสอนศิษย์ อุทิศเวลาให้ศิษย์
2. ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่มิได้
3. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว
4. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือน
5. ไม่ยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในการทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษย์
6. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการโดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นของตน
7. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงตรง
8. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์
9. รักษาความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงาน และของสถานศึกษา
10. รักษาความสามัคคีระหว่างครู

ฝน แสงสิงแก้ว (2536 : 7) กล่าวว่า “เด็กจะดีมีศีลธรรมขึ้นอยู่กับ การดูแลของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และสังคมโดยรอบ ข้อสำคัญ คือบิดามารดาร์ักใคร่กันดีหรือไม่ มีเวลาให้ลูกมากน้อยเพียงใด ครูเข้าใจเด็กดีแค่ไหน”

กล่าวโดยสรุป หากเด็กได้ครูดี มีคุณธรรมและจริยธรรม ก็ทำให้เด็กเป็นคนดีในอนาคตได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พรณีย์ กันทรากกร (2523 : 57 - 59) ได้ศึกษาระดับจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน ที่มีภูมิหลังต่างกัน ในจังหวัดสงขลา พบว่า เด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 4 - 6 ปี) จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ถึงร้อยละ 93.33 แสดงว่า เด็กก่อนวัยเรียนเกือบทั้งหมด มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการลงโทษ และชั้นที่ 2 คือ การแสวงหารางวัล มีเด็กเพียงร้อยละ 6.67 ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 คือ การทำตามผู้อื่นเห็นชอบ

ดนัย จารุประสิทธิ์ (2533) ทำการศึกษาระดับทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาชายมีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ

ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาหญิงมีทัศนคติเชิงจริยธรรมทั้งสามด้านอยู่ในระดับสูง

ประยุทธ์ พรหมเลิศ (2534 : 102) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนชาย

อำนวย ชมภูวงศ์ (2535) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิทยาลัยครู สาขาการศึกษาในสหวิทยาลัยทักษิณ โดยศึกษาเฉพาะค่านิยมพื้นฐานในด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม และการเคารพกฎหมาย พบว่า นักศึกษา ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 มีค่านิยมพื้นฐานไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชาย- หญิง และภูมิลำเนาเมืองกับชนบท ก็ไม่พบความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน

จารุวรรณ พานทอง (2536 : 74 - 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 429 คน เป็นชาย 232 คน เป็นหญิง 197 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ตัวแบบทดสอบเหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 30 ข้อ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดสาหัสและความยุติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประชิด เขยกิจวงศ์ (2538 : 115 - 124) ได้ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป บิดามารดา และครู ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น กลุ่มการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกันคือ มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเท่ากับ .9521* , .9604** และ .9604** ตามลำดับ ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาจากแผนภาพเส้นกราฟก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันอีกด้วย นั่นก็คือความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงสอดคล้องกัน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากับ .9687** , .9695** และ .9695** ตามลำดับ ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งสิ้น

และเมื่อพิจารณาจากแผนภาพเส้นกราฟก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันอีกด้วย นั่นก็คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสอดคล้องกัน

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กับปานกลาง ที่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป เท่ากับ .9542**, .9578** และ .9578** ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับสูง เท่ากับ .9588**, .9417** และ .9417** ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับสูงเท่ากับ .9775**, .9692** และ .9692** ซึ่งทุกค่าล้วนมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาจากแผนภาพเส้นกราฟก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน นั่นคือทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

ไรอันส์ และคณะ (Ryans and others. 1970) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะครูดีซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมในชั้นเรียน คือ ให้ความรักความอบอุ่น มีความรับผิดชอบ และกระตุ้นให้รักความก้าวหน้า ในด้านเจตคตินั้น ต้องสร้างให้สอดคล้องกับรูปแบบการปกครอง ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นในการบริหาร ในส่วนทัศนคติต่อการศึกษา คือ ต้องถือว่าการเรียนเป็นศูนย์กลางในการสร้างและพัฒนาความคิด ความดี ความงาม

โจนส์ และมอริส (Jones and Morris. 1956 : 781 - 783) ได้ทำการวิจัยพฤติกรรมและความรู้ด้านจริยธรรมของเด็ก พบว่า พฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์กันต่ำมาก การสอนความรู้ทางศีลธรรมที่โรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็กให้แสดงคุณค่าทางจริยธรรมได้ ทั้งนี้เพราะสังคม ครอบครัว ความต้องการและความรู้สึกของเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญกว่าการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการสอนจริยธรรมและศีลธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ไรท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1971) ทำการวิจัยพบว่า บุคคลเพศชาย และเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านพฤติกรรมการโกงและการเอื้อเฟื้อ

แมคแมนนิส (Mc Maanis. 1974 : 87) ศึกษาอิทธิพลของแม่แบบและรางวัลที่มีต่อการตัดสินใจจริยธรรมของเด็ก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาล และเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 18 คน โดยให้เด็กเหล่านั้นตัดสินใจริยธรรมจากการฟังเรื่องราวที่เล่าเป็นคู่ ซึ่งเด็กเหล่านี้จะตัดสินความผิดของผู้อื่นโดยดูที่ปริมาณความเสียหายเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลที่จูงใจให้กระทำ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการ

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบุคคล 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับความคาดหวังในคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่มเช่นกัน ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา คุณธรรมจริยธรรมของครู และคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้เจาะจงศึกษากับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนราชวินิต มัธยม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2540 ดังนี้

1. จำนวนนักเรียน มีทั้งสิ้น 2,413 คน แยกเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 1,870 คน (มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,002 คน (มัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6)
2. จำนวนครู มีทั้งสิ้น 160 คน แยกเป็นครูชายจำนวน 32 คน ครูหญิง 128 คน ครูมัธยมต้นจำนวน 80 คน ครูมัธยมปลายจำนวน 80 คน
3. จำนวนผู้ปกครอง 1 คน ต่อนักเรียน 1 คน จะได้ผู้ปกครองเท่าจำนวนนักเรียน คือ 2,413 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินการดังนี้

1. นักเรียน
 - 1) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 100 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 100 คน รวม 200 คน คิดเป็นร้อยละ 8.21 ของนักเรียนทั้งหมด
 - 2) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดใช้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดใช้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - 3) ประมาณจำนวนนักเรียนห้องละ 50 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้องเรียน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน
 - 4) จับฉลากเลือกห้องเรียนมาชั้นละ 2 ห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ ห้อง ม. 3/7 นักเรียน 50 คน และห้อง 3/12 นักเรียน 50 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ห้อง ม.6/2 นักเรียน 50 คน และห้อง ม.6/4 นักเรียน 50 คน

2. ครู มีครูทั้งหมดจำนวน 160 คน เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ใช้วิธีสุ่มอย่างมีระบบจากบัญชีรายชื่อในทะเบียนครู โดยเลือก 1 คน เว้น 1 คน จากรายชื่อแรกจนถึงรายชื่อสุดท้าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน

3. ผู้ปกครอง ใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองที่มาร่วมในวันประชุมผู้ปกครองของแต่ละชั้น ชั้น ม.3 จำนวน 100 คน แยกเป็นผู้ปกครองชาย 50 คน ผู้ปกครองหญิง 50 คน และผู้ปกครองหญิง 50 คน ชั้น ม.6 จำนวน 100 คน แยกเป็นผู้ปกครองชาย 50 คน และผู้ปกครองหญิง 50 คน เช่นกัน รวมผู้ปกครองทั้ง 2 ระดับชั้น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยทั้งสิ้นมี 480 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียน		
1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	100	20.83
1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	100	20.83
รวมจำนวนนักเรียน	200	41.67
2. ครู		
2.1 ครูชาย	28	5.83
2.2 ครูหญิง	52	10.83
รวมจำนวนครู	80	16.66
3. ผู้ปกครอง		
3.1 ผู้ปกครองชาย	100	20.83
3.2 ผู้ปกครองหญิง	100	20.83
รวมจำนวนผู้ปกครอง	200	41.67
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	480	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม

จริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่มคือ บิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันกับงานวิจัยของประชิด เทยกิจวงศ์ (2538) แต่แบ่งออกเป็น 9 ชุดย่อย โดยให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนตอบแบบสอบถาม 3 ชุด คือ (1) คุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา (2) คุณธรรมจริยธรรมของครู และ (3) คุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป ดังแสดงในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 จำนวนแบบสอบถามสำหรับการวิจัย จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ และกลุ่มที่คาดหวัง

กลุ่มผู้ตอบ	กลุ่มที่คาดหวัง			รวม
	บิดามารดา	ครู	ผู้ใหญ่ทั่วไป	
1. นักเรียน	1	1	1	3
2. ครู	1	1	1	3
3. ผู้ปกครอง	1	1	1	3
รวม	3	3	3	9

แบบสอบถามย่อยทั้ง 9 ชุด มีข้อความเหมือนกัน โดยแบ่ง 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ช่องคะแนน มีน้ำหนักคะแนนจาก 1-5 คือ คาดหวังน้อยที่สุด ถึงระดับมากที่สุด มีข้อคำถาม 40 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามนักเรียน ดำเนินการโดยประสานงานกับครูประจำชั้นในชั้นเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ครูประจำชั้นแจกแบบสอบถามให้นักเรียนตอบในวันที่ 20 มิถุนายน 2541 ซึ่งเป็นชั่วโมงโฮมรูม แล้วผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนในวันที่ 21 มิถุนายน 2541 จากครูประจำชั้นทั้งของ ม.3 และ ม.6

2. แบบสอบถามครู ดำเนินการโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับครูที่เลือกเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างตนเองในวันที่ 22 มิถุนายน 2541 แล้วผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามกลับคืนในวันที่ 24 มิถุนายน 2541

3. แบบสอบถามผู้ปกครอง ดำเนินการโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ในวันประชุมผู้ปกครอง วันที่ 25 มิถุนายน 2541 และขอรับแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าตามเป็นรายข้อ และรวมทุกข้อ และการจัดอันดับ (Rank) ของค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ
2. คำนวณค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank Correlation) ระหว่างคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครองที่คาดหวังในกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เพื่อดูว่าความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการนำเสนอ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 8 ตอนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
3. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
4. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
5. ความสอดคล้องของความคาดหวังของนักเรียน เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ความสอดคล้องของความคาดหวังของครู เมื่อจำแนกตามเพศ
7. ความสอดคล้องของความคาดหวังของผู้ปกครอง เมื่อจำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา
8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียน ครู และผู้ปกครองโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ปีการศึกษา 2540 จำนวน 480 คน ดังรายละเอียดในตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	480	100.00
1. นักเรียน	200	41.67
1) แยกตามเพศ		
ชาย	100	50.00
หญิง	100	50.00

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
2) แยกตามระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	100	50.00
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	100	50.00
3) แยกตามระดับผลการเรียน		
เฉลี่ยไม่เกิน 2.00	54	27.00
เฉลี่ยไม่เกิน 2.00-3.00	76	38.00
เฉลี่ยตั้งแต่ 3.00	70	35.00
2. ครู	80	16.66
1) แยกตามเพศ		
ชาย	28	35.00
หญิง	52	65.00
3. ผู้ปกครอง	200	41.67
1) แยกตามเพศ		
ชาย	100	50.00
หญิง	100	50.00
2) แยกตามวุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	122	61.00
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	78	39.00

จากตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 480 คน แยกเป็นนักเรียน 200 คน ครู 80 คน และผู้ปกครอง 200 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67, 16.66 และ 41.67 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน แยกเป็นนักเรียนชายและหญิงเพศละ 100 คน เท่ากัน เมื่อแยกตามระดับชั้นออกเป็นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะมีจำนวนระดับชั้นละ 100 คน เท่ากัน และเมื่อแยกตามระดับผลการเรียนเป็น 3 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มที่มีระดับผลการเรียนต่ำ คือ เฉลี่ยไม่เกิน 2.00 มีจำนวน 54 คน กลุ่มที่มีระดับผลการเรียนระดับกลาง คือ เฉลี่ยระหว่าง 2.00 - 3.00 มีจำนวน 76 คน และกลุ่มที่มีผลการเรียนระดับสูง คือ เฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มีจำนวน 70 คน

ในกลุ่มตัวอย่างครู แยกเป็นครูชาย จำนวน 28 คน และครูหญิงจำนวน 52 คน และเมื่อแยกตามระดับการศึกษา มีครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี 76 คน ที่เหลือ 6 คนเป็นครูที่มีวุฒิสองปริญญาตรี

สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง แยกเป็นผู้ปกครองชาย จำนวน 100 คน และผู้ปกครองหญิง จำนวน 100 คนเท่ากัน เมื่อแยกตามวุฒิการศึกษา มีผู้ปกครองที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 122 คน และผู้ปกครองที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 78 คน

ตอนที่ 2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ตามความเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ข้อมูลที่น่าสนใจในตอนนี้ประกอบด้วยค่าสถิติ 3 ค่า คือ (1) ค่าเฉลี่ยของความเห็นเป็นรายข้อ (2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ (3) ค่าแสดงอันดับของค่าเฉลี่ยและ (4) ค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank) ระหว่างความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองต่อคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับบิดามารดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
1	ประหยัด	4.31	0.82	22	4.21	0.68	24	4.24	0.65	25
2	รู้จักให้อภัย	4.43	0.69	15	4.54	0.63	5	4.21	0.53	27
3	ตรงต่อเวลา	4.15	0.89	34	4.40	0.68	13	4.48	0.56	4
4	พูดจาสุภาพ	4.07	0.84	35	4.33	0.71	18	4.30	0.59	16
5	มีสติปัญญา	4.06	0.87	36	3.96	0.73	34	4.17	0.68	31
6	กล้าตัดสินใจ	4.43	0.67	15	4.01	0.65	31	4.23	0.65	26
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.33	0.69	21	4.21	0.70	24	4.30	0.73	16
8	มีความอดทน	4.47	0.65	11	4.34	0.67	17	4.41	0.69	6
9	มีใจเป็นกลาง	4.54	0.68	9	4.40	0.66	13	4.36	0.66	10
10	มีความจริงใจ	4.69	0.58	3	4.48	0.63	8	4.38	0.58	9

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับบิตามารดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
11	มีระเบียบวินัย	4.02	0.87	37	4.40	0.68	13	4.31	0.63	15
12	กล้าแสดงออก	3.84	0.89	39	3.85	0.57	38	4.08	0.71	39
13	สุภาพอ่อนโยน	4.18	0.85	33	4.23	0.65	23	4.10	0.64	38
14	มีความคิดริเริ่ม	3.85	0.89	38	3.85	1.16	38	4.16	0.67	34
15	มีความซื่อสัตย์	4.58	0.65	6	4.59	0.63	4	4.64	0.59	1
16	มีความสามัคคี	4.58	0.59	5	4.28	0.82	22	4.26	0.63	23
17	มีความเสียสละ	4.54	0.74	8	4.33	0.59	18	4.21	0.72	29
18	มีความเป็นผู้นำ	4.30	0.93	24	4.03	0.72	30	4.28	0.65	19
19	มีความยุติธรรม	4.47	0.73	13	4.49	0.55	7	4.32	0.63	13
20	มีความรอบคอบ	4.22	0.90	30	4.21	0.70	24	4.40	0.58	7
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.36	0.81	18	4.41	0.68	12	4.32	0.68	14
22	มีความกล้าหาญ	4.18	0.82	32	3.89	0.65	36	4.12	0.63	37
23	ไม่มัวสุมอบายมุข	4.74	0.59	2	4.76	0.58	1	4.58	0.68	3
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.29	0.83	26	4.29	0.73	21	4.34	0.64	12
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.42	0.73	17	4.20	0.60	27	4.21	0.60	27
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.31	0.82	22	3.98	0.81	33	4.15	0.75	35
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.34	0.70	20	4.46	0.65	9	4.27	0.61	21
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.47	0.63	11	4.66	0.63	3	4.47	0.60	5
29	มีความเมตตากรุณา	4.55	0.61	7	4.35	0.61	16	4.30	0.61	18
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.43	0.66	14	4.33	0.65	18	4.16	0.60	33
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.30	0.78	24	4.43	0.61	10	4.35	0.57	11
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.35	0.82	19	4.43	0.63	10	4.19	0.74	30
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.75	0.85	40	3.53	0.84	40	3.66	0.71	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.24	0.79	29	4.06	0.70	29	4.27	0.63	22
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.68	0.53	4	4.73	0.45	2	4.64	0.48	2

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับบิตามารดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.75	0.53	1	4.15	0.74	28	4.39	0.59	8
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.20	0.81	81	3.86	0.85	37	4.17	0.61	32
38	ประพฤติตนเป็นแบบ อย่างที่ดี	4.52	0.69	10	4.54	0.65	5	4.25	0.66	24
39	ความคิดก้าวหน้าทัน เหตุการณ์	4.27	0.75	27	3.94	0.78	35	4.15	0.68	35
40	มีความยินดีในความ สำเร็จของผู้อื่น	4.27	0.81	28	4.01	0.62	31	4.28	0.66	19

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างนักเรียนและครู = 0.617**

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง = 0.505**

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างครูและผู้ปกครอง = 0.674**

$$\alpha .01 = 0.478)$$

จากตาราง 6 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา สรุปได้ดังนี้

1. ความสอดคล้องของนักเรียน

ความสอดคล้องของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา ทั้ง
40 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.75 - 4.75 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี
33 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 7 ข้อ

ข้อที่นักเรียนเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดาที่มีความจำเป็นมาก
ที่สุด 10 อันดับแรกได้แก่

1) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล	($\bar{X} = 4.75$)
2) ไม่มั่วสุมอบายมุข	($\bar{X} = 4.74$)
3) มีความจริงใจ	($\bar{X} = 4.69$)
4) รักและเอาใจใส่ครอบครัว	($\bar{X} = 4.68$)
5) มีความสามัคคี	($\bar{X} = 4.58$)

6) มีความซื่อสัตย์	$(\bar{X} = 4.58)$
7) มีความเมตตากรุณา	$(\bar{X} = 4.55)$
8) มีความเสียสละ	$(\bar{X} = 4.54)$
9) มีใจเป็นกลาง	$(\bar{X} = 4.54)$
10) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	$(\bar{X} = 4.52)$

2. ความคาดหวังของครู

ความคาดหวังของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิฑามารดาทั้ง 40 ข้อมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.53 - 4.76 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 28 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 12 ข้อ

ข้อที่ครูคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิฑามารดาที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่

1) ไม่มั่วสุมอบายมุข	$(\bar{X} = 4.76)$
2) รักและเอาใจใส่ครอบครัว	$(\bar{X} = 4.73)$
3) มีความกตัญญูรู้คุณ	$(\bar{X} = 4.66)$
4) มีความซื่อสัตย์	$(\bar{X} = 4.59)$
5) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	$(\bar{X} = 4.54)$
6) รู้จักให้อภัย	$(\bar{X} = 4.54)$
7) มีความยุติธรรม	$(\bar{X} = 4.49)$
8) มีความจริงใจ	$(\bar{X} = 4.48)$
9) รู้จักควบคุมอารมณ์	$(\bar{X} = 4.46)$
10) มีความขยันหมั่นเพียร	$(\bar{X} = 4.43)$

3. ความคาดหวังของผู้ปกครอง

ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับบิฑามารดา ทั้ง 40 ข้อมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.66 - 4.64 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 34 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 6 ข้อ

ข้อที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิฑามารดาที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่

1) มีความซื่อสัตย์	$(\bar{X} = 4.64)$
2) รักและเอาใจใส่ครอบครัว	$(\bar{X} = 4.64)$
3) ไม่มั่วสุมอบายมุข	$(\bar{X} = 4.58)$
4) ตรงต่อเวลา	$(\bar{X} = 4.48)$
5) มีความกตัญญูรู้คุณ	$(\bar{X} = 4.47)$

6) มีความอดทน	($\bar{X} = 4.41$)
7) มีความรอบคอบ	($\bar{X} = 4.40$)
8) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล	($\bar{X} = 4.39$)
9) มีความจริงใจ	($\bar{X} = 4.38$)
10) มีใจเป็นกลาง	($\bar{X} = 4.36$)

4. ความสอดคล้องของความคาดหวัง

ความสอดคล้องของความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา เมื่อพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับระหว่างความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของครูมีค่าเท่ากับ 0.617 ระหว่างความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของผู้ปกครองมีค่าเท่ากับ 0.505 และระหว่างความคาดหวังของครูกับความคาดหวังของผู้ปกครองมีค่าเท่ากับ 0.674 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้ง 3 ค่า ($\alpha .01 = 0.478$) แสดงว่า ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในการจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา มีความสอดคล้องกัน

5. สรุปความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

เมื่อนำความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับแรกของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มาพิจารณาด้วยกัน สรุปได้ดังนี้

5.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นตรงกัน มี 4 ข้อ ดังนี้

- 1) ไม่มั่วสุมอบายมุข
- 2) มีความจริงใจ
- 3) รักและเอาใจใส่ครอบครัว
- 4) มีความซื่อสัตย์

5.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเพียง 2 กลุ่ม มีความคาดหวังตรงกัน มี 4 ข้อ คือ

- 1) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (นักเรียนคาดหวังตรงกับครู)
- 2) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล (นักเรียนคาดหวังตรงกับผู้ปกครอง)
- 3) มีใจเป็นกลาง (นักเรียนคาดหวังตรงกับผู้ปกครอง)
- 4) มีความกตัญญูรู้คุณ (ครูคาดหวังตรงกับผู้ปกครอง)

5.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิตามารดา 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มคาดหวังไม่ตรงกันมี 10 ข้อ คือ

- 1) มีความสามัคคี (นักเรียน)
- 2) มีความเมตตากรุณา (นักเรียน)
- 3) มีความเสียสละ (นักเรียน)
- 4) รู้จักให้อภัย (ครู)
- 5) มีความยุติธรรม (ครู)
- 6) รู้จักควบคุมอารมณ์ (ครู)
- 7) มีความขยันหมั่นเพียร (ครู)
- 8) ตรงต่อเวลา (ผู้ปกครอง)
- 9) มีความอดทน (ผู้ปกครอง)
- 10) มีความรอบคอบ (ผู้ปกครอง)

ตอนที่ 3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ข้อมูลที่น่าสนใจในตอนนี้ประกอบด้วยค่าสถิติ 3 ค่า คือ (1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ (3) ค่าแสดงอันดับ (Rank) และ (4) ค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank Correlation) ระหว่างความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองต่อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับติดตามดา

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับติดตามดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
1	ประหยัด	3.95	0.99	40	4.06	0.70	39	4.21	0.67	38
2	รู้จักให้อภัย	4.70	0.63	9	4.55	0.67	14	4.51	0.69	13
3	ตรงต่อเวลา	4.55	0.71	19	4.74	0.44	1	4.57	0.54	5
4	พูดจาสุภาพ	4.75	0.54	3	4.65	0.48	5	4.56	0.54	6
5	มีสติปัญญา	4.67	0.60	11	4.44	0.65	18	4.55	0.55	7
6	กล้าตัดสินใจ	4.60	0.62	13	4.26	0.59	36	4.45	0.63	18
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.47	0.73	26	4.34	0.61	31	4.33	0.71	31
8	มีความอดทน	4.73	0.54	5	4.43	0.63	19	4.52	0.51	11
9	มีใจเป็นกลาง	4.71	0.61	8	4.61	0.66	10	4.60	0.59	3

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
10	มีความจริงใจ	4.55	0.70	20	4.65	0.48	5	4.43	0.61	25
11	มีระเบียบวินัย	4.33	0.92	36	4.70	0.46	2	4.48	0.66	17
12	กล้าแสดงออก	4.36	0.79	34	4.38	0.56	26	4.32	0.73	34
13	สุภาพอ่อนโยน	4.42	0.74	31	4.36	0.62	29	4.42	0.55	26
14	มีความคิดริเริ่ม	4.43	0.67	29	4.38	0.53	26	4.44	0.63	21
15	มีความซื่อสัตย์	4.57	0.78	16	4.54	0.65	16	4.49	0.59	16
10	มีความจริงใจ	4.55	0.70	20	4.65	0.48	5	4.43	0.61	25
11	มีระเบียบวินัย	4.33	0.92	36	4.70	0.46	2	4.48	0.66	17
12	กล้าแสดงออก	4.36	0.79	34	4.38	0.56	6	4.32	0.73	34
13	สุภาพอ่อนโยน	4.42	0.74	31	4.36	0.62	29	4.42	0.55	26
14	มีความคิดริเริ่ม	4.43	0.67	29	4.38	0.53	26	4.44	0.63	21
15	มีความซื่อสัตย์	4.57	0.78	16	4.54	0.65	16	4.49	0.59	16
16	มีความสามัคคี	4.55	0.66	20	4.34	0.69	31	4.44	0.54	33
17	มีความเสียสละ	4.73	0.57	6	4.46	0.65	17	4.40	0.62	28
18	มีความเป็นผู้นำ	4.60	0.65	13	4.34	0.63	31	4.54	0.67	8
19	มีความยุติธรรม	4.80	0.51	2	4.65	0.48	5	4.58	0.59	4
20	มีความรอบคอบ	4.57	0.68	16	4.31	0.58	34	4.40	0.69	28
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.74	0.45	4	4.64	0.55	8	4.51	0.58	12
22	มีความกล้าหาญ	4.09	0.93	38	4.15	0.55	38	4.27	0.67	35
23	ไม่มัวสุมอบายมุข	4.67	0.80	11	4.69	0.54	3	4.82	0.38	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.53	0.69	22	4.43	0.54	19	4.42	0.59	26
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.67	0.54	10	4.39	0.62	25	4.32	0.68	33
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.51	0.77	24	4.23	0.59	37	4.26	0.76	36
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.52	0.67	23	4.64	0.53	8	4.50	0.60	15
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.43	0.75	29	4.59	0.59	12	4.45	0.64	18
29	มีความเมตตากรุณา	4.57	0.58	16	4.61	0.60	10	4.43	0.70	24
30	มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่	4.45	0.69	27	4.40	0.64	24	4.24	0.69	37

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับติดตามวัด	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.40	0.71	32	4.43	0.67	19	4.21	0.73	38
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.59	0.69	15	4.38	0.66	26	4.34	0.81	30
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	4.00	1.02	39	3.88	0.75	40	4.19	0.61	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.35	0.78	35	4.31	0.56	34	4.53	0.59	10
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.49	0.69	25	4.55	0.61	14	4.54	0.59	9
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.81	0.43	1	4.58	0.61	13	4.33	0.69	31
37	ประพฤติตนตามกฎหมายเกณฑ์	4.37	0.81	33	4.43	0.59	19	4.44	0.70	21
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.71	0.59	7	4.68	0.47	4	4.65	0.53	2
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.45	0.70	27	4.41	0.67	23	4.50	0.58	14
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.20	1.27	37	4.36	0.58	29	4.45	0.64	18

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครู = 0.494**

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง = 0.489**

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างครูและผู้ปกครอง = 0.610**

$$\alpha .01 = 0.478)$$

จากตาราง 7 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู สรุปได้ดังนี้

1. ความคาดหวังของนักเรียน

ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ ทั้ง 40 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.95 - 4.81 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 37 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 3 ข้อ

ข้อที่นักเรียนคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรกได้แก่

- 1) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ($\bar{X} = 4.81$)

2) มีความยุติธรรม	$(\bar{X} = 4.80)$
3) พุดจาสุภาพ	$(\bar{X} = 4.75)$
4) เป็นที่ปรึกษาที่ดี	$(\bar{X} = 4.74)$
5) มีความอดทน	$(\bar{X} = 4.73)$
6) มีความเสียสละ	$(\bar{X} = 4.73)$
7) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	$(\bar{X} = 4.71)$
8) มีใจเป็นกลาง	$(\bar{X} = 4.71)$
9) รู้จักให้อภัย	$(\bar{X} = 4.70)$
10) วางตัวได้เหมาะสม	$(\bar{X} = 4.67)$

2. ความคาดหวังของครู

ความสอดคล้องของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูทั้ง 40 ข้อมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.88 - 4.74 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 37 ข้อและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 3 ข้อ

ข้อที่ครูเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่

1) ตรงต่อเวลา	$(\bar{X} = 4.74)$
2) มีระเบียบวินัย	$(\bar{X} = 4.70)$
3) ไม่มั่วสุมอบายมุข	$(\bar{X} = 4.69)$
4) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	$(\bar{X} = 4.68)$
5) พุดจาสุภาพ	$(\bar{X} = 4.65)$
6) มีความตั้งใจจริง	$(\bar{X} = 4.65)$
7) มีความยุติธรรม	$(\bar{X} = 4.65)$
8) รู้จักควบคุมอารมณ์	$(\bar{X} = 4.64)$
9) เป็นที่ปรึกษาที่ดี	$(\bar{X} = 4.64)$
10) มีความเมตตากรุณา	$(\bar{X} = 4.61)$

3. ความคาดหวังของผู้ปกครอง

ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ ทั้ง 40 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.19 - 4.82 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 40 ข้อ อยู่ในระดับต่ำกว่านี้ไม่มี

ข้อที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ ที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่

1) ไม่มั่วสุมอบายมุข	$(\bar{X} = 4.82)$
----------------------	--------------------

2) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	$(\bar{X} = 4.66)$
3) มีใจเป็นกลาง	$(\bar{X} = 4.60)$
4) มีความยุติธรรม	$(\bar{X} = 4.58)$
5) มีความกตัญญูรู้คุณ	$(\bar{X} = 4.57)$
6) พุดจาสุภาพ	$(\bar{X} = 4.56)$
7) มีสติปัญญา	$(\bar{X} = 4.55)$
8) ความเป็นผู้นำ	$(\bar{X} = 4.54)$
9) รักและเอาใจใส่รอบครว	$(\bar{X} = 4.54)$
10) มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	$(\bar{X} = 4.53)$

4. ความสอดคล้องของความคาดหวัง

ความสอดคล้องของความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ เมื่อพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับระหว่างความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของครูมีค่าเท่ากับ 0.494 ระหว่างความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของผู้ปกครองมีค่าเท่ากับ 0.489 และระหว่างความคาดหวังของครูกับความคาดหวังของผู้ปกครองมีค่าเท่ากับ 0.610 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 3 ค่า ($\alpha .01 = 0.478$) แสดงว่า ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในการจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ มีความสอดคล้องกัน

5. สรุปความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับแรก ตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เมื่อนำมาพิจารณาด้วยกัน สรุปได้ดังนี้

5.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคาดหวังตรงกัน มี 3 ข้อ ดังนี้

- 1) มีความยุติธรรม
- 2) พุดจาสุภาพ
- 3) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

5.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเพียง 2 กลุ่ม มีความคาดหวังตรงกัน มี 4 ข้อ คือ

1) เป็นที่ปรึกษา	(นักเรียนกับครู)
2) มีใจเป็นกลาง	(นักเรียนกับผู้ปกครอง)
3) ตรงต่อเวลา	(ครูกับผู้ปกครอง)
4) ไม่มัวสุมอธิบายมุข	(ครูกับผู้ปกครอง)

5.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มคาดหวังไม่ตรงกันมี 12 ข้อ คือ

1) มีความอดทน	(นักเรียน)
2) มีความเสียสละ	(นักเรียน)
3) รู้จักให้อภัย	(นักเรียน)
4) วางตัวได้เหมาะสม	(นักเรียน)
5) มีระเบียบวินัย	(ครู)
6) มีความตั้งใจจริง	(ครู)
7) รู้จักควบคุมอารมณ์	(ครู)
8) มีความเมตตากรุณา	(ครู)
9) มีสติปัญญา	(ผู้ปกครอง)
10) มีความเป็นผู้นำ	(ผู้ปกครอง)
11) รักและเอาใจใส่ครอบครัว	(ผู้ปกครอง)
12) มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	(ผู้ปกครอง)

ตอนที่ 4 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ข้อมูลที่น่าสนใจในตอนนี้ประกอบด้วยค่าสถิติ 3 ค่า คือ (1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ (3) ค่าแสดงอันดับ (Rank) และ (4) ค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank Correlation) ระหว่างความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับบิดามารดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
1	ประหยัด	4.21	0.74	37	4.21	0.59	27	4.30	0.57	17
2	รู้จักให้อภัย	4.41	0.68	24	4.34	0.63	11	4.39	0.65	10
3	ตรงต่อเวลา	4.42	0.64	23	4.24	0.58	23	4.50	0.54	5
4	พูดจาสุภาพ	4.37	0.72	27	4.26	0.68	18	4.30	0.69	17
5	มีสติปัญญา	4.30	0.75	32	4.10	0.60	35	4.17	0.83	38
6	กล้าตัดสินใจ	4.30	0.75	32	4.14	0.56	33	4.18	0.78	36
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.52	0.60	9	4.25	0.58	22	4.31	0.69	15
8	มีความอดทน	4.49	0.66	17	4.20	0.66	29	4.30	0.67	17
9	มีใจเป็นกลาง	4.49	0.71	16	4.28	0.61	15	4.35	0.73	13
10	มีความจริงใจ	4.67	0.50	1	4.38	0.68	9	4.29	0.69	20
11	มีระเบียบวินัย	4.24	0.85	35	4.31	0.58	12	4.42	0.62	8
12	กล้าแสดงออก	4.22	0.70	36	4.04	0.64	38	4.23	0.64	31
13	สุภาพอ่อนโยน	4.32	0.77	31	4.31	0.62	12	4.30	0.64	16
14	มีความคิดริเริ่ม	4.41	0.71	24	4.10	0.58	36	4.34	0.74	14
15	มีความซื่อสัตย์	4.52	0.67	9	4.63	0.48	1	4.54	0.63	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับบิฑามารดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
16	มีความสามัคคี	4.39	0.73	26	4.24	0.48	23	4.41	0.58	9
17	มีความเสียสละ	4.55	0.68	7	4.26	0.61	18	4.29	0.70	20
18	มีความเป็นผู้นำ	4.51	0.66	13	4.18	0.57	30	4.38	0.67	11
19	มีความยุติธรรม	4.27	0.87	34	4.45	0.61	4	4.61	0.58	1
20	มีความรอบคอบ	4.18	0.79	38	4.15	0.59	32	4.26	0.71	26
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.44	0.70	21	4.11	0.61	34	4.21	0.79	34
22	มีความกล้าหาญ	4.15	0.81	39	3.99	0.56	39	4.11	0.78	39
23	ไม่มัวสุมอบายมุข	4.66	0.60	2	4.45	0.67	3	4.56	0.55	2
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.43	0.71	22	4.26	0.63	18	4.24	0.67	23
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.37	0.81	27	4.28	0.61	15	4.18	0.73	36
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.45	0.68	20	4.18	0.63	30	4.22	0.69	33
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.52	0.62	9	4.35	0.73	10	4.24	0.78	28
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.56	0.67	6	4.54	0.65	2	4.48	0.62	6
29	มีความเมตตากรุณา	4.58	0.60	4	4.39	0.62	8	4.38	0.67	11
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.51	0.69	13	4.26	0.67	18	4.22	0.74	32
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.47	0.69	18	4.24	0.62	23	4.28	0.72	23
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.51	0.70	12	4.29	0.66	14	4.20	0.79	35
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	4.13	0.95	40	3.95	0.71	40	4.04	0.85	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.35	0.79	29	4.11	0.57	34	4.26	0.74	25
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.54	0.71	8	4.43	0.67	5	4.51	0.58	4
36	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.59	0.63	3	4.40	0.60	7	4.42	0.60	7
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.33	0.72	30	4.21	0.65	27	4.25	0.68	27
38	ประพฤติตนเป็นแบบ อย่างที่ดี	4.58	0.69	4	4.41	0.61	6	4.28	0.78	22
39	ความคิดก้าวหน้าทัน เหตุการณ์	4.45	0.69	19	4.24	0.66	23	4.23	0.70	30

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรมจริยธรรม สำหรับปิตามารดา	ผู้ให้ความเห็น								
		นักเรียน			ครู			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R	$\bar{X}$	SD	R
40	มีความยินดีในความ สำเร็จของผู้อื่น	4.50	0.65	15	4.28	0.61	15	4.27	0.69	24

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครู = 0.494**

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง = 0.489**

ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของค่าเฉลี่ยความคาดหวังระหว่างครูและผู้ปกครอง = 0.610**

$$\alpha .01 = 0.478)$$

จากตาราง 8 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคาดหวังของนักเรียน ครู และ
ผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป สรุปได้ดังนี้

1. ความคาดหวังของนักเรียน

ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ทั้ง 40
ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.31 - 4.67 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 38
ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 2 ข้อ

ข้อที่นักเรียนคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูที่มีความจำเป็นมากที่สุด
10 อันดับแรกได้แก่

- 1) มีความจริงใจ ($\bar{X} = 4.67$)
- 2) ไปมาสุ่มอบายมุข ($\bar{X} = 4.66$)
- 3) ดัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ($\bar{X} = 4.59$)
- 4) มีความเมตตากรุณา ($\bar{X} = 4.58$)
- 5) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.58$)
- 6) มีความกตัญญูรู้คุณ ($\bar{X} = 4.56$)
- 7) มีความเสียสละ ($\bar{X} = 4.55$)
- 8) รักและเอาใจใส่ครอบครัว ($\bar{X} = 4.54$)
- 9) รู้จักควบคุมอารมณ์ ($\bar{X} = 4.52$)
- 10) มีความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.52$)

2. ความคาดหวังของครู

ความคาดหวังของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ทั้ง 40 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.95 - 4.63 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 31 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มี 9 ข้อ

ข้อที่ครูคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรกได้แก่

1) มีความซื่อสัตย์	($\bar{X} = 4.63$)
2) มีความกตัญญูรู้คุณ	($\bar{X} = 4.54$)
3) ไม่มั่วสุมอบายมุข	($\bar{X} = 4.46$)
4) มีความยุติธรรม	($\bar{X} = 4.45$)
5) รักและเอาใจใส่ครอบครัว	($\bar{X} = 4.43$)
6) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	($\bar{X} = 4.41$)
7) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล	($\bar{X} = 4.40$)
8) มีความเมตตากรุณา	($\bar{X} = 4.39$)
9) มีความจริงใจ	($\bar{X} = 4.38$)
10) รู้จักควบคุมอารมณ์	($\bar{X} = 4.35$)

3. ความคาดหวังของผู้ปกครอง

ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ ทั่วไป ทั้ง 40 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.04 - 4.61 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} > 4.15$) มี 38 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32 - 4.14$) มีอยู่ 2 ข้อ

ข้อที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ที่มีความจำเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรกได้แก่

1) มีความยุติธรรม	($\bar{X} = 4.61$)
2) ไม่มั่วสุมอบายมุข	($\bar{X} = 4.56$)
3) มีความซื่อสัตย์	($\bar{X} = 4.54$)
4) รักและเอาใจใส่ครอบครัว	($\bar{X} = 4.51$)
5) ตรงต่อเวลา	($\bar{X} = 4.50$)
6) มีความกตัญญูรู้คุณ	($\bar{X} = 4.48$)
7) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล	($\bar{X} = 4.42$)
8) มีระเบียบวินัย	($\bar{X} = 4.42$)
9) มีความสามัคคี	($\bar{X} = 4.41$)
10) รู้จักให้อภัย	($\bar{X} = 4.39$)

4. ความสอดคล้องของความคาดหวัง

ความสอดคล้องของความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป เมื่อพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับระหว่างความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของครูมีค่าเท่ากับ 0.644** ระหว่างความคาดหวังของครูกับความคาดหวังของผู้ปกครองมีค่าเท่ากับ 0.631** ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 2 ค่า ($\alpha .01 = 0.478$) ส่วนค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับระหว่างความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของผู้ปกครองเท่ากับ 0.376** แสดงว่า ความคาดหวังของนักเรียนกับความคาดหวังของผู้ปกครองให้อันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป สอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\alpha .05 = 0.364$)

5. สรุปความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับแรก ตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เมื่อนำมาพิจารณาด้วยกัน สรุปได้ดังนี้

5.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคาดหวังตรงกัน มี 5 ข้อ ดังนี้

- 1) ไม่มั่วสุมอบายมุข
- 2) ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล
- 3) มีความกตัญญูรู้คุณ
- 4) รักและเอาใจใส่ครอบครัว
- 5) มีความซื่อสัตย์

5.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเพียง 2 กลุ่ม มีความคาดหวังตรงกัน มี 5 ข้อ คือ

1) มีความจริงใจ	(นักเรียนกับครู)
2) มีความเมตตากรุณา	(นักเรียนกับครู)
3) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	(นักเรียนกับครู)
4) รู้จักควบคุมอารมณ์	(นักเรียนกับครู)
5) มีความยุติธรรม	(ครูกับผู้ปกครอง)

5.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป 10 อันดับแรก ที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มคาดหวังไม่ตรงกันมี 5 ข้อ คือ

1) มีความเสียสละ	(นักเรียน)
2) ตรงต่อเวลา	(ผู้ปกครอง)
3) มีระเบียบวินัย	(ผู้ปกครอง)

4) มีความสามัคคี	(ผู้ปกครอง)
5) รู้จักให้อภัย	(ผู้ปกครอง)

ตอนที่ 5 ความสอดคล้องของความคาดหวังของนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 200 คน ซึ่งเมื่อแยกตามเพศเป็นนักเรียนชาย 100 คน นักเรียนหญิง 100 คน แยกตามระดับชั้นเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 100 คน และเมื่อแยกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ 54 คน ปานกลาง 74 คน และสูง 70 คน ตามลำดับ เมื่อนำค่าอันดับการให้ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมมาวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ ปรากฏดังตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของความคาดหวังของนักเรียน เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้นและระดับผลการเรียน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ
1. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา	
1.1 แยกตามเพศของนักเรียน	
ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	0.770**
1.2 แยกตามระดับชั้น	
ระหว่างชั้น ม.3 กับชั้น ม.6	0.687**
1.3 แยกตามระดับผลการเรียน	
ระหว่างผลการเรียนสูงกับระดับผลการเรียนปานกลาง	0.596**
ระหว่างผลการเรียนสูงกับระดับผลการเรียนต่ำ	0.494**
ระหว่างระดับผลการเรียนปานกลางกับระดับผลการเรียนต่ำ	0.608**
2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู	
2.1 แยกตามเพศของนักเรียน	
ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	0.602**
2.2 แยกตามระดับชั้น	
ระหว่างชั้น ม.3 กับชั้น ม.6	0.838*

ตาราง 9 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ
2.3 แยกตามระดับผลการเรียน	
ระหว่างระดับผลการเรียนสูงกับระดับผลการเรียนปานกลาง	0.472*
ระหว่างระดับผลการเรียนสูงกับระดับผลการเรียนต่ำ	0.427*
ระหว่างระดับผลการเรียนปานกลางกับระดับผลการเรียนต่ำ	0.332*
3. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป	
3.1 แยกตามเพศของนักเรียน	
ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	0.344*
3.2 แยกตามระดับชั้น	
ระหว่างชั้น ม.3 กับชั้น ม.6	0.587**
3.3 แยกตามระดับผลการเรียน	
ระหว่างระดับผลการเรียนสูงกับระดับผลการเรียนปานกลาง	0.353*
ระหว่างระดับผลการเรียนสูงกับระดับผลการเรียนต่ำ	0.405*
ระหว่างระดับผลการเรียนปานกลางกับระดับผลการเรียนต่ำ	0.486*

หมายเหตุ

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\alpha.05 = 0.364$)** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\alpha.01 = 0.478$)

จากตาราง 9 ค่าวิกฤตสหสัมพันธ์แบบอันดับ (Rank - Order Correlation Coefficient) ซึ่งมีขนาดตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 30 คู่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.478 ($\alpha.01 = 0.478$) เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์จากตาราง 9 สรุปได้ดังนี้

1. ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา เมื่อพิจารณาระหว่างนักเรียนต่างเพศ ต่างระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ล้วนมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู เมื่อพิจารณา ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคาดหวังสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 ส่วนระหว่างนักเรียนต่างระดับชั้นและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป เมื่อพิจารณาระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคาดหวังสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนักเรียนต่างระดับชั้นมีความคาดหวังสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำมีความคาดหวังสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคาดหวังสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 6 ความสอดคล้องของความคาดหวังของครู จำแนกตามเพศ

จากกลุ่มตัวอย่างครู 80 คน ซึ่งเป็นชาย 28 คน หญิง 52 คน เมื่อพิจารณาแยกตามเพศ เพื่อหาความสอดคล้องด้านความคาดหวัง นำเสนอตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของความคาดหวังของครู เมื่อจำแนกตามเพศ

ตัวแปรอิสระ	ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ
1. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา	
ระหว่างครูชายกับครูหญิง	0.639**
2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์	
ระหว่างครูชายกับครูหญิง	0.602**
3. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป	
ระหว่างครูชายกับครูหญิง	0.552*

หมายเหตุ

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\alpha.05 = 0.364$)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\alpha.01 = 0.478$)

จากตาราง 10 ค่าวิกฤติสหสัมพันธ์แบบอันดับ (Rank - Order Correlation Coefficient) ซึ่งมีขนาดตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 30 คู่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.478 ($\alpha.01 = 0.478$) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ที่ปรากฏใน

ตาราง 10 สรุปได้ดังนี้ ความเห็นของครูชายกับครูหญิงเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 7 ความสอดคล้องของความคาดหวังของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา

จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง 200 คน แยกเป็นชาย 100 คน หญิง 100 คน และแยกตามระดับการศึกษาเป็นกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี 122 คน และปริญญาตรีขึ้นไป 78 คน เมื่อนำความคาดหวังมาจัดอันดับและหาค่าสหสัมพันธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง นำเสนอดังตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับของความคาดหวังของผู้ปกครอง เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับการเรียนรู้

ตัวแปรอิสระ	ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ
1. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา	
1.1 แยกตามเพศของผู้ปกครอง	
ระหว่างผู้ปกครองชายกับผู้ปกครองหญิง	0.486**
1.2 แยกตามวุฒิการศึกษา	
ระหว่างวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	0.408**
2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์	
2.1 แยกตามเพศของผู้ปกครอง	
ระหว่างผู้ปกครองชายกับผู้ปกครองหญิง	0.608**
2.2 แยกตามวุฒิการศึกษา	
ระหว่างวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	0.732**
3. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป	
3.1 แยกตามเพศของผู้ปกครอง	
ระหว่างผู้ปกครองชายกับผู้ปกครองหญิง	0.707**

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ
3.2 แยกตามวุฒิการศึกษา	
ระหว่างวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	0.558**

หมายเหตุ

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\alpha.05 = 0.364$)** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\alpha.01 = 0.478$)

จากตาราง 11 ค่าวิกฤตสหสัมพันธ์แบบอันดับ (Rank - Order Correlation Coefficient) ซึ่งมีขนาดตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 30 คู่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.478 ($\alpha.01 = 0.478$) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ที่ปรากฏในตาราง 11 สรุปได้ดังนี้

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ระหว่างผู้ปกครองชายกับผู้ปกครองหญิงมีความสอดคล้องกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 แต่ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปสอดคล้องกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อาจารย์ ระหว่างผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิง และระหว่างผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคาดหวังสอดคล้องกันที่ระดับ .01
3. ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ระหว่างผู้ปกครองเพศชายกับผู้ปกครองเพศหญิง และระหว่างผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีความคาดหวังสอดคล้องกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อมูลในตอนนี้ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม ในการนำเสนอได้แบ่งเป็น 3 ตอนย่อยดังนี้

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

ตอนที่ 8.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป แสดงในตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	พ่อแม่ที่ดีควรเข้าใจในตัวลูกและช่วยแก้ปัญหาให้ลูก	22	22.45
2	ผู้ใหญ่ที่ดีควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกหลาน	15	15.31
3	บิดามารดาที่ดีควรให้เวลากับครอบครัวพอสมควร	10	10.20
4	ให้อภัยเมื่อเด็กทำผิด	8	8.16
5	ครูอาจารย์ไม่ควรลำเอียง	7	7.14
6	ควรมีเหตุผลกับเด็ก ๆ	7	7.14
7	ไม่ใช่อารมณ์ในการแก้ปัญหา	6	6.12
8	เป็นผู้มีจิตใจดี	4	4.08
9	พูดจาเพราะ	4	4.08
10	ผู้ใหญ่ที่ดีไม่เห็นแก่ตัว	3	3.07
11	ให้เกียรติผู้อื่น	2	2.05
12	ครูอาจารย์ที่ดีควรมีความคิดริเริ่มในการสอนเด็ก	1	1.02
13	รู้จักควบคุมอารมณ์	1	1.02
14	การมีคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มที่บ้าน	1	1.02
15	อย่าดูเกินไป	1	1.02
16	พ่อแม่ควรเคารพสิทธิลูก	1	1.02

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
17	ทันสมัย	1	1.02
18	ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1	1.02
19	ตรงต่อเวลา	1	1.02
20	ข้อสัถย์ต่อหน้าที่การงาน	1	1.02
21	ผู้ใหญ่ที่ดีควรสอนให้เด็กเป็นคนดีของสังคม	1	1.02
	รวม	98	100

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนในตาราง 12 มี 21 ประเด็น มีความถี่เรียงตามลำดับดังนี้

1. ความถี่สูงกว่า 10 ปีขึ้นไป มี 3 ข้อ คือ
 - 1) พ่อแม่ที่ดีควรเข้าใจในตัวลูกและช่วยแก้ปัญหาให้ลูก
 - 2) ผู้ใหญ่ที่ดีควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกหลาน
 - 3) บิดามารดาที่ดีควรให้เวลากับครอบครัวพอสมควร
2. ความถี่ระหว่าง 2 - 8 มี 8 ข้อดังนี้
 - 4) ให้อภัยเมื่อเด็กทำผิด
 - 5) ครูอาจารย์ไม่ควรลำเอียง
 - 6) ควรมีเหตุผลกับเด็ก ๆ
 - 7) ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
 - 8) เป็นผู้มีจิตใจดี
 - 9) พูดจาเพราะ
 - 10) ผู้ใหญ่ที่ดีไม่เห็นแก่ตัว
 - 11) ให้เกียรติผู้อื่น
3. ความถี่เท่ากับ 1 มี 10 ข้อ ดังนี้
 - 12) ครูอาจารย์ที่ดีควรมีความคิดริเริ่มในการสอนเด็ก
 - 13) รู้จักควบคุมอารมณ์
 - 14) การมีคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มที่บ้าน
 - 15) อย่าดูเกินไป
 - 16) พ่อแม่ควรเคารพสิทธิลูก
 - 17) ทันสมัย

- 18) พังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 19) ตรงต่อเวลา
- 20) ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน
- 21) ผู้ใหญ่ที่ดีควรสอนให้เด็กเป็นคนดีของสังคม

ตอนที่ 8.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิฑามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด แยกได้ 19 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูอาจารย์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิฑามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	บิฑามารดาควรปฏิบัติตนให้ดี	9	13.85
2	ผู้ใหญ่ควรปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	9	13.85
3	ครูอาจารย์ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของนักเรียน	9	13.85
4	เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนตามสมควร	9	13.85
5	ครูอาจารย์ที่ดีต้องดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมอยู่ในจารีตประเพณีอันดี	4	6.15
6	เป็นผู้มีสติปัญญาดี	4	6.15
7	มีวิธีถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม	4	6.15
8	ปัจจุบันบิฑามารดาไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกเท่าที่ควร ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กเต็มที่	2	3.08
9	ครูอาจารย์เหนื่อยล้ากับการอบรมสั่งสอนเด็กนักเรียนเนื่องจากมีจำนวนมาก	2	3.08
10	เด็กยุคใหม่ดื้อรั้นมาก	2	3.08
11	ครูอาจารย์ทำหน้าที่แค่สอน เลยละเว้นเรื่องการอบรมคุณธรรมจริยธรรม	2	3.08
12	ต้องรู้จักให้อภัย	2	3.08
13	การเป็นคนดีนั้นขึ้นอยู่กับการอบรมของคนรอบข้างด้วย	1	1.54

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
14	เด็กจะซึมซาบคุณธรรมจริยธรรมจากบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ที่เขาเห็นใกล้ตัวมากที่สุด	1	1.54
15	พ่อแม่เป็นอย่างไรลูกก็เป็นอย่างนั้น	1	1.54
16	คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีที่ควรดำรงไว้ แต่ต้อง ผ่อนปรนตามยุคสมัย	1	1.54
17	ต้องนำมาพิจารณาว่าสังคมที่เด็กอยู่เป็นอย่างไร จะถือ ตามเกณฑ์ให้ตรงเลยย่อมยาก	1	1.54
18	ครูอาจารย์ที่ดีต้องรักและห่วงใยลูกศิษย์	1	1.54
19	ต้องอดทนใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา	1	1.54
	รวม	65	100

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนในตาราง 12 มี 20 ประเด็น มีความถี่เรียงตามลำดับดังนี้

1. ความถี่ 9 มี 4 ข้อคือ
 - 1) บิดามารดาควรปฏิบัติตนให้ดี
 - 2) ผู้ใหญ่ควรปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
 - 3) ครูอาจารย์ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของนักเรียน
 - 4) เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนตามสมควร
2. ความถี่ 4 มี 3 ข้อคือ
 - 5) ครูอาจารย์ที่ดีต้องดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมอยู่ในจารีตประเพณีอันดี
 - 6) เป็นผู้ที่มีสติปัญญา
 - 7) มีวิธีถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม
3. ความถี่ 2 มี 5 ข้อคือ
 - 8) ปัจจุบันบิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกเท่าที่ควรไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กเต็มที่
 - 9) ครูอาจารย์ก็เหนื่อยล้ากับการอบรมสั่งสอนเด็กนักเรียนเนื่องจากมีจำนวน
 - 10) เด็กยุคใหม่ดื้อรั้นมาก

มาก

11) ครูอาจารย์ทำหน้าที่แค่สอนเลยละเว้นเรื่องการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

12) ต้องรู้จักให้อภัย

4. ความถี่ 1 มี 7 ข้อคือ

13) การเป็นคนดีนั้นขึ้นอยู่กับ การอบรมของคนรอบข้างด้วย

14) เด็กจะซึมซาบคุณธรรมจริยธรรมจากบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่

ที่เขาเห็นใกล้ตัวมากที่สุด

15) พ่อแม่เป็นอย่างไรลูกก็เป็นอย่างนั้น

16) คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีที่ควรดำรงไว้ แต่ต้องผ่อนปรนตามยุคสมัย

17) ต้องนำมาพิจารณาว่าสังคมที่เด็กอยู่เป็นอย่างไร จะถือตามเกณฑ์ให้ตรง

เลยย่อมยาก

18) ครูอาจารย์ที่ดีต้องรักและห่วงใยลูกศิษย์

19) ต้องอดทนใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา

ตอนที่ 8.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด แยกได้ 17 ประเด็น ดังรายละเอียด ในตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดี	14	28
2	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	7	14
3	ไม่ลำเอียง	5	10
4	พ่อแม่ที่ดีต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดี	4	8
5	มีเหตุผล	3	6
6	มีเมตตา	2	4
7	รับฟังปัญหา	2	4
8	รู้จักให้อภัย	2	4
9	มีความคิดริเริ่ม	1	2
10	ผู้ใหญ่ที่ดีต้องเชื่อมั่นตนเอง	1	2

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
11	แยกถูกผิดได้	1	2
12	ควรปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่เด็ก	1	2
13	ผู้ใหญ่ที่ดีไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่นและสังคม	1	2
14	ควรเสียสละความสุขส่วนตัว	1	2
15	ปรับตัวให้ทันเหตุการณ์เพื่อจะได้เข้าใจเด็ก	1	2
16	ทำสิ่งใดด้วยสติสัมปชัญญะ	1	2
17	ประพฤตินอกรอบในคำสอนของศาสนา	1	2
	รวม	50	100

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนในตาราง 14 มี 17 ประเด็น มีความถี่เรียงตามลำดับนี้

1. ความถี่ 3 - 14 มี 5 ข้อ คือ
 - 1) ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดี
 - 2) รักและเอาใจใส่ครอบครัว
 - 3) ไม่ลำเอียง
 - 4) พ่อแม่ที่ดีต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดี
 - 5) มีเหตุผล
2. ความถี่ 2 มี 3 ข้อ คือ
 - 6) มีเมตตา
 - 7) รับฟังปัญหา
 - 8) รู้จักให้อภัย
3. ความถี่ 1 มี 9 ข้อ คือ
 - 9) มีความคิดริเริ่ม
 - 10) ผู้ใหญ่ที่ดีต้องเชื่อมั่นตนเอง
 - 11) แยกถูกผิดได้
 - 12) ควรปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่เด็ก
 - 13) ผู้ใหญ่ที่ดีไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น และสังคม
 - 14) ควรเสียสละความสุขส่วนตัว

- 15) ปรับตัวให้ทันเหตุการณ์เพื่อจะได้เข้าใจเด็ก
- 16) ทำสิ่งใดด้วยสติสัมปชัญญะ
- 17) ประพฤติตนอยู่ในคำสอนของศาสนา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการมุ่งศึกษาความคิดเห็นของบุคคล 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครูและ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความคาดหวังในคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม คือ คุณธรรม จริยธรรมสำหรับบิดมารดา คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ และคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง จาก การวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดบทบาทให้แก่ผู้มีหน้าที่และ ความรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กและเยาวชน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติและสังคม ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดมารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ตามทัศนะของบุคคล 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของความคาดหวังด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่แต่ละกลุ่ม จากทัศนะของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
3. เพื่อประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการศึกษาความคาดหวังของนักเรียน ครูและ ผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดมารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป โดยใช้ แบบสอบถามความคิดเห็นจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่มต่อไป

เนื้อหาของการวิจัย

เนื้อหาของการวิจัยได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ ถือตามผลการวิจัยของ ประชิต เขียวแก้ว (2538) ประกอบด้วย คุณลักษณะ 40 ประการ แต่ละคุณลักษณะเป็น อิสระแก่กัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ครู และผู้ปกครอง ของโรงเรียนราชวินิต มัธยม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามมี 3 กลุ่ม คือ

1. นักเรียน จำนวน 200 คน แยกเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ชั้นละ 100 คน
2. ครู จำนวน 80 คน แยกเป็นชาย 28 คน และหญิง 52 คน
3. ผู้ปกครอง จำนวน 200 คน แยกเป็นชายและหญิงเพศละ 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม คือ บิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป แบ่งเป็นแบบสอบถามชุดย่อย 9 ชุด มีข้อคำถามเหมือนกัน กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะตอบแบบสอบถาม 3 ชุด คือ (1) คุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา (2) คุณธรรมจริยธรรมของครู และ (3) คุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป แบบสอบถาม ทั้ง 9 ชุด มีข้อคำถามเหมือนกัน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูล ส่วนตัวของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 40 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มด้วยตนเอง โดยแจกให้นักเรียนในชั้นเรียน แจกให้ครูแต่ละคนโดยตรง และแจกให้ผู้ปกครองในวันประชุมผู้ปกครอง ได้แบบสอบถามกลับคืน 480 ฉบับ ครบตามจำนวนที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบน

มาตรฐานของคำถามเป็นรายข้อ และรวมทุกข้อ และการจัดอันดับ (Rank) ของค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ

2. คำนวณค่าสหสัมพันธ์แบบอันดับ (Rank Correlation) ระหว่างคะแนนความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ที่คาดหวังในกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เพื่อดูความคาดหวังของแต่ละกลุ่มว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา

1.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ตามที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ไม่มั่วสุมอบายมุข มีความจริงใจ รักและเอาใจใส่ครอบครัว มีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ มีความเมตตากรุณา มีความเสียสละ มีใจเป็นกลาง และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ตามที่ครูคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ไม่มั่วสุมอบายมุข รักและเอาใจใส่ครอบครัว มีความกตัญญูรู้คุณ มีความซื่อสัตย์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักให้อภัย มีความยุติธรรม มีความจริงใจ รู้จักควบคุมอารมณ์ และมีความขยันหมั่นเพียร

1.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาที่ผู้ปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ รักและเอาใจใส่ครอบครัว ไม่มั่วสุมอบายมุข ตรงต่อเวลา มีความกตัญญูรู้คุณ มีความอดทน มีความรอบคอบ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความจริงใจ และมีใจเป็นกลาง

1.4 การจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มคาดหวังอยู่ใน 10 อันดับแรก ตรงกันมี 4 ข้อ คือ ไม่มั่วสุมอบายมุข มีความจริงใจ รักและเอาใจใส่ครอบครัว และมีความซื่อสัตย์

2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

2.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10

อันดับแรก ได้แก่ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความยุติธรรม พุดจาสุภาพ เป็นที่ปรึกษาที่ดี มีความอดทน มีความเสียสละ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีใจเป็นกลาง รู้จักให้อภัย และวางตัวได้เหมาะสม

2.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ ตามที่ผู้ปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย ไม่มั่วสุมอบายมุข ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พุดจาสุภาพ มีความตั้งใจจริง มีความยุติธรรม รู้จักควบคุมอารมณ์ เป็นที่ปรึกษาที่ดี และมีความเมตตากรุณา

2.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ ตามที่ผู้ปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ไม่มั่วสุมอบายมุข ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีใจเป็นกลาง มีความยุติธรรม ตรงต่อเวลา พุดจาสุภาพ มีสติปัญญา มีความเป็นผู้นำ รักและเอาใจใส่ครอบครัว และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง

2.4 การจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ ตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มคาดหวังอยู่ใน 10 อันดับแรกตรงกัน มี 3 ข้อ คือ มีความยุติธรรม พุดจาสุภาพ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

3.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความจริงใจ ไม่มั่วสุมอบายมุข ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความเมตตา กรุณา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความกตัญญูรู้คุณ มีความเสียสละ รักและเอาใจใส่ครอบครัว รู้จักควบคุมอารมณ์ และมีความซื่อสัตย์

3.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ตามที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความจริงใจ ไม่มั่วสุมอบายมุข ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความเมตตา กรุณา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความกตัญญูรู้คุณ มีความเสียสละ รักและเอาใจใส่ครอบครัว รู้จักควบคุมอารมณ์ และมีความซื่อสัตย์

3.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามของผู้ปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความยุติธรรม ไม่มั่วสุมอบายมุข มีความซื่อสัตย์ รักและเอาใจใส่ครอบครัว ตรงต่อเวลา มีความกตัญญูรู้คุณ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี และรู้จักให้อภัย

3.4 การจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คาดหวัง อยู่ใน 10 อันดับแรก ตรงกันมี 5 ข้อคือ ไม่มั่วสุมอบายมุข ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความกตัญญูรู้คุณ รักและเอาใจใส่ครอบครัว และมีความซื่อสัตย์

อภิปรายผล

คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวสำหรับสมาชิกในสังคมให้อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข และด้วยเหตุที่คุณธรรมจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมที่ต้องพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย ดังนั้น เด็กและเยาวชนควรจะได้สัมผัสและรับรู้ทั้งในส่วนที่เป็นการอบรมสั่งสอนและส่วนที่เป็นแบบอย่างในทางปฏิบัติจริงมาแต่เล็ก จนซึมซับเป็นคุณสมบัติประจำตัว

การที่จะให้เด็กและเยาวชนได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมที่ยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมจะต้องรับรู้ถึงข้อคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็น และความเห็นของเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อคุณธรรมจริยธรรมนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะนำผลจากการวิจัยมาอธิบาย ดังนี้

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาตามความคาดหวังของนักเรียน

นักเรียนระบุข้อคุณธรรมจริยธรรมเรื่องการตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผลไว้ เป็นเรื่องแรกที่บิดามารดาจะต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้เน้นกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เป็นหลัก การหาข้อยุติในเรื่องต่าง ๆ เป็นผลมาจากการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมตัดสินใจโดยกลุ่มของนักเรียนเองภายใต้การชี้แนะของครูอาจารย์ การที่ผู้ใหญ่จะชี้นำสั่งการโดยยึดความคิดของตนเป็นสำคัญ จึงเป็นการขัดต่อกระบวนการตัดสินปัญหาที่นักเรียนได้รับการถ่ายทอดมา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของบุญชนะ อัดถากร (2533 : 109) ที่ว่าบิดามารดาควรเป็นผู้มีเหตุผล ตัดสินปัญหาโดยมีเหตุผล รู้จักกฎเกณฑ์ที่แท้จริงของความมีเหตุผล จะคิดทำอะไรต้องมีหลัก มีพื้นฐานความคิดที่ถูกต้อง ไม่เอาแต่ใจตนเป็นใหญ่ ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น ไม่คอยบงการหรือจู้จี้จ้านกับชีวิตของลูกมากเกินไป โดยเฉพาะนักเรียนกำลังอยู่ในวัยรุ่น ต้องการเป็นตัวของตัวเอง

ตัวเอง ถ้าไม่ใช่เหตุผลแต่กลับใช้อารมณ์ จะทำให้ลูกเป็นคนโลเล ขาดความเชื่อมั่น และไม่กล้าตัดสินใจ ทำให้ไม่สามารถรับผิดชอบแทนบิดามารดาได้ และไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งกลายเป็นภาระหนักใจของบิดามารดาไปจนชั่วชีวิต ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงควรเปลี่ยนวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากยึดความคิดของบิดามารดาเป็นใหญ่เป็นค่านิ่งถึงความรู้สึกของลูกบ้าง

ข้อคุณธรรมจริยธรรมเรื่อง “รักและเอาใจใส่ครอบครัว และ “ไม่มัวสุมอบายมุข เป็นข้อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาที่นักเรียนให้ความสำคัญมากเป็นอันดับรองลงมา เป็นเหตุผลมาจากสภาพครอบครัวไทยในสังคมเมือง เช่น กรุงเทพมหานครเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่การเข้ามาและเพิ่มขึ้นของสังคมอุตสาหกรรม และบริการที่เข้ามาแทนที่สังคมเกษตร คนในครอบครัวออกไปทำงานนอกบ้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก และเครือญาติค่อย ๆ ลดลงจนแทบจะกล่าวได้ว่าไม่หลงเหลืออยู่ต่อไป ปัญหาการหย่าร้าง การมีปากเสียงทะเลาะวิวาทภายในครอบครัว อันเนื่องมาจากการหลงผิดไปตามปัจจัยยั่วยุ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียนที่นำมาสู่การจัดลำดับความสำคัญเบื้องต้นเป็นการเรียกร้องในข้อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา เอกรินทร์ ลิ้มมหาศา (2533 : 146) ได้ให้ข้อสรุปถึงผลที่เกิดจากการขาดความเอาใจใส่ครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่ความแตกแยกและก่อให้เกิดปัญหาแก่ลูกทั้งในด้านการวางตัว ความรู้สึกนึกคิด สุขภาพจิต และบุคลิกภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบทสรุปของสำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด (2536 : 129) ที่ว่า ทุกวันนี้คนส่วนใหญ่มักให้เวลากับครอบครัวน้อยลง เพราะมีสาเหตุมาจากหลาย ๆ สิ่ง ๆ หลาย ๆ อย่าง และผลที่ติดตามมาก็คือ ทำให้ความผูกพันในครอบครัวลดลงตามไปด้วย

ดังนั้นทุก ๆ คนในครอบครัวควรใช้เวลาแก่กันโดยเฉพาะบิดามารดาควรให้เวลากับลูกให้มากขึ้น เพื่อทุกคนในครอบครัวจะได้เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ความขัดแย้งต่าง ๆ ก็จะหมดไป

ส่วนเรื่องของการมัวสุมอบายมุขนั้น ในฐานะที่เป็นบิดามารดาซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกระจกเงาให้ลูกได้เห็นพ่อแม่เป็นเช่นไรลูกก็มักจะเป็นเช่นนั้นด้วย สอดคล้องกับที่ ปิ่น มุทุกันต์ (2525 : 449) สรุปให้เห็นว่าบิดามารดามีหน้าที่อนุเคราะห์บุตรด้วยการห้ามไม่ให้ทำชั่ว ดังนั้น บิดามารดาจึงต้องไม่ทำชั่วเสียเอง

การให้ ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีการเน้นที่ต่างกันในระดับต้น ซึ่งเป็นไปตามลักษณะนิสัยของเพศ นักเรียนชายระบุเรื่องความจริงใจ และความยุติธรรม ในด้านความจริงใจนั้นเพราะเป็นลักษณะนิสัยของเพศชายที่ไม่ชอบให้ใครหลอกลวงตนต้องการได้รับการยกย่องว่าเก่งดี เสมอมา จึงระบุข้อนี้ ส่วนข้อความยุติธรรมก็เช่นเดียวกัน เพศชายเป็นเพศที่ไม่ชอบความเหลื่อมล้ำต่ำสูงอยู่แล้ว จึงต้องการได้รับการกระทำที่เสมอภาคกัน ดังเช่น ข้อสรุปที่ว่า ถ้าบิดามารดามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรักความเข้าใจ ให้ความยุติธรรม

ตลอดจนเสริมสร้างความรักใคร่ในระหว่างพี่น้องย่อมดำเนินไปได้ด้วยดี มีความรักใคร่ช่วยเหลือป้องกันซึ่งกันและกัน (ทวิริสมี ธนาคม และคณะ. 2512 : 104) การที่นักเรียนหญิงระบุการไม่มัวสุมอบายมุข และการตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล ซึ่งเป็นข้อคุณธรรมจริยธรรมที่ละเอียดอ่อน และมีความเกี่ยวข้องต่อการดำรงอยู่หรือการล่มสลายของครอบครัวที่สำคัญ ดังที่กองวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2503 : 73) ได้สรุปไว้เกี่ยวกับทางเสื่อมของอบายมุข เช่นสรุปว่า เรื่องสุราเป็นเรื่องเสียทั้งนั้น ตั้งตั้งแต่เสียทรัพย์สิน เสียสติปัญญา เสียสุขภาพอนามัย เสียสามัคคี เสียชื่อเสียง ผลสุดท้ายก็คือเสียคน จึงเห็นได้ว่านักเรียนหญิงเป็นเพศที่เฝ้าด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่แล้ว เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดจึงเห็นข้อคุณธรรมจริยธรรมข้อนี้สำคัญในลำดับต้น ๆ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แม้จะระบุข้อแรกในการให้ความสำคัญที่ต่างกันในเรื่องการไม่มัวสุมอบายมุข กับการรักและเอาใจใส่ครอบครัว ซึ่งทั้ง 2 ข้อล้วนเป็นเหตุเป็นผลสืบเนื่องกันทั้งสิ้น เพราะหากผู้ใดไปมัวสุมในอบายมุขก็มักจะไม่มีเวลาที่จะมาให้ความรักและเอาใจใส่ในครอบครัว

มีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรม สำหรับบิดามารดา ระหว่างนักเรียนที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน กล่าวคือขณะที่นักเรียนเรียนเก่ง และเรียนปานกลาง ให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมการไม่มัวสุมอบายมุขเป็นอันดับแรกแต่นักเรียนที่เรียนอ่อนให้ความสำคัญอยู่ในอันดับที่ 25 แสดงให้เห็นว่าความคิดของเด็กกลุ่มเรียนอ่อนนั้น อาจเป็นเพราะครอบครัวไม่ให้ความรักความอบอุ่นไม่ดูแลให้กำลังใจ และเป็นเพราะพันธกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษประกอบกันทำให้เด็กเหล่านี้ มีความคิดที่ขาดการเชื่อมโยงจึงส่งผลต่อความแตกแยกภายในครอบครัว ทำให้เด็กหันไปพึ่งเพื่อน ซึ่งอาจถูกชักจูงไปมัวสุมอบายมุขได้ง่าย นอกเหนือจากนี้ นักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนปานกลางให้ความสำคัญในเรื่องการมีลักษณะผู้ตามที่ดีเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กต้องการเป็นตัวของตัวเอง ดังที่ สมลักษณ์ สว่างโรจน์ (2539 : 110) กล่าวว่า การยอมให้ลูกมีความเป็นส่วนตัวจะช่วยให้เขาพัฒนานิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมในสังคมของพวกเขา เพราะช่วงนี้เป็นช่วงเวลาแห่งความฝัน การวางแผน การสร้างวิมานในอากาศ และความคิดฟุ้งซ่านอื่น ๆ ดังนั้น บิดามารดาจึงควรให้โอกาสลูกได้เป็นส่วนตัวบ้าง แต่ควรจะอยู่ในสายตา โดยไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทางไป ในขณะที่นักเรียนที่เรียนอ่อนให้ความสำคัญอันดับสุดท้ายในเรื่องการมีระเบียบ ซึ่งเป็นข้อสังเกตว่า นักเรียนกลุ่มอ่อนนี้มีความซาซินต่อการปฏิบัติตนอย่างขาดระเบียบวินัยของบิดามารดา หรือมองเรื่องการใช้วินัยเป็นเรื่องปกติอันเป็นแนวโน้มว่านักเรียนที่เรียนอ่อนจะสร้างปัญหาความประพฤติได้ง่าย

2. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ตามความคาดหวังของครู

ครูมีความเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการไม่มั่วสุมอบายมุข และรักและเอาใจใส่ครอบครัวเป็น 2 ข้อแรกที่มีความจำเป็นสำหรับบิดามารดา ทั้งนี้ต้องตระหนักว่าครอบครัวที่บิดามารดาขาดคุณธรรมจริยธรรมใน 2 ประการข้างต้น เป็นมูลเหตุสำคัญที่ก่อปัญหาความแตกร้าง และสืบเนื่องไปถึงพฤติกรรมในทุกด้านของนักเรียน ส่วนข้อคุณธรรมจริยธรรมเรื่องมีกตัญญูรู้คุณที่ครูระบุว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3 เนื่องจากครูเห็นว่าการมีกตัญญูรู้คุณเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับบิดามารดา เพราะมีการเลี้ยงดูทั้งที่เป็นข้าทางสื่อมวลชนและที่ไม่เป็นข้าทางจำนวนไม่น้อยอันสืบเนื่องจากการกระทำของครูต่อนักเรียน ทั้งที่ครูกระทำไปโดยเจตนาบริสุทธิ์ที่จะแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน แต่กลับได้รับการตอบสนองในทางลบ ทำให้มองประเด็นว่าผู้ปกครองและนักเรียนขาดความกตัญญูรู้คุณ

ความคาดหวังของครูชายและครูหญิงเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา มีความแตกต่างกันพอสมควรในการจัดอันดับคุณธรรมจริยธรรมในข้อต้น ๆ ครูชายเห็นว่าเรื่องความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ขณะที่ครูหญิงเห็นว่าเรื่องการไม่มั่วสุมอบายมุขเป็นข้อสำคัญที่สุด ครูชายเห็นว่าคุณธรรมตรงต่อเวลา มีความจริงใจ มีความยุติธรรมเป็นข้อคุณธรรมจริยธรรมที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับ 21, 14 และ 13 ขณะที่ครูหญิงให้ความสำคัญในเรื่องความกตัญญูรู้คุณ มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมอารมณ์เป็นคุณธรรมจริยธรรมสำคัญเป็นอันดับที่ 11, 25 และ 15

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาตามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองส่วนมากให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดาในข้อมีความซื่อสัตย์ รักและเอาใจใส่ครอบครัวมาเป็นอันดับ 1 และ 2 เพราะคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 2 ข้อนี้ควรจะไปด้วยกัน นั่นก็คือ หากคนในครอบครัวมีความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกันแล้วก็จะส่งผลให้คน ๆ นั้นรักและเอาใจใส่ครอบครัวไปด้วย นั่นก็คือ หากบิดามารดารักใคร่กันก็หมายความว่า บิดามารดานั้นมีความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งผลทำให้ทั้งบิดาและมารดาจะรักและเอาใจใส่ครอบครัวด้วย

ผู้ปกครองชายก็ให้ความสำคัญต่อคุณธรรมจริยธรรมข้อที่มีความซื่อสัตย์ และรักและเอาใจใส่ครอบครัวเหมือนผู้ใหญ่โดยรวมนั้นก็หมายความว่า ในสังคมปัจจุบันที่ทุกคนจะต้องหันหน้ามาปรึกษาหารือกัน ก็ต้องมีความรักใคร่กันอีกทั้งยอมสละเวลาให้ครอบครัวบ้าง

สำหรับผู้ปกครองหญิงก็ยังให้ความสำคัญคุณธรรมจริยธรรมในข้อรักและเอาใจใส่ครอบครัวมาเป็นอันดับที่ 1 และให้ความสำคัญแก่ข้อคุณธรรมจริยธรรมในข้อที่ไม่มั่วสุม

อธิบายมาเป็นอันดับที่ 2 เพราะคำนึงถึงครอบครัวในยุคปัจจุบันว่าบิดามารดาต้องใช้เวลาแก่ครอบครัว เด็กและเยาวชนที่อยู่ในปกครองจะได้มีความอบอุ่น ความประพฤติของเด็กก็จะไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางจนไม่สามารถแก้ไขได้ หากปล่อยให้นานจนสายเกินแก้

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

1. ความคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามความคาดหวังของนักเรียน

นักเรียนให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมอันดับแรกสำหรับครูอาจารย์ในเรื่องการตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ทั้งนี้เป็นไปตามสภาพของสังคมปัจจุบันที่เป็นระบบไร้พรมแดน ดังนั้นการรับรู้ของนักเรียนมิได้จำกัดแต่เฉพาะการถ่ายทอดมาจากครูในห้องเรียนเท่านั้น กระบวนการตัดสินปัญหาที่ได้รับรู้มาก็เต็มไปด้วยกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนจึงให้ความสำคัญคุณธรรมข้อนี้เป็นสำคัญ ครูจึงควรตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ไม่ลำเอียงเพราะการลำเอียง เป็นบ่อเกิดความแตกแยกได้เช่นกัน สอดคล้องกับข้อสรุปของศักดิ์ชัย นิริญทวี (2525 : 45) ที่ว่าหลายคนอาจคิดว่าเป็นเรื่องที่น่ากลัวมิใช่น้อย ถ้าคนทุกคนจะยึดถือตัวเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความถูก-ผิด การควร-ไม่ควร และเมื่อพิจารณาข้อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูที่นักเรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา ซึ่งได้แก่ เรื่องความยุติธรรม และการพูดจาสุภาพ ย่อมเป็นการเน้นย้ำถึงความคิดอันเป็นตัวของตัวเองของนักเรียนเด่นชัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของงานวิจัยของ สุวรรณ เนตยากร (2519 : 70) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาที่ครูจำเป็นต้องมีอันได้แก่ ความยุติธรรม มีเหตุผล มีลักษณะเป็นผู้นำ พูดจาสุภาพ รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามัคคี และมีความคิดริเริ่ม

เมื่อพิจารณารายละเอียดแยกตามเพศเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ นักเรียนชายเน้นเรื่องความเสียสละเป็นอันดับแรก ในขณะที่นักเรียนหญิงให้ความสำคัญในเรื่องนี้ในอันดับที่ 15 โดยเน้นอันดับแรกในเรื่องการตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ความสำคัญอันดับที่ 2 ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นตรงกันในเรื่องความยุติธรรม และมีความแตกต่างกัน ในอันดับที่ 3 ที่นักเรียนชายระบุในเรื่องการเป็นที่ปรึกษาที่ดี ส่วนนักเรียนหญิงระบุเรื่องการพูดจาสุภาพ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะนิสัยของความแตกต่างระหว่างเพศ ภายใต้กรอบของวัฒนธรรมไทยที่เชื่อว่า ผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทน เสียสละ แก่ผู้อ่อนแอกว่า (อารี พันธุ์ณี. 2534 : 39)

การให้ความสำคัญในคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ของนักเรียนที่แตกต่างกันในระดับผลการเรียนมีข้อสังเกตในกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องความเสียสละ ความรอบคอบ ความเมตตากรุณา ในระดับต้น ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางให้ความสำคัญในคุณธรรมดังกล่าวในระดับกลาง และในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางให้ความสำคัญในคุณธรรมจริยธรรม เรื่องการมีสติปัญญา การมีใจเป็นกลาง การไม่มัวสุมในอบายมุข และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในระดับต้น แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกลับให้ความสำคัญเกินกว่าอันดับที่ 20

2. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามความคาดหวังของครู

โดยภาพรวมครูให้ความสำคัญในคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ในข้อตรงต่อเวลาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของครูเป็นไปตามตารางโดยมีนักเรียนเป็นตัวบังคับ ความล่าช้าในการปฏิบัติการสอนนอกจากจะทำให้สอนไม่ทัน ไม่ครบถ้วน ยังผูกพันกับการปฏิบัติการสอนของครูอาจารย์ในวิชาอื่นที่ตามมา และทั้งอาจส่งผลกระทบต่อความประพฤติกรรมนักเรียน คุณธรรมจริยธรรมข้อการมีระเบียบวินัย การไม่มัวสุมอบายมุขและการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นอีก 3 ข้อสำคัญที่ต่อเนื่องลงมาที่ครูเห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็นอันดับต้นสำหรับครูอาจารย์ในฐานะการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน

ครูชายให้ความสำคัญกับข้อคุณธรรมจริยธรรม สำหรับครูอาจารย์ในเรื่องการตรงต่อเวลา การเป็นที่ปรึกษาที่ดี การพูดจาสุภาพ มีใจเป็นกลาง มีความยุติธรรมไม่มัวสุมอบายมุขและประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีไว้ในอันดับ 1, 2 และ 3 โดยที่ครูหญิงให้ความสำคัญในคุณธรรมจริยธรรมข้างต้นในอันดับ 2, 12, 8, 12, 8, 2 และ 15 ขณะที่ครูหญิงให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมเรื่องมีระเบียบวินัย รู้จักให้อภัย มีความจริงใจ ไม่มัวสุมอบายมุข และมีความกตัญญูรู้คุณในอันดับ 1 และ 2 โดยที่ครูชายให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวในอันดับที่ 10, 1, 12, 3 และ 27

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมข้อตรงต่อเวลาของครูมาเป็นอันดับแรก เพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของผู้เป็นครูอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังจะฝึกลักษณะนิสัยให้นักเรียนได้เห็นว่าควรหัดเป็นคนตรงต่อเวลาอีกด้วย ลักษณะเช่นนี้จะซึมซับเข้าใจของนักเรียนทีละเล็กละน้อย เมื่อนักเรียนเติบโตไปภายภาคหน้าก็จะมีบุคลิกภาพที่ดี เนื่องจากเป็นคนตรงต่อเวลา สร้างความเคารพยำเกรงให้คนอื่น ๆ ที่ไม่ตรงต่อเวลาให้กระดากอายได้ซึ่งสอดคล้องกับ บรรหาร ดันหยง (2535 : 61) วิจัยพบว่า อาจารย์บางส่วนไม่ค่อย

อบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับศิษย์ ขาดสอนบ่อย เตรียมการสอนน้อย ไม่ค่อยอยู่สำนักงานทำงานล่าช้า และไม่คอยให้ความร่วมมือกับสถาบัน

แต่เนื่องจากคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของการทำงานที่สำคัญ จึงควรมีการสนใจเป็นอย่างยิ่ง จากการศึกษาประวัติคนดีเด่นพบว่า คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะเด่นในอันดับแรก ๆ (คุรุสภา. 2532 : 102)

ทั้งผู้ปกครองชายและผู้ปกครองหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูในข้อไม่มั่วสุมอบายมุขมาเป็นอันดับแรก เพราะเห็นว่าหากครูมั่วสุมอบายมุขก็จะทำให้เสียการสอน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอน ส่งผลต่อสุขภาพครู ซึ่งทั้ง 2 เหตุผลล้วนแต่ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนครบตามที่กำหนดนั่นเอง

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามความคาดหวังของนักเรียน

สำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปนักเรียนเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นที่สุด ได้แก่ เรื่อง ความจริงใจ การไม่มั่วสุมอบายมุข การตัดสินใจโดยใช้เหตุผล และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้เพราะข่าวสารที่นักเรียนได้รับจากสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่องในคุณธรรมจริยธรรมข้างต้นที่นำไปสู่ความเดือดร้อนของประชาชนในประเทศเป็นส่วนรวม

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นต่างกันในการจัดความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป นักเรียนชายเห็นว่าความกตัญญูรู้คุณ ความเสียสละ ความเมตตากรุณาเป็น 3 อันดับแรกของคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นที่สุด สำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ขณะที่นักเรียนหญิงจัดอันดับคุณธรรมจริยธรรมข้างต้นไปในอันดับที่ 24, 14 และ 12 ตามลำดับ ส่วนคุณธรรมจริยธรรมที่นักเรียนหญิงให้ความสำคัญ 3 อันดับแรกคือ การไม่มั่วสุมอบายมุข ความจริงใจ และการพร้อมที่จะรับฟังปัญหา นักเรียนชายให้ความสำคัญในอันดับ 16, 8 และ 28 ซึ่งเป็นไปตามข้อสรุปของเบเนตต์ และโคเฮนเกี่ยวกับธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่ระบุว่าเพศชายมักคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทำให้เกิดความสำเร็จส่วนตัวในขณะที่เพศหญิงคิดในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จด้านความรักทางสังคมและมิตรภาพ (Bennett and Cohen. 1959)

การให้ความสำคัญในข้อคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไปของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำให้ความสำคัญในเรื่องความเสียสละ การไม่มั่วสุมอบายมุขในอันดับที่

25 และ 35 ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางจัดความสำคัญไว้ในระดับต้น และทั้งยังจัดคุณธรรมจริยธรรมเรื่องการมีระเบียบวินัยไว้เป็นอันดับสุดท้าย

2. ความคาดหวังครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามความคาดหวังของครู

การที่ครูให้ความสำคัญในข้อมีความซื่อสัตย์ สำหรับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไปเป็นอันดับแรก เพราะเห็นว่าในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศชาติกำลังทรุดหนักลง ดังนั้นผู้ใหญ่โดยเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่ในการบริหารประเทศ หากไม่ซื่อสัตย์ ทุจริต คอรัปชั่น ต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งนำมาซึ่งความเสียหายต่อประเทศชาติ ดังที่เป็นข่าวอยู่ในปัจจุบันเนือง ๆ ครูจึงต้องการผู้ใหญ่ที่มีความซื่อสัตย์ประเทศชาติก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง อีกทั้งผลแห่งการที่ผู้ใหญ่ในสังคมมีความซื่อสัตย์ก็จะเป็นแบบอย่างให้เด็กและเยาวชนยึดถือเป็นมาปฏิบัติตนอีกด้วย สอดคล้องกับคำกล่าวของอนุสรณ์ อรรถศิริ (2516 : 148) ที่ว่า การปลูกฝังจริยธรรมให้ได้ผลอีกทางหนึ่ง คือการที่สังคมไม่ว่าจะเป็นผู้นำสังคม บิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ใหญ่หรือบุคคลทั่วไป กระทำตัวอย่างที่ดีงาม ทั้งการยึดมั่นในจริยธรรมต่าง ๆ ปฏิบัติธรรม รักษาไว้ให้มั่นคง พฤติกรรมเหล่านั้นย่อมจะถ่ายทอดต่อ ๆ ไป ให้กับบุคคลรุ่นหลังให้ยึดปฏิบัติตามด้วย

คุณธรรมจริยธรรมที่ครูให้ความสำคัญอันดับรองลงมาก็คือ ความกตัญญูรู้คุณ และการไม่มัวสุมอบายมุข สำหรับความสำคัญของการมีความกตัญญูรู้คุณนั้น นับเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ให้คุณแก่ผู้ประพฤติตลอดมาแต่ดั้งเดิม ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีกตัญญูต่อบิดามารดาลูกก็จะกตัญญูต่อผู้อื่นด้วยเช่นกัน ผู้ที่มีกตัญญูเมื่อไปที่ไหนก็มีคนเมตตารักใคร่เสมอ สอดคล้องกับคำกล่าวของ พระเทพวิสุทธิเมธี (2536 : 55) ที่กล่าวว่า เราจะดูคนไม่ต้องไปดูที่แหวนที่สวมนิ้ว สายสร้อยห้อยคอ รถยนต์หนึ่ง หรืออะไรอย่างนั้น นั้นมันของ “เปลือก” ทั้งนั้นอย่าไปดูเลยดูมันก็ไม่แพ้หรอก แต่ดูว่าเขามีคุณธรรม คือ ความกตัญญูกตเวทิตาขนาดไหน เขาปฏิบัติต่อพ่อแม่เขาอย่างไรต่อปู่ย่า ย่ายาย ต่อเครือญาติเขาอย่างไร? ถ้าเราได้พบใครว่าใจเป็นคนที่เคารพหนักแน่นในพ่อแม่ ปู่ตา ย่ายาย เอามาใช้ได้คนนั้น เอามาทำงานในบริษัทได้

ส่วนคุณธรรมจริยธรรมข้อไม่มัวสุมอบายมุขนั้นครูเล็งเห็นว่าสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่เศรษฐกิจตกต่ำ เงินทองก็หายากจึงควรประหยัดไม่ใช่มัวแต่หมกมุ่นกับการพนันหรืออบายมุข ซึ่งเป็นหนทางแห่งความเสื่อมต่อตนเองและครอบครัว ทำให้ครอบครัวแตกร้าง ลูกจะเห็นแบบอย่างที่ไม่ดีจนนำมาประพฤติปฏิบัติตาม สอดคล้องกับข้อสรุปของ พระเทพเวที ประยุทธ์ ปยุตโต (2530 : 40) ว่า สังคมปัจจุบันนี้มีปัญหามาก ปัญหาสังคมนั้นเป็นไปทั้งในด้านความเสื่อม ย่อหย่อนอ่อนแอ เช่น การมัวอบายมุขมากมาย โดยเฉพาะเรื่องของยาเสพติด การพนันการประพฤติวิปริตทางเพศ เป็นต้น ตลอดจนการทุจริตคอรัปชั่นต่าง ๆ ซึ่ง

เป็นบรรยากาศที่เสื่อมโทรมในทางสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กอยู่ ซึ่งเด็กจะต้องไม่ให้เป็นอย่างนั้น และเพื่อสร้างสรรค์สังคมใหม่ให้เปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นกระแสไม่ดี หันมาเป็นแนวทางที่ถูกต้อง

จึงนับได้ว่าการมีวามอบายมุขเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมตามที่กล่าวแล้ว

ครูชายให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมข้อความยุติธรรม และมีความซื่อสัตย์เป็นอันดับแรก เพราะคิดว่าผู้ใหญ่ทุกคนควรซื่อสัตย์ต่อกัน ผู้ชายโดยสันชาตญาณมักจะรับไม่ได้หากได้คบหาสมาคมกับคนที่ไม่ซื่อต่อตนเอง และโดยเฉพาะหากมีภริยาก็ย่อมต้องการภริยาที่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง สถาบันครอบครัว ซึ่งนับว่าเป็นสถาบันแรกหากคนในครอบครัวมีความซื่อสัตย์ต่อกัน เมื่อสมาชิกเหล่านั้นออกไปอยู่ในสังคมก็จะเป็นสมาชิกของสังคมที่มีแต่คนซื่อสัตย์ไม่คดโกง ส่วนข้อคุณธรรมจริยธรรม ข้อความยุติธรรมเนื่องจากเล็งเห็นว่าสังคมปัจจุบันควรประกอบด้วยความเสมอภาคกันทั่วทุกคน ไม่ควรมีใครเหลื่อมล้ำต่อกันมาก ดังเช่น มีการรณรงค์ให้เข้าคิวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองให้ความสำคัญแก่คุณธรรมจริยธรรมในข้อมีความยุติธรรมและไม่มั่วสุมในอบายมุขมาเป็นอันดับ 1 และ 2 เพราะเหตุผลที่ว่าปัจจุบันทุกคนเท่าเทียมกันจึงควรมีความยุติธรรมเป็นอันดับแรก เช่น เวลาจะทำอะไรที่มีลำดับก่อนหลังก็ควรจะมีการเข้าคิว เพื่อให้สิทธิผู้ที่มาก่อนไม่ใช่แก่งแย่งกัน ส่งผลให้ชาติอื่น ๆ มองเห็นความมีวัฒนธรรมของชาติที่มีความยุติธรรมอีกด้วย และให้ความสำคัญแก่การไม่มั่วสุมอบายมุขก็คงเป็นเหตุผลในข้อที่จะทำให้คนรับรู้สภาพในเศรษฐกิจยุคปัจจุบันที่ทุกคนต้องร่วมใจกันประหยัดให้มากที่สุด ไม่ใช่ไปหลงมกมายในอบายมุข

ทั้งผู้ปกครองชายและผู้ปกครองหญิงก็ยังให้ความสำคัญต่อคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปในข้อมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ และไม่มั่วสุมอบายมุขเป็นอันดับต้น ๆ เช่นกัน ก็คงเนื่องจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า

1. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองทั้ง 40 ข้อ ล้วนมีค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ และ

ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แสดงว่าทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครองต้องการให้บิดามารดา ครูหรือผู้ใหญ่ทั่วไปมีคุณธรรมจริยธรรมตามที่ตนคาดหวังสอดคล้องกัน เท่ากับเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัย เนื่องจากมีความคาดหวังให้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มคล้ายกัน

2. ปัจจุบันสภาวะสังคมทำให้ทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครองเห็นสิ่งดีและไม่ดีมากมายจากสื่อต่าง ๆ เนื่องจากมีการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน จึงทำให้ความคิดของทั้ง 3 กลุ่ม คล้ายกัน คือต้องการคนดีมีความซื่อสัตย์ รักและเอาใจใส่ครอบครัว รับผิดชอบตนเองและสังคมตลอดเวลา

3. ผู้ใหญ่แต่ละฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ครูอาจารย์ หรือผู้ใหญ่ทั่วไปควรประพฤติและปฏิบัติงานให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามที่คนส่วนมากคาดหวังโดยเฉพาะครู อาจารย์ และบิดามารดา ซึ่งนับเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กมากที่สุด ที่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปภายหน้าอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีต่อไป

4. ตามความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครองทั้ง 40 ข้อ ล้วนมีค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับที่ใกล้เคียงกันเสียส่วนมาก แสดงว่า ความคาดหวังด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป มีทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครองต้องการให้บิดามารดา ครู หรือผู้ใหญ่ทั่วไปมีคุณธรรมจริยธรรมตามที่ตนคาดหวังคล้ายกัน เท่ากับเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัย เพราะมีแนวความคิดที่คล้ายกัน เนื่องจากสภาวะในสังคมปัจจุบันบีบคั้นให้เห็นสิ่งดี และไม่ดีมากมาย อีกทั้งมีการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนในยุคสมัยนี้ ความคิดของทั้ง 3 กลุ่ม จึงคล้ายกัน คืออยากได้คนดีมีความซื่อสัตย์ รักและเอาใจใส่ครอบครัว รับผิดชอบตัวเองและสังคมตลอดเวลา ในฐานะของผู้ใหญ่แต่ละฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไปควรประพฤติและปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามความคาดหวังของคนส่วนมาก โดยเฉพาะครูอาจารย์และบิดามารดานับเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปภายหน้าอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรใช้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอื่น เช่น กลุ่มนักเรียนกรุงเทพฯเปรียบเทียบกับความคาดหวังกับกลุ่มนักเรียนในต่างจังหวัด หรือกลุ่มครูในกรุงเทพฯ กับครูในต่างจังหวัด
2. ควรสำรวจคุณธรรมจริยธรรมของคนในอาชีพอื่นตามความคาดหวังของครู นักเรียน และผู้ปกครอง
3. ควรสำรวจคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไปจากความคาดหวังของนักเรียนในระดับอุดมศึกษาเปรียบเทียบกับความคาดหวังของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

4. ควรวิจัยโดยใช้บทบาทสมมติเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษากับมัธยมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษากับอุดมศึกษา

5. ควรวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไปจากความคาดหวังของคนอาชีพอื่น เช่น ข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน รัฐวิสาหกิจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. การอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิตตอนที่ 2. 2533.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการฝึกหัดครู. กรมการฝึกหัดครู, 2513
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลการพัฒนาการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการศึกษาในอนาคต. กรุงเทพฯ, 2531.
- _____. ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์. รายงานสัมมนาระหว่างวันที่ 13 สิงหาคม - 2 กันยายน 2528 ณ หอประชุมคุรุสภา กรุงเทพฯ, 2530.
- จารุวรรณ พานทอง. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- จรี มีสุข. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521. รุ่งการพิมพ์, 2524.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. รายงานการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรม. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- เชียรศรี วิวิสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- दनัย จารุประสิทธิ์. การศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุนาวิณ. จริยธรรมของเด็กไทย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- _____. จิตวิทยา จริยธรรม และจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- _____. ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- เดโช วิโย. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- เดือนใจ ชีวภักดี. ศักยภาพของคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ. สังคมศาสตร์ปริทัศน์. กรุงเทพฯ : 2 : 49 ; กันยายน - พฤศจิกายน 2523.

ทวีร์สมิ์ ธนาคม และคณะ. พัฒนาการของครอบครัวและเด็ก. พระนคร : โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ, 2512.

ทวีป อภิสัทธี. การปลูกฝังจริยธรรมจำเป็นอย่างไร. การศึกษาตลอดชีวิต. วารสาร, 2540. ธรรมโกศจารย์, พระ (พระราชปัญญานันทมุนี). “แต่คุณครูที่รัก,” ข่าวการประณมศึกษา. 2(84) : 3 - 4 ; มกราคม 2525.

ธรรมปิฎก, พระประยูรย์ ปยุตโต. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

_____. การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : คู่แข่ง, 2538.

ธรรมปิฎก, พระ (เทพเวที). พจนานุกรมพุทธศาสนาเป็นประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2535.

บรรหาร ดันหยง. ทัศนะของผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษาครูที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์วิทยาลัยในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

บุญชนะ อัดฉากร. หลักการครองเรือน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.

ประชิด เขยทิวศ์. คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรมโครงการตำรา และเอกสารทางวิชาการ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

_____. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ประยุทธ์ พรหมเลิศ. การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2538. อัดสำเนา.

ปัญญานันทภิกขุ, พระ (พระพุทธทาสภิกขุ). คุณธรรมของชีวิตที่ดีงาม. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2538.

ปิ่น มุกุกันต์. แนวการสอนธรรมะตามหลักสตรนักธรรมตรี. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ; มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

ฝน แสงสิงแก้ว. “ศีลธรรมเสื่อม,” ในมติชน. 7 : 21 - 26 ; พฤษภาคม 2537.

พรณีย์ กันทรการ. การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน ในจังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ). กัตถัญญุตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี. พิมพ์
ธรรมสภา กรุงเทพฯ, 2536.
- พุทธทาสภิกขุ, พระ. ดวงตาที่เห็นธรรม. เอกสารชุดมองด้านใน อันดับที่ 12 สมชาย
การพิมพ์, กรุงเทพฯ : 2520.
- มาลี สร้อยพิสุทธิ์. ธรรมบรรยายเรื่องพุทธวิธีสร้างมงคลแก่ชีวิต. ของหลวงพ่อดวงดี
การพิมพ์, กรุงเทพฯ : 2530.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช,
2522.
- วิจิตร เกิดวิเศษ และปรีชา ช่างขวัญเย็น. พระพุทธศาสนา. แบบเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- วิทย์ วิศทเวทย์. หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 402. อักษรเจริญทัศน์, 2528.
- วีรวรรณ อามระดิน. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
อัดสำเนา.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. คุยกับนักจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2532.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
2521.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. จิตศาสตรศึกษา. พีระพัฒน์ กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.
- ศิริพร หลิมศิริวงศ์. ปัญหาครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กกลาง.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511.
อัดสำเนา.
- สงวน สิทธิเลิศอรุณ. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2524.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. "จริยธรรมพัฒนาการและการวัด," ประชากร. 12(14);
กรกฎาคม 2522.
- สมบัติ มหารศ. การสอนค่านิยม. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาสารคาม มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2520.
- สมลักษณ์ สว่างโรจน์. วิธีเข้าใจลูกในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว, 2539.
- สมภพ ชีวรัฐพัฒน์. มงคลธรรมกับคุณภาพชีวิต. นานาสังพิมพ์, 2540.

- สามารถ คณาร. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดเขตการศึกษา 7. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมไทยในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การสอน, 2523.
- _____. จริยธรรมศึกษา : เอกสารแผ่นปลิวคำสอน. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ม.ป.ป.
- สุชา จันทร์โสม. จิตวิทยาวัยรุ่น. แพร์พิทยา, 2520.
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษาผู้ใหญ่ : พื้นฐานการปฏิบัติ (Adult Education : Education of Practice). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- _____. อย่าเพียงแต่หวังว่าลูกจะเป็นคนดี. ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2532.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยมครอบครัว ศาสนา ประเพณี. ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2536.
- สุรศักดิ์ สันติธัญญาโชค. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- แสง จันทร์งาม. “จริยธรรมและภาวะที่ไว้จริยธรรมจะมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์โลกอย่างไร,” ใน รายงานการประชุมสัมมนา เรื่องกลวิธีเพื่อบรรลุผลในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
- สำนักงานสารนิเทศ, กองบัญชาการทหารสูงสุด. ใจถึงใจ. เล่ม 2 เมษายน 2536 - กันยายน 2536.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กองวัฒนธรรม. คำบรรยายคติธรรม. ม.ป.พ.
- สุวรรณ เนตยากร. ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- อมร โสภณวิเศษฐ์วงศ์ และกวี อสิริวรรณ. แบบเรียนพระพุทธศาสนา. สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2533.
- อนุสรณ์ อรรถศิริ. การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมบางประการของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับชั้นปีที่ 1. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

- เอกรินทร์ ลิ้มมหาศา. จริยธรรมกับบุคคล. กรุงเทพฯ : อักษราเจริญทัศน์, 2533.
- เอกสารผลการปฏิบัติงานและวิธีการดำเนินการของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน
ประจำปี 2538 - 2539. อัดสำเนา.
- อำนวย ชมภูวงศ์. การศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิชาการศึกษาใน
วิทยาลัยครู. สหวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535.
- Jones, V. and James R. Morris. "Relations of Temperament to the Choice of Values,"
Journal of Abnormal Social Psychology. 53 : 345 ; May, 1956.
- Kohtberg, L. "Development of Moral Character and Moral Ideology," in M.L. Hoffman,
& L.W. Hoffman (ed). Review of Child Development Research. Vol.1
Harlford, Connection : Conecticat printers, Inc., 1964.
- McMaanis, D.L. "Effects of Peer-Models VS. Adults-Models and Social
Reinforcement on Intentionality of Children's Moral Judgments," Journal of
Psychology. 1974.
- Rooswelt, Theodore. The Free Citizen. New York : Edited by Herman Hagedorn,
The Macmillan Company, 1956.
- Ryans, D.G. and others. Characteristic of Teachers. Washington D.C : American
Counsil on Education, 1970.
- Sears, R.R. Maccoby, E.E., & Lewin, H. Patterns of Child Rearing, Evanston, 1957.
- Symonds, Percival M. "Characteristic of the Effective Teacher Based on Pupil
Evaluation," Journal of Experimental Education. 23 : 289 - 310 ; June,
1950.
- Wright, D. The Psychology of Moral Behavior. Middlesex, England ; Penguin Books
Ltd., 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

ตอนที่ 2.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา

ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นบิดามารดาที่ดี
 มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นบิดามารดาที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นบิดามารดาที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 2.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู-อาจารย์

ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นครู-อาจารย์
ที่ดีมากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นครู-อาจารย์ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นครู-อาจารย์ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 2.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป
 ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี
 มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของการเป็น
บิดามารดาที่ดี การเป็นครู-อาจารย์ที่ดี และการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีอย่างไรบ้าง โปรดเขียนตอบ
ลงในที่ว่างข้างล่างได้โดยเสรี

This image shows a blank sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

ขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือ

(นางพชรวรรณ ครูทนาย)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนราชวินิต มัธยม

ผู้วิจัย

(สำหรับผู้ปกครอง)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน โปรดตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ต่อการนำผลไปใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมในสังคมไทยต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงสำหรับท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () น้อยกว่า 30 ปี () 31 - 40 ปี
 () 41 - 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี
4. ท่านตอบแบบสอบถามในฐานะของผู้ปกครองของนักเรียนในระดับชั้นอะไร
 () มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) () มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)
5. ท่านเกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะ
 () บิดา () มารดา
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม คือ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ขอให้ท่านพิจารณาว่าคุณลักษณะเหล่านั้นมีความจำเป็นต่อการเป็น บิดามารดาที่ดี ครูอาจารย์ที่ดีและผู้ใหญ่ที่ดี มากหรือน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ความหมายของตัวเลขในช่องตารางมีดังนี้

- 1 หมายถึง มีความจำเป็นน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีความจำเป็นน้อย
- 3 หมายถึง มีความจำเป็นปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความจำเป็นมาก
- 5 หมายถึง มีความจำเป็นมากที่สุด

ตอนที่ 2.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิฑามารดา

ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นบิฑามารดาที่ดี
 มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นบิฑามารดาที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นบิดามารดาที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 2.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู-อาจารย์
 ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นครู-อาจารย์
 ที่ดีมากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นครู-อาจารย์ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นครู-อาจารย์ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 2.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี
 มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของการเป็น
 บิดามารดาที่ดี การเป็นครู-อาจารย์ที่ดี และการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีอย่างไรบ้าง โปรดเขียนตอบ
 ลงในที่ว่างข้างล่างได้โดยเสรี

ขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือ

(นางพชรวรรณ ครูทนาค)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนราชวินิต มัธยม

ผู้วิจัย

(สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน โปรดตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ต่อการนำผล
ไปใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมในสังคมไทย
ต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงสำหรับท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา () มัธยมศึกษาปีที่ 3 () มัธยมศึกษาปีที่ 6
3. คะแนนเฉลี่ยสะสมถึงเทอมที่แล้วเท่ากับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม คือ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป ขอให้ท่านพิจารณาว่าคุณลักษณะเหล่านั้นมีความจำเป็นต่อการเป็น บิดามารดาที่ดี ครูอาจารย์ที่ดีและผู้ใหญ่ที่ดี มากหรือน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ความหมายของตัวเลขในช่องตารางมีดังนี้

- 1 หมายถึง มีความจำเป็นน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีความจำเป็นน้อย
- 3 หมายถึง มีความจำเป็นปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความจำเป็นมาก
- 5 หมายถึง มีความจำเป็นมากที่สุด

ตอนที่ 2.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิฑามารดา

ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นบิฑามารดาที่ดี
 มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นบิฑามารดาที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นบิดามารดาที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 2.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู-อาจารย์

ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นครู-อาจารย์
ที่ดีมากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นครู-อาจารย์ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นครู-อาจารย์ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 2.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป
 ท่านคิดว่าคุณธรรมจริยธรรมต่อไปนี้ มีความจำเป็นสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี
 มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ประหยัด					
2	รู้จักให้อภัย					
3	ตรงต่อเวลา					
4	พูดจาสุภาพ					
5	มีสติปัญญา					
6	กล้าตัดสินใจ					
7	ให้เกียรติผู้อื่น					
8	มีความอดทน					
9	มีใจเป็นกลาง					
10	มีความจริงใจ					
11	มีระเบียบวินัย					
12	กล้าแสดงออก					
13	สุภาพอ่อนโยน					
14	มีความคิดริเริ่ม					
15	มีความซื่อสัตย์					
16	มีความสามัคคี					
17	มีความเสียสละ					
18	มีความเป็นผู้นำ					
19	มีความยุติธรรม					
20	มีความรอบคอบ					
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี					
22	มีความกล้าหาญ					
23	ไม่มัวสุมอบายมุข					
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
25	วางตัวได้เหมาะสม					
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น					

ข้อที่	คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
27	รู้จักควบคุมอารมณ์					
28	มีความกตัญญูรู้คุณ					
29	มีความเมตตากรุณา					
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
31	มีความขยันหมั่นเพียร					
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา					
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี					
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
35	รัก และเอาใจใส่ครอบครัว					
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล					
37	ประพฤติตนตามกฎหมายเกณฑ์					
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์					
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของการเป็น
บิดามารดาที่ดี การเป็นครู-อาจารย์ที่ดี และการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีอย่างไรบ้าง โปรดเขียนตอบ
ลงในที่ว่างข้างล่างได้โดยเสรี

[illegible]

ขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือ

(นางพชรวรรณ ครูทนาย)

อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนราชวินิต มัธยม

ผู้วิจัย

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.31	0.70	30	4.30	0.92	18
2	รู้จักให้อภัย	4.60	0.57	14	4.25	0.75	23
3	ตรงต่อเวลา	4.11	0.88	35	4.18	0.89	26
4	พูดจาสุภาพ	4.00	0.86	37	4.14	0.81	30
5	มีสติปัญญา	4.11	0.84	35	4.00	0.89	36
6	กล้าตัดสินใจ	4.50	0.50	18	4.35	0.80	17
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.35	0.57	28	4.41	0.68	14
8	มีความอดทน	4.49	0.59	20	4.45	0.70	11
9	มีใจเป็นกลาง	4.65	0.48	11	4.46	0.77	9
10	มีความจริงใจ	4.67	0.65	10	4.70	0.50	3
11	มีระเบียบวินัย	3.92	0.95	39	4.11	0.77	32
12	กล้าแสดงออก	3.94	0.79	38	3.75	0.90	38
13	สุภาพอ่อนโยน	4.26	0.69	31	3.99	0.92	37
14	มีความคิดริเริ่ม	4.16	0.77	34	3.56	0.91	40
15	มีความซื่อสัตย์	4.60	0.49	14	4.71	0.59	2
16	มีความสามัคคี	4.77	0.42	5	4.50	0.69	8
17	มีความเสียสละ	4.80	0.49	4	4.28	0.85	20
18	มีความเป็นผู้นำ	4.69	0.52	8	4.06	1.00	34
19	มีความยุติธรรม	4.92	0.27	3	4.55	0.75	6
20	มีความรอบคอบ	4.43	0.74	24	4.10	0.89	33
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.61	0.65	13	4.36	0.76	15
22	มีความกล้าหาญ	4.17	0.75	33	4.25	0.80	23
23	ไม่มัว่สุขสบายมูข	4.75	0.57	6	4.73	0.60	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.42	0.81	25	4.15	0.83	28
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.50	0.70	18	4.42	0.64	13
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.33	0.68	29	4.28	0.94	20
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.41	0.57	26	4.29	0.60	19
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.57	0.55	16	4.57	0.53	5
29	มีความเมตตากรุณา	4.63	0.48	12	4.46	0.70	9
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.49	0.57	20	4.43	0.70	12

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.53	0.62	17	4.27	0.81	22
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.70	0.46	7	4.13	0.89	31
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.82	0.86	40	3.59	0.97	39
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.44	0.59	22	4.03	0.90	35
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	5.00	0.00	1	4.55	0.61	6
36	ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.96	0.20	2	4.63	0.64	4
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.24	0.57	32	4.15	0.99	28
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.68	0.56	9	4.36	0.76	15
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.36	0.74	27	4.18	0.75	26
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.44	0.67	22	4.21	0.73	25

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) 0.687

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.00	0.93	40	3.89	1.04	39
2	รู้จักให้อภัย	4.90	0.41	3	4.56	0.65	13
3	ตรงต่อเวลา	4.73	0.44	15	4.45	0.83	23
4	พูดจาสุภาพ	4.88	0.38	4	4.61	0.63	7
5	มีสติปัญญา	4.76	0.60	10	4.77	0.53	1
6	กล้าตัดสินใจ	4.69	0.54	18	4.51	0.69	19
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.67	0.47	21	4.27	0.87	37
8	มีความอดทน	4.88	0.32	4	4.54	0.71	17
9	มีใจเป็นกลาง	5.00	0.00	1	4.61	0.75	7
10	มีความจริงใจ	4.86	0.35	7	4.43	0.72	27
11	มีระเบียบวินัย	4.66	0.71	23	4.28	0.87	35
12	กล้าแสดงออก	4.20	0.86	36	4.42	0.67	29
13	สุภาพอ่อนโยน	4.16	1.24	37	4.36	0.84	31
14	มีความคิดริเริ่ม	4.50	0.57	30	4.36	0.76	31
15	มีความซื่อสัตย์	4.58	0.76	26	4.76	0.47	3
16	มีความสามัคคี	4.51	0.73	29	4.55	0.64	15
17	มีความเสียสละ	4.77	0.53	9	4.68	0.60	5
18	มีความเป็นผู้นำ	4.75	0.57	11	4.45	0.68	23
19	มีความยุติธรรม	5.00	0.00	1	4.59	0.65	11
20	มีความรอบคอบ	4.75	0.43	11	4.50	0.82	21
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.73	0.44	15	3.89	0.56	39
22	มีความกล้าหาญ	4.07	0.93	39	4.56	0.92	13
23	ไม่มัวลุ่มหลง	4.62	0.76	24	4.45	0.22	23
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.53	0.62	27	4.61	0.85	7
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.74	0.44	13	4.77	0.62	1
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.68	0.66	19	4.51	0.84	19
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.68	0.61	19	4.27	0.64	37
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.47	0.75	31	4.54	0.73	17

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
29	มีความเมตตากรุณา	4.74	0.52	13	4.61	0.58	7
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.62	0.56	24	4.43	0.66	27
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.53	0.64	27	4.28	0.74	35
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.67	0.60	21	4.42	0.77	29
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	4.09	0.91	38	4.36	1.06	31
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.22	0.76	35	4.36	0.74	31
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.78	0.41	8	4.76	0.75	3
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.87	0.34	6	4.55	0.50	15
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.28	0.84	34	4.68	0.77	5
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.72	0.55	17	4.45	0.62	23
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.41	0.83	33	4.59	0.54	11
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.45	0.85	32	4.50	0.82	21

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.383

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.35	0.64	29	4.13	0.80	36
2	รู้จักให้อภัย	4.58	0.62	11	4.21	0.74	31
3	ตรงต่อเวลา	4.52	0.61	16	4.46	0.61	15
4	พูดจาสุภาพ	4.25	0.67	34	4.38	0.75	25
5	มีสติปัญญา	4.37	0.73	27	4.19	0.84	33
6	กล้าตัดสินใจ	4.33	0.75	30	4.26	0.76	27
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.53	0.64	15	4.51	0.56	8
8	มีความอดทน	4.48	0.66	18	4.49	0.66	13

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
9	มีใจเป็นกลาง	4.70	0.57	1	4.25	0.84	28
10	มีความจริงใจ	4.63	0.54	7	4.50	0.50	9
11	มีระเบียบวินัย	4.38	0.67	26	4.09	0.97	37
12	กล้าแสดงออก	4.29	0.73	32	4.06	0.88	39
13	สุภาพอ่อนโยน	4.18	0.83	38	4.46	0.68	15
14	มีความคิดริเริ่ม	4.25	0.77	34	4.07	0.76	38
15	มีความซื่อสัตย์	4.59	0.62	10	4.45	0.71	18
16	มีความสามัคคี	4.56	0.64	14	4.44	0.61	20
17	มีความเสียสละ	4.66	0.62	4	4.56	0.68	5
18	มีความเป็นผู้นำ	4.41	0.68	24	4.22	0.76	30
19	มีความยุติธรรม	4.33	0.79	30	4.42	0.80	22
20	มีความรอบคอบ	4.26	0.70	33	4.20	0.77	32
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.44	0.68	22	4.53	0.57	6
22	มีความกล้าหาญ	4.17	0.81	39	4.14	0.79	34
23	ไม่มัวลุ่มหลงมัวเมา	4.58	0.64	11	4.73	0.55	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.41	0.72	24	4.48	0.61	14
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.44	0.70	22	4.43	0.67	21
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.48	0.64	18	4.41	0.72	23
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.57	0.57	13	4.50	0.62	9
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.65	0.62	5	4.46	0.70	15
29	มีความเมตตากรุณา	4.70	0.50	1	4.45	0.65	18
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.65	0.55	5	4.38	0.78	25
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.45	0.65	20	4.58	0.65	3
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.45	0.67	20	4.57	0.72	4
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	4.05	0.83	40	3.93	0.97	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.21	0.73	37	4.14	0.92	34
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.62	0.82	9	4.50	0.75	9
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.68	0.60	3	4.60	0.55	2
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.24	0.68	36	4.41	0.75	23
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.63	0.63	7	4.52	0.74	7
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.36	0.66	28	4.24	0.67	29
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.50	0.61	17	4.50	0.69	9

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.587

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนชาย และ
นักเรียนหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.33	0.93	21	4.28	0.69	26
2	รู้จักให้อภัย	4.45	0.71	14	4.40	0.66	19
3	ตรงต่อเวลา	4.26	0.88	24	4.03	0.88	37
4	พูดจาสุภาพ	3.92	0.90	36	4.22	0.74	28
5	มีสติปัญญา	4.03	0.91	35	4.08	0.82	36
6	กล้าตัดสินใจ	4.36	0.77	19	4.49	0.56	14
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.42	0.59	16	4.34	0.67	21
8	มีความอดทน	4.52	0.61	10	4.42	0.68	17
9	มีใจเป็นกลาง	4.53	0.74	9	4.58	0.53	10
10	มีความจริงใจ	4.82	0.43	1	4.55	0.67	12
11	มีระเบียบวินัย	3.84	0.92	37	4.19	0.77	31
12	กล้าแสดงออก	3.75	0.86	38	3.94	0.82	39
13	สุภาพอ่อนโยน	4.08	0.92	34	4.17	0.71	35
14	มีความคิดริเริ่ม	3.71	0.89	39	4.01	0.88	38
15	มีความซื่อสัตย์	4.58	0.59	7	4.73	0.49	3
16	มีความสามัคคี	4.57	0.50	8	4.59	0.68	9
17	มีความเสียสละ	4.41	0.84	17	4.67	0.60	5
18	มีความเป็นผู้นำ	4.14	1.01	33	4.61	0.58	8
19	มีความยุติธรรม	4.78	0.59	2	4.69	0.59	4
20	มีความรอบคอบ	4.23	0.86	26	4.20	0.95	30
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.29	0.82	23	4.66	0.60	6
22	มีความกล้าหาญ	4.18	0.82	32	4.18	0.83	33
23	ไม่มัวลุ่มลุ่มอ้อมอ้อม	4.64	0.69	5	4.84	0.44	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.25	0.77	25	4.32	0.89	23
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.41	0.79	17	4.42	0.67	17
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.32	0.80	22	4.29	0.84	25
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.46	0.70	13	4.22	0.67	28
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.45	0.64	14	4.49	0.62	14
29	มีความเมตตากรุณา	4.59	0.68	6	4.50	0.52	13
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.52	0.69	10	4.34	0.62	21
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.23	0.77	26	4.37	0.78	20
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.21	0.96	30	4.48	0.62	16
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.70	0.82	40	3.79	0.88	40

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.22	0.76	28	4.25	0.82	27
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.69	0.46	4	4.66	0.59	6
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.75	0.50	3	4.74	0.56	2
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.21	0.80	30	4.18	0.82	33
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.48	0.70	12	4.56	0.67	11
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.35	0.74	20	4.19	0.76	31
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.22	0.87	28	4.31	0.74	24

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.770

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนชาย และ
นักเรียนหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	3.83	1.11	39	4.09	0.69	38
2	รู้จักให้อภัย	4.61	0.63	16	4.79	0.62	3
3	ตรงต่อเวลา	4.55	0.74	21	4.55	0.68	20
4	พูดจาสุภาพ	4.70	0.59	8	4.79	0.48	3
5	มีสติปัญญา	4.67	0.68	11	4.66	0.51	10
6	กล้าตัดสินใจ	4.53	0.67	23	4.67	0.57	9
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.40	0.80	28	4.54	0.64	22
8	มีความอดทน	4.70	0.57	8	4.76	0.49	6
9	มีใจเป็นกลาง	4.75	0.65	4	4.66	0.55	10
10	มีความจริงจัง	4.53	0.73	23	4.56	0.67	19
11	มีระเบียบวินัย	4.56	0.80	19	4.10	0.97	37
12	กล้าแสดงออก	4.36	0.74	31	4.36	0.83	33
13	สุภาพอ่อนโยน	4.40	0.75	28	4.44	0.73	26
14	มีความคิดริเริ่ม	4.29	0.75	36	4.57	0.55	17
15	มีความซื่อสัตย์	4.71	0.74	7	4.43	0.79	29
16	มีความสามัคคี	4.52	0.70	25	4.57	0.62	17
17	มีความเสียสละ	4.85	0.36	1	4.60	0.69	15
18	มีความเป็นผู้นำ	4.54	0.90	22	4.66	0.16	10
19	มีความยุติธรรม	4.79	0.50	2	4.81	0.52	2
20	มีความรอบคอบ	4.70	0.61	8	4.44	0.73	26
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.78	0.44	3	4.69	0.46	7

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
22	มีความกล้าหาญ	4.05	1.02	38	4.12	0.82	36
23	ไม่มัวลุ่มอบายมุข	4.67	0.75	11	4.66	0.84	10
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.64	0.66	14	4.41	0.71	31
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.72	0.45	5	4.62	0.61	14
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.57	0.78	17	4.44	0.75	26
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.36	0.67	31	4.68	0.63	8
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.31	0.70	34	4.55	0.77	20
29	มีความเมตตากรุณา	4.56	0.54	19	4.58	0.62	16
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.57	0.60	17	4.32	0.75	34
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.40	0.71	28	4.40	0.72	32
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.65	0.67	13	4.53	0.71	23
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	4.15	1.02	37	3.85	0.99	39
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.41	0.66	27	4.28	0.87	35
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.46	0.65	26	4.52	0.71	25
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.72	0.49	5	4.89	0.34	1
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.31	0.93	34	4.42	0.65	30
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.64	0.64	14	4.78	0.52	5
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.36	0.84	31	4.53	0.50	23
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	3.00	3.00	40	3.00	3.38	40

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.602

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนชาย และ
นักเรียนหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.17	0.74	37	4.24	0.75	35
2	รู้จักให้อภัย	4.23	0.69	33	4.58	0.62	10
3	ตรงต่อเวลา	4.42	0.57	20	4.41	0.71	24
4	พูดจาสุภาพ	4.26	0.76	31	4.32	0.69	28
5	มีสติปัญญา	4.27	0.82	30	4.32	0.69	28
6	กล้าตัดสินใจ	4.32	0.81	25	4.27	0.69	32
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.45	0.64	17	4.59	0.55	8
8	มีความอดทน	4.50	0.64	10	4.47	0.67	21

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
9	มีใจเป็นกลาง	4.33	0.78	24	4.65	0.61	4
10	มีความจริงใจ	4.53	0.56	8	4.80	0.40	2
11	มีระเบียบวินัย	4.20	0.97	36	4.27	0.71	32
12	กล้าแสดงออก	4.25	0.78	32	4.18	0.61	38
13	สุภาพอ่อนโยน	4.42	0.75	20	4.22	0.78	37
14	มีความคิดริเริ่ม	4.31	0.76	26	4.50	0.66	14
15	มีความซื่อสัตย์	4.47	0.68	13	4.57	0.65	11
16	มีความสามัคคี	4.48	0.62	11	4.29	0.82	31
17	มีความเสียสละ	4.60	0.68	2	4.50	0.69	14
18	มีความเป็นผู้นำ	4.51	0.66	9	4.50	0.67	14
19	มีความยุติธรรม	4.29	0.89	29	4.24	0.86	35
20	มีความรอบคอบ	4.06	0.77	39	4.30	0.78	30
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.45	0.70	17	4.43	0.70	22
22	มีความกล้าหาญ	4.21	0.83	35	4.08	0.78	39
23	ไม่มัวลุ่มหลงมัวเมา	4.46	0.71	16	4.85	0.36	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.38	0.69	23	4.48	0.73	18
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.47	0.70	13	4.26	0.90	34
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.48	0.73	11	4.41	0.63	24
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.56	0.61	6	4.48	0.64	18
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.70	0.59	1	4.41	0.71	24
29	มีความเมตตากรุณา	4.60	0.60	2	4.55	0.59	12
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.47	0.73	13	4.54	0.65	13
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.44	0.70	19	4.49	0.69	17
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.30	0.81	28	4.72	0.49	3
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.91	0.98	40	4.34	0.86	27
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.10	0.83	38	4.60	0.65	5
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.60	0.73	2	4.48	0.67	18
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.58	0.67	5	4.60	0.58	5
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.23	0.79	33	4.42	0.64	23
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.55	0.65	7	4.60	0.72	5
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.31	0.74	26	4.59	0.60	8
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.40	0.69	22	3.00	3.54	40

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.344

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง,ระดับผลการเรียนปานกลางและระดับผลการเรียนต่ำ เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2	$\bar{X}_3$	S.D.	R_3
1	ประหยัด	4.34	0.73	25	4.36	0.72	14	4.19	1.02	34
2	รู้จักให้อภัย	4.21	0.69	32	4.53	0.66	8	4.56	0.66	14
3	ตรงต่อเวลา	3.97	0.89	39	4.12	0.79	24	4.33	0.96	29
4	พูดจาสุภาพ	4.26	0.67	30	3.86	0.79	36	4.13	1.02	35
5	มีสติปัญญา	4.11	0.77	35	3.96	0.88	33	4.11	0.96	37
6	กล้าตัดสินใจ	4.49	0.73	10	4.41	0.67	13	4.37	0.59	27
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.50	0.71	9	4.09	0.63	27	4.44	0.66	20
8	มีความอดทน	4.44	0.69	12	4.45	0.62	11	4.54	0.63	17
9	มีใจเป็นกลาง	4.54	0.67	6	4.58	0.65	4	4.46	0.71	19
10	มีความจริงใจ	4.56	0.62	5	4.76	0.53	2	4.74	0.55	4
11	มีระเบียบวินัย	4.40	0.73	17	3.63	0.84	37	4.06	0.85	40
12	กล้าแสดงออก	4.07	0.82	37	3.45	0.88	39	4.07	0.79	39
13	สุภาพอ่อนโยน	4.09	0.87	36	4.07	0.85	30	4.44	0.74	20
14	มีความคิดริเริ่ม	4.03	0.83	38	3.53	0.91	38	4.11	0.81	37
15	มีความซื่อสัตย์	4.79	0.56	2	4.36	0.76	14	4.61	0.49	11
16	มีความสามัคคี	4.41	0.64	15	4.58	0.61	4	4.80	0.40	3
17	มีความเสียสละ	4.39	0.80	19	4.49	0.73	10	4.81	0.58	2
18	มีความเป็นผู้นำ	4.31	0.92	26	4.11	0.95	25	4.56	0.83	14
19	มีความยุติธรรม	4.43	0.67	14	4.53	0.70	8	4.43	0.83	22
20	มีความรอบคอบ	4.19	0.88	33	4.16	0.86	22	4.33	0.98	29
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.40	0.73	17	4.13	0.91	23	4.61	0.65	11
22	มีความกล้าหาญ	4.24	0.75	31	3.95	0.94	34	4.43	0.63	22
23	ไม่มัวลุ่มอบายมุข	4.83	0.45	1	4.89	0.31	1	4.41	0.85	25
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.31	0.77	26	4.24	0.93	19	4.31	0.77	31
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.39	0.54	19	4.30	0.89	17	4.61	0.65	11
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.31	0.93	26	4.22	0.80	20	4.41	0.65	25
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.51	0.58	7	4.05	0.76	32	4.52	0.60	18
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.41	0.60	15	4.36	0.72	14	4.70	0.46	6
29	มีความเมตตากรุณา	4.19	0.70	33	4.57	0.64	7	4.63	0.62	8
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.47	0.73	11	4.30	0.59	17	4.56	0.63	14
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.44	0.67	12	4.08	0.84	29	4.43	0.76	22
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.39	0.72	19	4.11	0.97	25	4.63	0.59	8
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.94	0.79	40	3.24	0.56	40	4.20	0.89	33

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2	$\bar{X}_3$	S.D.	R_3
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.27	0.74	29	3.92	0.79	35	4.63	0.65	8
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.64	0.63	4	4.58	0.49	4	4.85	0.36	1
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.77	0.56	3	4.72	0.50	3	4.74	0.52	4
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.39	0.82	19	4.07	0.77	30	4.13	0.82	35
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.51	0.69	7	4.43	0.73	12	4.65	0.58	7
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.39	0.68	19	4.09	0.88	27	4.37	0.59	27
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.37	0.80	24	4.17	0.77	21	4.26	0.86	32

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_{s1-2}) = 0.596ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_{s1-3}) = 0.494ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_{s2-3}) = 0.608

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง,ระดับผลการเรียน
ปานกลางและระดับผลการเรียนต่ำ เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2	$\bar{X}_3$	S.D.	R_3
1	ประหยัด	4.39	0.72	26	3.68	0.91	40	3.74	1.17	39
2	รู้จักให้อภัย	4.77	0.56	4	4.62	0.78	14	4.72	0.45	11
3	ตรงต่อเวลา	4.54	0.67	18	4.42	0.82	30	4.74	0.55	9
4	พูดจาสุภาพ	4.73	0.53	9	4.72	0.58	5	4.80	0.49	3
5	มีสติปัญญา	4.77	0.56	4	4.72	0.45	5	4.44	0.76	30
6	กล้าตัดสินใจ	4.59	0.62	17	4.54	0.57	20	4.70	0.68	13
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.30	0.76	31	4.51	0.62	21	4.63	0.78	20
8	มีความอดทน	4.69	0.69	11	4.72	0.45	5	4.80	0.40	3
9	มีใจเป็นกลาง	4.76	0.52	7	4.80	0.54	1	4.50	0.74	29
10	มีความจริงใจ	4.20	0.67	36	4.80	0.54	1	4.63	0.75	20
11	มีระเบียบวินัย	4.61	0.78	13	4.20	0.83	37	4.15	1.11	38
12	กล้าแสดงออก	4.37	0.74	27	4.42	0.73	30	4.26	0.91	35
13	สุภาพอ่อนโยน	4.34	0.79	29	4.36	0.72	33	4.61	0.65	22
14	มีความคิดริเริ่ม	4.14	0.66	37	4.63	0.60	12	4.52	0.66	27
15	มีความซื่อสัตย์	4.66	0.77	12	4.59	0.61	15	4.43	0.95	32
16	มีความสามัคคี	4.54	0.60	18	4.47	0.73	27	4.65	0.61	18
17	มีความเสียสละ	4.61	0.62	13	4.72	0.58	5	4.87	0.43	1
18	มีความเป็นผู้นำ	4.47	0.71	22	4.63	0.60	12	4.72	0.59	11
19	มีความยุติธรรม	4.87	0.41	1	4.72	0.58	5	4.81	0.51	2

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2	$\bar{X}_3$	S.D.	R_3
20	มีความรอบคอบ	4.49	0.69	21	4.49	0.73	25	4.80	0.52	3
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.71	0.48	10	4.72	0.45	5	4.78	0.42	8
22	มีความกล้าหาญ	4.03	1.00	38	4.00	0.84	38	4.28	0.91	34
23	ไม่มัวลุ่มอบายมุข	4.76	0.69	7	4.74	0.77	4	4.44	0.92	30
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.31	0.69	30	4.57	0.73	19	4.74	0.55	9
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.83	0.38	3	4.50	0.62	22	4.70	0.53	13
26	ไม่ินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.41	0.80	25	4.45	0.88	28	4.70	0.46	13
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.54	0.60	18	4.50	0.73	22	4.52	0.66	27
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.44	0.73	24	4.45	0.62	28	4.39	0.91	33
29	มีความเมตตากรุณา	4.60	0.60	16	4.38	0.61	32	4.80	0.40	3
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.46	0.71	23	4.28	0.70	35	4.67	0.58	17
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.36	0.63	28	4.29	0.79	34	4.61	0.65	22
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.61	0.70	13	4.50	0.72	22	4.69	0.63	16
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.87	1.01	39	4.00	1.08	38	4.17	0.92	37
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.29	0.72	32	4.24	0.86	36	4.57	0.68	25
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.26	0.79	33	4.59	0.61	15	4.65	0.55	18
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.84	0.36	2	4.78	0.50	3	4.80	0.40	3
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.24	0.87	34	4.58	0.49	17	4.22	0.99	36
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.77	0.54	4	4.72	0.58	5	4.61	0.65	22
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.21	0.77	35	4.58	0.49	17	4.56	0.76	26
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	3.74	1.78	40	4.49	0.73	25	0.11	4.45	40

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_{s1-2}) = 0.472ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_{s1-3}) = 0.426ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_{s2-3}) = 0.332

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของครูชาย และ
ครูหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับปีตามารดา

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.29	0.65	19	4.17	0.70	24
2	รู้จักให้อภัย	4.64	0.48	4	4.48	0.69	8
3	ตรงต่อเวลา	4.71	0.45	3	4.23	0.72	21
4	พูดจาสุภาพ	4.46	0.68	12	4.25	0.70	20
5	มีสติปัญญา	4.00	0.76	35	3.94	0.72	32
6	กล้าตัดสินใจ	4.21	0.77	25	3.90	0.56	34
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.36	0.61	16	4.13	0.73	27
8	มีความอดทน	4.36	0.67	16	4.33	0.67	19
9	มีใจเป็นกลาง	4.43	0.62	13	4.38	0.68	14
10	มีความจริงใจ	4.64	0.48	4	4.38	0.68	14
11	มีระเบียบวินัย	4.21	0.77	25	4.50	0.60	4
12	กล้าแสดงออก	4.07	0.53	33	3.73	0.56	39
13	สุภาพอ่อนโยน	4.00	0.71	35	4.35	0.58	17
14	มีความคิดริเริ่ม	4.14	0.74	29	3.85	0.93	38
15	มีความซื่อสัตย์	4.79	0.41	1	4.48	0.69	8
16	มีความสามัคคี	4.43	0.62	13	4.19	0.90	23
17	มีความเสียสละ	4.29	0.59	19	4.35	0.58	17
18	มีความเป็นผู้นำ	4.14	0.74	29	3.96	0.71	30
19	มีความยุติธรรม	4.64	0.48	4	4.40	0.56	13
20	มีความรอบคอบ	4.21	0.67	25	4.21	0.72	22
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.36	0.81	16	4.44	0.60	11
22	มีความกล้าหาญ	3.86	0.64	39	3.90	0.66	34
23	ไม่มัวลุ่มอบายมุข	4.64	0.81	4	4.83	0.38	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.54	0.73	10	4.15	0.69	26
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.25	0.57	24	4.17	0.61	24
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	3.96	0.91	37	3.98	0.75	28
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.39	0.72	15	4.50	0.60	4
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.50	0.63	11	4.75	0.62	2
29	มีความเมตตากรุณา	4.29	0.45	19	4.38	0.68	14
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.14	0.58	29	4.42	0.66	12
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.29	0.59	19	4.50	0.60	4
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.29	0.65	19	4.50	0.60	4
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.18	0.93	40	3.71	0.72	40

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.21	0.56	25	3.98	0.75	28
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.75	0.43	2	4.71	0.45	3
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.57	0.62	9	3.92	0.70	33
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	3.96	0.50	37	3.88	0.72	36
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.64	0.61	4	4.48	0.66	8
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.04	0.87	34	3.88	0.72	36
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.11	0.62	32	3.96	0.62	30

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.639

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของครูชาย และ
ครูหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.29	0.65	37	3.94	0.69	39
2	รู้จักให้อภัย	4.64	0.61	10	4.50	0.69	15
3	ตรงต่อเวลา	4.86	0.35	1	4.67	0.47	2
4	พูดจาสุภาพ	4.71	0.45	3	4.62	0.49	8
5	มีสติปัญญา	4.43	0.73	27	4.44	0.60	18
6	กล้าตัดสินใจ	4.36	0.67	33	4.21	0.53	35
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.57	0.49	13	4.21	0.63	35
8	มีความอดทน	4.50	0.68	17	4.38	0.59	22
9	มีใจเป็นกลาง	4.71	0.59	3	4.56	0.69	12
10	มีความจริงใจ	4.61	0.49	12	4.67	0.47	2
11	มีระเบียบวินัย	4.64	0.48	10	4.73	0.44	1
12	กล้าแสดงออก	4.46	0.68	23	4.33	0.47	26
13	สุภาพอ่อนโยน	4.25	0.69	39	4.42	0.57	20
14	มีความคิดริเริ่ม	4.57	0.62	13	4.27	0.44	32
15	มีความซื่อสัตย์	4.46	0.82	23	4.54	0.66	14
16	มีความสามัคคี	4.36	0.67	33	4.33	0.70	26
17	มีความเสียสละ	4.39	0.72	30	4.50	0.60	15
18	มีความเป็นผู้นำ	4.50	0.63	17	4.25	0.62	33
19	มีความยุติธรรม	4.71	0.45	3	4.62	0.49	8
20	มีความรอบคอบ	4.32	0.66	36	4.31	0.54	29
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.79	0.62	2	4.56	0.50	12

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
22	มีความกล้าหาญ	4.29	0.59	37	4.08	0.51	38
23	ไม่มัวลุ่มหลงมัวเมา	4.71	0.45	3	4.67	0.58	2
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.50	0.63	17	4.38	0.49	22
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.50	0.68	17	4.33	0.58	26
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.39	0.62	30	4.13	0.56	37
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.68	0.60	9	4.62	0.49	8
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.43	0.73	27	4.67	0.47	2
29	มีความเมตตากรุณา	4.54	0.68	15	4.65	0.55	6
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.36	0.61	33	4.42	0.66	20
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.39	0.62	30	4.44	0.69	18
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.50	0.68	17	4.31	0.64	29
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.86	0.64	40	3.88	0.80	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.43	0.62	27	4.25	0.51	33
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.46	0.50	23	4.60	0.66	11
36	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.71	0.59	3	4.50	0.60	15
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.54	0.63	15	4.37	0.56	24
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.71	0.45	3	4.65	0.48	6
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.50	0.68	17	4.37	0.65	24
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.46	0.63	23	4.31	0.54	29

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.602

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของครูชาย และ
ครูหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.39	0.49	10	4.12	0.61	33
2	รู้จักให้อภัย	4.36	0.61	11	4.33	0.64	11
3	ตรงต่อเวลา	4.29	0.45	15	4.21	0.63	26
4	พูดจาสุภาพ	4.29	0.65	15	4.25	0.70	22
5	มีสติปัญญา	4.11	0.62	29	4.10	0.60	34
6	กล้าตัดสินใจ	4.21	0.56	18	4.10	0.56	34
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.21	0.62	18	4.27	0.56	20
8	มีความอดทน	4.11	0.56	29	4.25	0.70	22
9	มีใจเป็นกลาง	4.43	0.62	8	4.19	0.59	29

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
10	มีความจริงใจ	4.29	0.70	15	4.42	0.66	4
11	มีระเบียบวินัย	4.21	0.62	18	4.37	0.56	6
12	กล้าแสดงออก	3.93	0.70	39	4.10	0.60	34
13	สุภาพอ่อนโยน	4.32	0.60	14	4.31	0.64	14
14	มีความคิดริเริ่ม	4.11	0.56	29	4.10	0.60	34
15	มีความซื่อสัตย์	4.57	0.49	1	4.65	0.48	1
16	มีความสามัคคี	4.11	0.31	29	4.31	0.54	14
17	มีความเสียสละ	4.21	0.56	18	4.29	0.63	18
18	มีความเป็นผู้นำ	4.11	0.56	29	4.21	0.57	26
19	มีความยุติธรรม	4.57	0.62	1	4.38	0.59	5
20	มีความรอบคอบ	4.07	0.59	35	4.19	0.59	29
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.07	0.70	35	4.13	0.56	32
22	มีความกล้าหาญ	3.89	0.56	40	4.04	0.55	39
23	ไม่มัวสุมอบายมุข	4.18	0.71	24	4.62	0.59	2
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.07	0.70	35	4.37	0.56	6
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.36	0.61	11	4.23	0.61	25
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.11	0.56	29	4.21	0.66	26
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.50	0.63	4	4.27	0.76	20
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.43	0.62	8	4.60	0.66	3
29	มีความเมตตากรุณา	4.50	0.50	4	4.33	0.67	11
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.18	0.71	24	4.31	0.64	14
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.14	0.52	26	4.29	0.66	18
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.21	0.56	18	4.33	0.70	11
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	4.07	0.65	35	3.88	0.72	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.14	0.52	26	4.10	0.60	34
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.57	0.49	1	4.35	0.73	9
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.50	0.50	4	4.35	0.65	9
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.14	0.64	26	4.25	0.65	22
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.50	0.50	4	4.37	0.65	6
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.36	0.61	11	4.17	0.67	31
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.21	0.56	18	4.31	0.64	14

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.552

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของผู้ปกครองชาย และ
ผู้ปกครองหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.19	0.72	26	4.28	0.58	21
2	รู้จักให้อภัย	4.24	0.59	21	4.18	0.46	30
3	ตรงต่อเวลา	4.40	0.57	8	4.55	0.54	4
4	พูดจาสุภาพ	4.23	0.60	22	4.37	0.58	12
5	มีสติปัญญา	4.18	0.75	27	4.16	0.60	32
6	กล้าตัดสินใจ	4.29	0.65	17	4.17	0.65	31
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.17	0.81	32	4.43	0.62	7
8	มีความอดทน	4.35	0.70	12	4.47	0.67	5
9	มีใจเป็นกลาง	4.40	0.69	8	4.32	0.61	17
10	มีความจริงใจ	4.53	0.56	3	4.23	0.56	25
11	มีระเบียบวินัย	4.31	0.66	16	4.34	0.32	14
12	กล้าแสดงออก	4.14	0.62	35	4.01	0.78	39
13	สุภาพอ่อนโยน	4.13	0.70	36	4.06	0.58	37
14	มีความคิดริเริ่ม	4.15	0.68	34	4.16	0.66	32
15	มีความซื่อสัตย์	4.65	0.61	1	4.63	0.58	3
16	มีความสามัคคี	4.32	0.61	14	4.19	0.64	28
17	มีความเสียสละ	4.18	0.71	27	4.23	0.72	25
18	มีความเป็นผู้นำ	4.45	0.62	6	4.11	0.63	35
19	มีความยุติธรรม	4.32	0.65	14	4.32	0.61	17
20	มีความรอบคอบ	4.40	0.57	8	4.4	0.60	9
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.21	0.68	24	4.42	0.65	8
22	มีความกล้าหาญ	4.18	0.64	27	4.06	0.61	37
23	ไม่มัวลุ่มอบายมุข	4.49	0.78	4	4.67	0.55	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.45	0.61	6	4.22	0.66	27
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.18	0.64	27	4.24	0.57	24
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	3.91	0.83	39	4.39	0.58	10
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.26	0.67	19	4.28	0.55	21
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.47	0.64	5	4.47	0.56	5
29	มีความเมตตากรุณา	4.29	0.65	17	4.3	0.57	20
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.22	0.67	23	4.1	0.52	36
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.35	0.55	12	4.34	0.59	14
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.07	0.78	38	4.31	0.67	19
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.67	0.74	40	3.75	0.79	40

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.25	0.70	20	4.28	0.55	21
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.60	0.49	2	4.67	0.47	1
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.40	0.57	8	4.38	0.61	11
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.18	0.64	27	4.15	0.59	34
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.17	0.71	32	4.33	0.60	16
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.11	0.69	37	4.19	0.67	28
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.21	0.73	24	4.35	0.59	13

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.630

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของผู้ปกครองชาย และ
ผู้ปกครองหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.11	0.69	37	4.28	0.74	33
2	รู้จักให้อภัย	3.94	1.52	38	4.57	0.57	3
3	ตรงต่อเวลา	4.57	0.57	6	4.56	0.52	4
4	พูดจาสุภาพ	4.56	0.55	7	4.55	0.54	9
5	มีสติปัญญา	4.59	0.57	4	4.50	0.52	17
6	กล้าตัดสินใจ	4.45	0.62	17	4.44	0.64	24
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.27	0.72	31	4.39	0.71	27
8	มีความอดทน	4.48	0.50	12	4.56	0.52	4
9	มีใจเป็นกลาง	4.67	0.55	3	4.53	0.62	12
10	มีความจริงใจ	4.33	0.62	27	4.52	0.59	15
11	มีระเบียบวินัย	4.42	0.70	20	4.54	0.62	11
12	กล้าแสดงออก	4.33	0.71	27	4.30	0.75	31
13	สุภาพอ่อนโยน	4.35	0.55	24	4.48	0.54	21
14	มีความคิดริเริ่ม	4.37	0.63	21	4.51	0.62	16
15	มีความซื่อสัตย์	4.49	0.56	10	4.49	0.62	19
16	มีความสามัคคี	4.49	0.50	10	4.38	0.58	28
17	มีความเสียสละ	4.30	0.61	29	4.50	0.61	17
18	มีความเป็นผู้นำ	4.46	0.70	16	4.62	0.63	2
19	มีความยุติธรรม	4.59	0.60	4	4.56	0.57	4
20	มีความรอบคอบ	4.35	0.74	24	4.00	37.00	39
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.47	0.59	13	4.55	0.57	9

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
22	มีความกล้าหาญ	4.25	0.67	32	4.28	0.66	33
23	ไม่มัวลุ่มอบายมุข	4.84	0.37	1	4.80	0.40	1
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.47	0.57	13	4.36	0.61	30
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.34	0.74	26	4.30	0.62	31
26	ไม่ินทาวาร้ายผู้อื่น	4.25	0.80	32	4.26	0.72	36
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.43	0.57	19	4.56	0.62	4
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.45	0.64	17	4.44	0.64	24
29	มีความเมตตากรุณา	4.37	0.72	21	4.49	0.67	19
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.88	1.33	39	4.27	0.71	35
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.24	0.76	34	4.17	0.69	37
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.22	0.84	35	4.45	0.77	23
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.83	0.68	40	3.93	0.78	40
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.20	0.57	36	4.17	0.65	37
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.53	0.56	8	4.53	0.62	12
36	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.28	0.69	30	4.38	0.67	28
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.47	0.64	13	4.41	0.75	26
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.76	0.51	2	4.56	0.54	4
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.53	0.56	8	4.47	0.61	22
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.36	0.71	23	4.53	0.54	12

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.608

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและอันดับความคิดเห็นของผู้ปกครองชาย และ
ผู้ปกครองหญิง เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
1	ประหยัด	4.28	0.53	15	4.31	0.61	22
2	รู้จักให้อภัย	4.29	0.70	14	4.49	0.57	8
3	ตรงต่อเวลา	4.53	0.56	3	4.47	0.52	9
4	พูดจาสุภาพ	4.27	0.77	17	4.32	0.60	19
5	มีสติปัญญา	3.37	1.87	40	4.16	0.83	37
6	กล้าตัดสินใจ	4.13	0.81	38	4.23	0.75	30
7	ให้เกียรติผู้อื่น	4.25	0.74	21	4.36	0.62	16
8	มีความอดทน	4.27	0.72	17	4.32	0.61	19
9	มีใจเป็นกลาง	4.32	0.71	9	4.37	0.76	15

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}_1$	S.D.	R_1	$\bar{X}_2$	S.D.	R_2
10	มีความจริงใจ	4.53	0.56	3	4.23	0.56	30
11	มีระเบียบวินัย	4.31	0.66	13	4.34	0.32	17
12	กล้าแสดงออก	4.25	0.64	21	4.20	0.65	35
13	สุภาพอ่อนโยน	4.21	0.64	23	4.39	0.63	13
14	มีความคิดริเริ่ม	4.26	0.78	19	4.41	0.68	12
15	มีความซื่อสัตย์	4.45	0.67	6	4.62	0.58	1
16	มีความสามัคคี	4.32	0.55	9	4.50	0.61	7
17	มีความเสียสละ	4.19	0.74	29	4.39	0.63	13
18	มีความเป็นผู้นำ	4.33	0.71	8	4.43	0.62	11
19	มีความยุติธรรม	4.60	0.57	1	4.62	0.60	1
20	มีความรอบคอบ	4.26	0.73	19	4.25	0.68	28
21	เป็นที่ปรึกษาที่ดี	4.18	0.75	32	4.24	0.83	29
22	มีความกล้าหาญ	4.14	0.74	36	4.08	0.82	39
23	ไม่มัวลุ่มหลง	4.57	0.57	2	4.55	0.54	3
24	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.21	0.65	23	4.27	0.68	26
25	วางตัวได้เหมาะสม	4.18	0.71	32	4.18	0.74	36
26	ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4.20	0.69	27	3.73	1.40	40
27	รู้จักควบคุมอารมณ์	4.17	0.84	34	4.31	0.70	22
28	มีความกตัญญูรู้คุณ	4.43	0.68	7	4.53	0.56	4
29	มีความเมตตากรุณา	4.32	0.66	9	4.44	0.67	10
30	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.21	0.75	23	4.23	0.72	30
31	มีความขยันหมั่นเพียร	4.14	1.17	36	4.21	0.75	34
32	พร้อมที่จะรับฟังปัญหา	4.16	0.81	35	4.23	0.76	30
33	มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดี	3.97	0.88	39	4.11	0.81	38
34	มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.20	0.77	27	4.32	0.69	19
35	รักและเอาใจใส่ครอบครัว	4.51	0.57	5	4.51	0.59	6
36	ตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล	4.32	0.55	9	4.52	0.64	5
37	ประพฤติตนตามกฎหมาย	4.19	0.74	29	4.30	0.61	24
38	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.28	0.76	15	4.28	0.79	25
39	ความคิดก้าวหน้าทันเหตุการณ์	4.19	0.74	29	4.27	0.65	26
40	มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น	4.21	0.67	23	4.33	0.71	18

ค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (R_s) = 0.707

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางพชรวรรณ ครุฑนาค
 เกิดวันที่ 1 มกราคม 2488
 สถานที่เกิด ราชบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 1011/5 ซอยบัวเกิด 2 ถนนบางนา-ตราด แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 7
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนราชวินิต มัธยม
 ประวัติการศึกษา
 พ.ศ.2518 การศึกษาระดับบัณฑิต (เอกชีววิทยา)
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
 พ.ศ.2531 นิติศาสตรบัณฑิต
 จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 พ.ศ.2542 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป
ในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียนราชวินิต มัธยม กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พชรวรรณ ครุฑนาค

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2542

งานวิจัยนี้มุ่งสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมสำหรับปิตามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครองจากโรงเรียนราชวินิต มัธยม ปีการศึกษา 2540 รวมจำนวนทั้งสิ้น 480 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน ครู 80 คน และผู้ปกครอง 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 3 กลุ่ม คือ ปิตามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ทั่วไป แบ่งเป็นแบบสอบถามชุดย่อย 9 ชุด มีข้อคำถามเหมือนกัน กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะตอบแบบสอบถาม 3 ชุด คือ (1) คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา (2) คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู และ (3) คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีชุดละ 40 ข้อ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยความคาดหวัง และค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับเพื่อแสดงความสอดคล้องของความคาดหวังระหว่างกลุ่ม

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดา

1.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดาตามที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล ไม่มัวสุมอบายมุข มีความจริงใจ รักและเอาใจใส่ครอบครัว มีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ มีความเมตตากรุณา มีความเสียสละ มีใจเป็นกลาง และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดาตามที่ครูคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ไม่มัวสุมอบายมุข รักและเอาใจใส่ครอบครัว มีความกตัญญูรู้คุณ มีความซื่อสัตย์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักให้อภัย มีความยุติธรรม มีความจริงใจ รู้จักควบคุมอารมณ์ และมีความขยันหมั่นเพียร

1.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดาตามที่ผู้ปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความรอบคอบ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความจริงใจ และมีใจเป็นกลาง

1.4 การจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับปิตามารดาตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์

2.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความยุติธรรม พุดจาสุภาพ เป็นที่ปรึกษาที่ดี มีความอดทน มีความเสียสละ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีใจเป็นกลาง รู้จักให้อภัย และวางตัวได้เหมาะสม

2.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามที่ครูคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย ไม่มั่วสุมอบายมุข ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พุดจาสุภาพ มีความตั้งใจจริง มีความยุติธรรม รู้จักควบคุมอารมณ์ เป็นที่ปรึกษาที่ดี และมีเมตตากรุณา

2.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามที่คุณปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ไม่มั่วสุมอบายมุข ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีใจเป็นกลาง มีความยุติธรรม ตรงต่อเวลา พุดจาสุภาพ มีสติปัญญา มีความเป็นผู้นำ รักและเอาใจใส่รอบคอบ และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง

2.4 การจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูอาจารย์ตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป

3.1 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามที่นักเรียนคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความจริงใจ ไม่มั่วสุมอบายมุข ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความเมตตา กรุณา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความกตัญญูรู้คุณ มีความเสียสละ รักและเอาใจใส่รอบคอบ รู้จักควบคุมอารมณ์ และมีความซื่อสัตย์

3.2 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามที่ครูคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูรู้คุณ ไม่มั่วสุมอบายมุข มีความยุติธรรม รักและเอาใจใส่รอบคอบ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีความเมตตา กรุณา มีความจริงใจ และรู้จักควบคุมอารมณ์

3.3 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามที่คุณปกครองคาดหวังสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มีความยุติธรรม ไม่มั่วสุมอบายมุข มีความซื่อสัตย์ รักและเอาใจใส่รอบคอบ ตรงต่อเวลา มีความกตัญญูรู้คุณ ตัดสินปัญหาโดยใช้เหตุผล มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี และรู้จักให้อภัย

3.4 การจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไปตามความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

EXPECTED ETHICAL VALUES FOR PARENT, TEACHERS AND GERNERAL
ADULT BY STUDENTS, TEACHERS AND PARENTS A CASE STUDY OF
RAJAVINIT SCHOOL, BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
PATCHARAWAN KRUTNARK

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Mast of Education degree in Adult Education
March 1999

This research was to survey students', teachers', and parents' expectation on ethical values for parents, teachers and general adults. The sample size were 480, purposively selected from the Rajavinit Mathayom School, consisted of 100 M.S. 3 students, 100 M.S. 6 students, 80 teachers and 200 parents.

The instruments for data collection were 9 sets of a rating-scale questionnaire concerning ethical values for 3 adult groups : parents, teachers and general adults. Each set of the questionnaire comprised of 40 rating - scale items. Statistics for data analyzing were arithmetic means, standard deviation and rank correlation.

The findings were as follows :

1. Ethical Values for Parents

1.1 The highest 10 items of the students' expectation were : being reasonable, abstain from ways of ruin, sincerity, love and care to one's family, in unity with others, honesty, kindness, generosity, fairness, and being good conducts.

1.2 The highest 10 items of the teachers' expectation were : abstain from ways of ruin, love and care to one's family, gratitude, honesty, being good conducts, forgiveness, being justice, sincerity, emotion control, and hard working.

1.3 The highest 10 items of the parents' expectation were : honesty, love and care to one's family, abstain from ways of ruin, punctuality, gratitude, tolerance, carefulness, being reasonable, sincerity, and fairness.

1.4 Rank correlations among the expectation of the 3 groups were statistically significant, i.e., the expectation of the 3 groups were congruent.

2. Ethical Values for Teachers

2.1 The highest 10 items of the students' expectation were : being reasonable, being justice, politeness, good consultants, tolerance, generosity, being good conducts, fairness, forgiveness and appropriate behavior.

2.2 The highest 10 items of the teachers' expectation were : punctuality, discipline, abstain from ways of ruin, being good conducts, politeness, determination, being justice, emotional control, being good consultant, and kindness.

2.3 The highest 10 items of the parents' expectation were : abstain from ways of ruin, being good conducts, fairness, being justice , punctuality, politeness, intelligence, leadership, love and care to one's family, and self-confidence.

2.4 Rank correlations among the expectation of the 3 groups were statistically significant, i.e., the expectation of the 3 groups were congruent.

3. Ethical Values for General adults.

3.1 The highest 10 items of the students' expectation were : sincerity, abstain from ways of ruin, being reasonable, kindness, being good conducts, gratitude, generosity, love and care to one's family, emotional control, and honesty.

3.2 The highest 10 items of the teachers' expectation were : honesty, gratitude, abstain from ways of ruin, being justice, love and care to one's family, being good conducts, being reasonable, kindness, sincerity, and emotional control.

3.3 The highest 10 items of the parents' expectation were : being justice, abstain from ways of ruin, honesty, love and care to one's family, punctuality, gratitude, being reasonable, in unity with others, and forgiveness.

3.4 Rank correlation among the expectation of the 3 groups were statistically significant, i.e., the expectation of the 3 groups were congruent.